Integraal Huisvestingsplan Onderwijs Enschede

2021-2055

Opdrachtgever
Gemeente Enschede

Datum
21 april 2020

Project
2e Fase IHP Enschede

Referentie
1650902-0134.1.0

Auteur(s)
de heer ir. G.P. Jacobs - HEVO B.V.
de heer ir. W. Houët - HEVO B.V.

Inhoudsopgave

1.	**Inleiding**	**3**
1.1.	Doelstelling beleidsrijk IHP	3
1.2.	Werkwijze IHP	4
1.3.	Verankering	4
1.4.	Aanpak	5
1.5.	Leeswijzer	5
2.	**PO en VO en in de gemeente Enschede**	**6**
2.1.	Onderwijsaanbod	6
2.2.	Leerlingenprognoses	7
3.	**Wettelijke beleidskaders**	**10**
3.1.	Zorgplicht	10
3.2.	Verordening	10
3.3.	Eigendom	10
3.4.	Doordecentralisatie	10
3.5.	Weeffouten in het stelsel	11
3.6.	Wetsvoorstel weeffouten in het stelsel	11
3.7.	Coalitieakkoord Enschede 2018-2022	12
4.	**Inhoudelijke beleidskaders**	**13**
4.1.	Inhoudelijke ambitie onderwijs	13
4.2.	Bouwsteen 1: maatwerk vanuit inhoudelijke ambitie	13
4.3.	Bouwsteen 2: aanbod en spreiding	16
4.4.	Bouwsteen 3: criteria voor prioritering	17
4.5.	Bouwsteen 4: kwaliteit en duurzaamheid	18
4.6.	Bouwsteen 5: renovatie en vervangende nieuwbouw	19
4.7.	Bouwsteen 6: gezamenlijke regie IHP	20
5.	**Methoden**	**21**
5.1.	Beoordeling en prioritering schoolgebouwen	21
5.2.	Capaciteitsanalyse	21
5.3.	Scenariovorming en strategische gebouwenplanning	22
5.4.	Gebieds- en wijkindeling	22
5.5.	Weergave kaarten	23
6.	**Scenario's**	**24**
6.1.	Binnensingelgebied	24
6.2.	Noord	27
6.3.	Oost	34
6.4.	Zuid	41
6.5.	West	44
7.	**Financiële uitgangspunten en vertaling**	**49**
7.1.	Stichtingskosten en bijdrage schoolbesturen	49
7.2.	Bouwvolumes	51
7.3.	Planning opgaven schoolgebouwen	52
7.4.	Financiering t.b.v. IKC-vorming	53
8.	**Aandachtspunten bij uitvoering IHP**	**54**
9.	**BIJLAGEN**	**55**
Bijlage 1:	Totaaloverzicht beoordeling schoolgebouwen	56
Bijlage 2:	Bouwvolumes en stichtingskosten	57
Bijlage 3:	Investeringsplanning opgaven IHP	58

1. Inleiding

'De gemeente neemt het voortouw door het gemeentelijke vastgoed zo snel mogelijk, maar uiterlijk in 2040, energieneutraal te maken, met respect voor onze monumentale panden.'

Dit citaat is afkomstig uit het Coalitieakkoord 2018-2022. Het betreft een concreet geformuleerde ambitie voor het gemeentelijk vastgoed, en is daarmee ook van toepassing voor de onderwijshuisvesting in Enschede. Circa 68% van de ruim 80 schoolgebouwen dateert van voor 1980 is daarmee 40 jaar of ouder. Het gaat om schoolgebouwen voor primair (PO), voortgezet (VO) en (voorgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) die in een periode van 30 jaar voor een groot deel vernieuwd en verduurzaamd dienen te worden. Middels dit beleidsrijke Integraal Huisvestingsplan (IHP) wordt hier invulling aan gegeven.

Door middels het IHP te investeren in onderwijshuisvesting draagt de gemeente samen met de schoolbesturen bij aan een leefomgeving die sociaal, leefbaar, duurzaam, gezond en klimaatbestendig is. Onderwijshuisvesting is een fundamentele schakel voor een leefomgeving die toekomstbestendig is voor de volgende generatie.

Het duurzaamheidsbegrip gaat in dit IHP verder dan alleen energiebesparing: er wordt ingezet op gezonde, toekomstbestendige, exploitatievriendelijke, multifunctionele én energieneutrale schoolgebouwen.

De gemeente en schoolbesturen staan in het verwezenlijken van dit duurzaamheidsbegrip niet op zichzelf, maar in verbinding met de maatschappij: onderwijs is bij uitstek wijk- of gebiedsgericht. Maatschappelijke trends en ontwikkelingen stellen hogere eisen aan onderwijshuisvesting. Denk bijvoorbeeld aan de opkomst van gepersonaliseerd leren, de ontwikkeling van integrale kindcentra, 10-14 onderwijs en Passend Onderwijs. In het IHP wordt zoveel als mogelijk aangesloten op de inhoudelijke ambities van het onderwijs.

Het IHP heeft een strategisch karakter, waarbij vanuit visie en beleid strategische keuzes zijn gemaakt. Er is beleid ontwikkeld dat verder reikt dan de huidige wet- en regelgeving.

Door nu een strategisch IHP te ontwikkelen spelen de gemeente en schoolbesturen bovendien in op, onder andere, de volgende nationale ontwikkelingen:

- De mogelijke wettelijke status van IHP's en renovatie (naar aanleiding van het voorstel van de VNG, VO-raad en PO-raad).
- De eis dat alle nieuwe gebouwen in Nederland vanaf juli 2020 bijna energieneutrale gebouwen (BENG) dienen te zijn en de verdere ambities die voortvloeien uit het Klimaatakkoord.
- De druk die is ontstaan op de bekostiging van onderwijshuisvesting.
- De mogelijke wettelijke verankering van Integrale Kindcentra (IKC's) en de introductie van een basistoegangsrecht.

1.1. Doelstelling beleidsrijk IHP

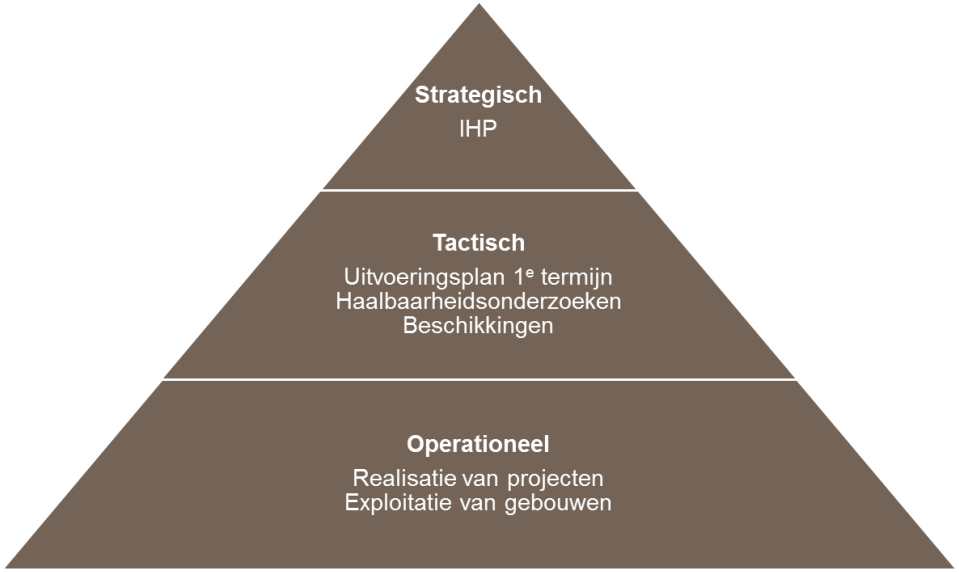
Het IHP bepaalt op basis van visie, gerichte analyse van het gebouwenbestand, scenario-ontwikkeling en financiële vertaling de uitgangspunten op basis waarvan de gemeente Enschede, samen met de schoolbesturen, investeert in de onderwijshuisvesting.
Het IHP is uitgewerkt binnen de financiële kaders zoals door de gemeenteraad vastgesteld in de Zomernota van 2019.

In tegenstelling tot de werkwijze (uitsluitend) op basis van de verordening, wordt in het beleidsrijke IHP uitgegaan van een proactief onderwijshuisvestingsbeleid. In formele zin laat de gemeente hiermee zien op welke wijze zij haar zorgplicht, op grond van de taak die zij heeft in het voorzien van huisvesting voor het funderend onderwijs, wenst in te vullen. Het IHP:

- Stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om op korte en lange termijn strategische keuzes te maken en proactief beleid te voeren.
- Biedt een meerjarenperspectief waarop het eigen (investerings-)beleid kan worden afgestemd.
- Vormt het beleidskader voor het onderwijshuisvestingsbeleid voor de periode 2021-2055. Het IHP wordt elke 5 jaar herijkt, zodat het beleidskader blijft aansluiten bij de vragen en behoeften van dat moment.
- Zorgt voor een breed en voor alle kinderen toegankelijk onderwijsaanbod dat inspeelt op de ontwikkelingen in en aansluit op de vraag van de maatschappij.

1.2. Werkwijze IHP

De werkwijze van een IHP heeft effect op drie beleidsniveaus:

1. Strategisch: het IHP duidt het beleid voor de onderwijshuisvesting, en bepaalt op basis van een generieke beoordelingssystematiek voor de komende 35 jaar de vervangingsopgave van de onderwijshuisvesting per wijk en gebied. Het investeringskader is vastgelegd in de programmabegroting 2020. De afbakening van het investeringskader wordt geduid in het financiële hoofdstuk 7. De projecten zijn geraamd op basis van kengetallen. Het IHP wordt om de 5 jaar geactualiseerd.

2. Tactisch: voor de uitvoering van de projecten in de eerste 5 jaar wordt na vaststelling van het IHP jaarlijks een gedetailleerd uitvoeringsprogramma (of jaarprogramma) opgesteld.

   Startpunt van het jaarlijks uitvoeringsprogramma is het gezamenlijk bepalen van de kaders en uitgangspunten voor de in het IHP opgenomen projecten.

   In de opstartfase van projecten staan gemeente en betrokken schoolbesturen bijvoorbeeld stil bij: visie, te betrekken partners, eventuele koppeling met andere opgaven, definitieve afweging tussen nieuwbouw/renovatie, de daadwerkelijke inzet van tijdelijke huisvesting, ruimtelijke aspecten (locatiekeuze, bestemmingsplan, etc.), definitieve leerlingenaantallen en bouwkostenniveaus etc. De projecten vinden plaats binnen de vastgestelde begrotingskaders van de gemeente.

   Voortschrijdend inzicht in deze fase kan op projectniveau leiden tot aanpassing van de investering zoals opgenomen in het IHP. Streven is om dit zoveel mogelijk op te vangen binnen het investeringskader van het IHP. Indien de afwijkingen (bijvoorbeeld door extreme prijsstijgingen of onvoorziene veranderingen in leerlingenaantallen) dermate groot zijn dat projecten niet meer haalbaar zijn binnen het investeringskader van het IHP, kan het college binnen de kaders van de begrotingskaders besluiten nemen ten aanzien van het investeringsprogramma.

3. Nadat op tactisch niveau de projecten voldoende gedefinieerd zijn, wordt gestart met het operationeel niveau: de realisatie van projecten.

1.3. Verankering

De verankering van het IHP heeft een directe relatie met de werkwijze zoals omschreven in de vorige paragraaf.

1. Strategisch: het IHP fungeert als beleidskader voor de uitgaven aan onderwijshuisvesting. Daarmee fungeert het IHP tevens als toetsingskader voor de aanvraagprocedure voor nieuwbouw en overige voor blijvend of voor tijdelijk gebruik bestemde voorzieningen (artikel 2.a lid 1 t/m lid 8). Uitzondering zijn de nieuwbouw voor een nieuw te stichten school en kosten voor eerste inrichting onderwijsleerpakket en meubilair (artikel 2.a lid 1, lid 6 en lid 7). Het IHP wordt vastgesteld door het college van B&W, de investeringskaders zijn met de programmabegroting 2020 reeds vastgesteld door de gemeenteraad.

2. Tactisch: het jaarlijks uitvoeringsprogramma van het IHP wordt opgenomen in het huisvestingsprogramma conform verordening.

   Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks vastgesteld in het POVO-overleg. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om het IHP jaarlijks ter discussie te stellen. Het IHP wordt immers eenmaal per 5 jaar herijkt en vastgesteld. Indien er afwijkingen zijn, wordt dit besproken in het POVO-overleg en opgenomen in het uitvoeringsprogramma.

   Op basis van het uitvoeringsprogramma geeft het College van B&W de beschikkingen af. Het uitvoeringsprogramma wordt ter informatie aangeboden aan de gemeenteraad.

3. Operationeel: wanneer schoolbesturen bouwheer zijn in de realisatiefase, is er vanuit de gemeente de mogelijkheid om te kunnen toetsen of de plannen van het schoolbestuur voldoen aan de kaders zoals overeengekomen in het IHP en in het uitvoeringsprogramma. Deze wijze van samenwerking op operationeel niveau dient nog verder te worden uitgewerkt.

1.4. Aanpak

Het IHP is samen met de schoolbesturen ontwikkeld. De schoolbesturen hebben intensief en constructief geparticipeerd in het IHP-traject. In het traject zijn er twee fases geweest. Daarbij zijn gezamenlijk de volgende stappen doorlopen:

1. Fase 1: In de eerste helft van 2019 is met alle schoolbesturen fase 1 van het IHP afgerond: het komen tot gezamenlijke visie- en beleidsuitgangspunten en het definiëren van het investeringskader ten behoeve van de vernieuwingsopgave. In de Zomernota van 2019 is het investeringskader door de gemeenteraad vastgesteld.
2. Fase 2: In het najaar van 2019 en begin 2020 is met alle schoolbesturen fase 2 van het IHP afgerond: het integraal beoordelen van het gebouwbestand en het ontwikkelen van scenario's op basis van deze integrale beoordeling en de visie- en beleidsuitgangspunten. De scenario's zijn financieel vertaald en gespiegeld aan het investeringskader uit fase 1. De uitkomst van beide fases zijn samengevat in dit IHP.

1.5. Leeswijzer

- Hoofdstuk 2 beschrijft het onderwijsaanbod en de leerlingenprognoses in Enschede, uitgesplitst in basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs, voortgezet onderwijs en voortgezet speciaalonderwijs.
- Hoofdstuk 3 gaat in op de wettelijke beleidskaders.
- Hoofdstuk 4 geeft de gezamenlijk geformuleerde beleidskaders en ambities weer.
- Hoofdstuk 5 introduceert de gehanteerde methoden voor de analyse en scenario-ontwikkeling.
- Hoofdstuk 6 geeft de resultaten van de scenario's per deelgebied.
- Hoofdstuk 7 voorziet de scenario's uit hoofdstuk 6 van financiële uitgangspunten en een financiële vertaling.
- Hoofdstuk 8 geeft een beschrijving van enkele aandachtspunten bij de uitvoering van het IHP.

2. PO en VO en in de gemeente Enschede

Dit hoofdstuk beschrijft het onderwijsaanbod in cijfers van het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en voortgezet onderwijs in de gemeente. De in de tabellen van paragraaf 2.1 opgenomen leerlingenaantallen zijn op basis van teldatum 1 oktober 2019. Daarnaast worden in paragraaf 2.2 de leerlingenprognoses per onderwijssoort behandeld.

2.1. Onderwijsaanbod

2.1.1 Basisonderwijs

Het scholenlandschap van de gemeente Enschede voor het basisonderwijs (BO) is divers. Er zijn verschillen in denominatie, onderwijsconcept en omvang. Er zijn 7 schoolbesturen voor het PO in Enschede gevestigd. Gezamenlijk hebben de schoolbesturen 64 schoollocaties. Ze verzorgen het PO voor 12.233 leerlingen.

Schoolbestuur	Denominatie	locaties	leerlingen aant. 2020	leerlingen % 2020
Consent	Openbaar	31	5.587	46%
KOE	Rooms-Katholiek	19	4.002	33%
VCO	Protestants-Christelijk	9	1.855	15%
VGPO	Gereformeerd	2	291	2%
ESV	Algemeen bijzonder	1	216	2%
SIMON	Islamitisch	1	187	2%
Athena	Antroposofisch	1	95	1%
Totaal		**64**	**12.233**	100%

2.1.2 Speciaal basisonderwijs

Voor kinderen die zich op de reguliere basisschool niet optimaal ontwikkelen is er het speciaal basisonderwijs (SBO). SBO-scholen hebben dezelfde kerndoelen als reguliere basisscholen, maar de leerlingen krijgen meer tijd om die te halen. Het SBO is een combinatie van regulier basisonderwijs aangevuld met specifieke leer-, gedrags- en opvoedingsexpertise. De groepen in het SBO zijn kleiner en er zijn meer deskundigen.

Er zijn 3 SBO-scholen in de gemeente Enschede: De Dr. Ariënsschool (KOE), De Spinaker (Consent) en De Tender (Consent).

Schoolbestuur	Denominatie	Scholen	locaties	leerlingen aant. 2020	leerlingen % 2020
Consent	Openbaar	2	2	266	59%
KOE	Rooms-Katholiek	1	1	182	41%
Totaal		**3**	**3**	**448**	100%

2.1.3 Speciaal onderwijs

Het speciaal onderwijs (SO) biedt onderwijs aan leerlingen die specialistische en/of intensieve begeleiding nodig hebben. Het OCR is een samengestelde school voor zowel SO als voortgezet speciaal onderwijs (VSO). Er zijn in het totaal vier scholen voor SO in de gemeente Enschede:

- Het Sloepje / Reliëf (Attendiz)
- Prof. Huizingsschool (Kentalis)
- De Huifkar (Attendiz)
- OCR (Attendiz)

Schoolbestuur	Denominatie	Scholen	Locaties	Leerlingen aant. 2020	Leerlingen % 2020
Attendiz	Algemeen bijzonder	3	3	374	66%
Kentalis	Rooms-Katholiek	1	1	189	34%
Totaal		**4**	**4**	**563**	100%

2.1.4 Voortgezet speciaal onderwijs

Het voorgezet speciaal onderwijs (VSO) in Enschede bestaat uit de volgende scholen:

- Panta Rhei College (Attendiz)
- Maatman College (Kentalis)
- Het Meerik (Attendiz)
- Het Corylus College (Attendiz)
- OCR (Attendiz)

Schoolbestuur	Denominatie	Scholen	Locaties	Leerlingen aant. 2020	Leerlingen % 2020
Attendiz	Algemeen bijzonder	4	4	409	80%
Kentalis	Rooms-Katholiek	1	1	102	20%
Totaal		**5**	**5**	**511**	100%

2.1.5 Voortgezet onderwijs

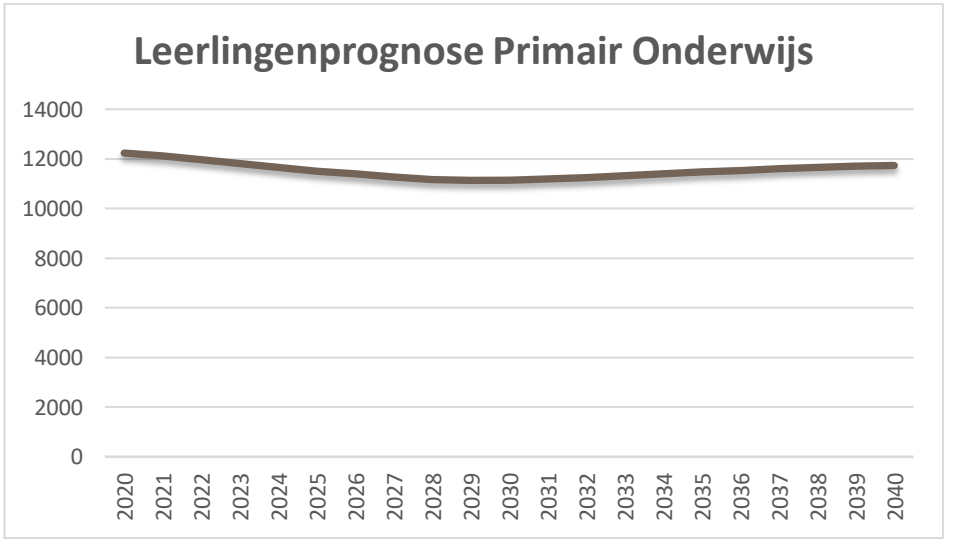
De gemeente Enschede kent een grote verscheidenheid aan aanbod in het voortgezet onderwijs (VO). Het Stedelijk Lyceum, het Bonhoeffer College en het Greijdanus zijn in het totaal verantwoordelijk voor 7.809 leerlingen. Naast de reguliere locaties heeft het Bonhoeffer College een expertisecentrum in eigendom. Op het expertisecentrum zijn geen leerlingen ingeschreven.

Schoolbestuur	Denominatie	Scholen	Locaties	Leerlingen aant. 2020	Leerlingen % 2020
Bonhoeffer	Samenwerking Protestants-christelijk en Rooms katholiek	5	6	4166	53%
HSL	Openbaar	7	8	3451	44%
Greijdanus	Gereformeerd	1	1	192	2%
Totaal		**13**	**14**	**7809**	100%

2.2. Leerlingenprognoses

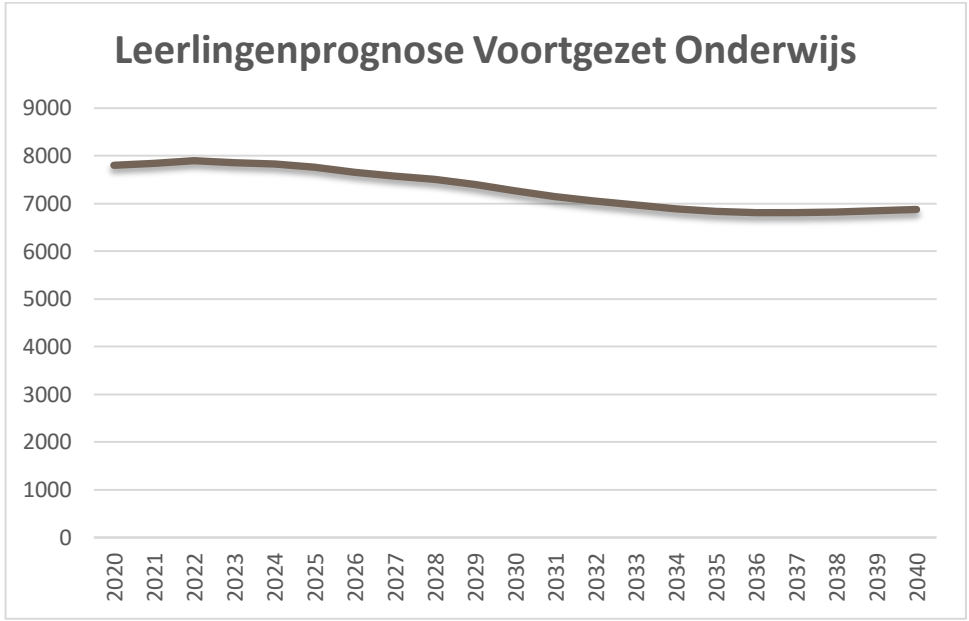
Voor de leerlingenprognoses is uitgegaan van de prognoses zoals gehanteerd door de gemeente Enschede. De leerlingenprognoses zoals bekend zijn niet leidend voor de investeringen die aan bod komen in dit IHP. Bij het bepalen van de investeringen is uitgegaan van de ruimtebehoefte die hoort bij het werkelijk aantal leerlingen op 1 oktober 2019.

Onderstaande grafiek (Grafiek 1) visualiseert de leerlingenprognose van het PO in de gemeente Enschede. De prognose maakt inzichtelijk dat het aantal leerlingen in het PO zal afnemen tot 2029. Na deze periode is er een lichte toename. Op de lange termijn zal de leerlingenpopulatie licht toenemen en stabiliseren.

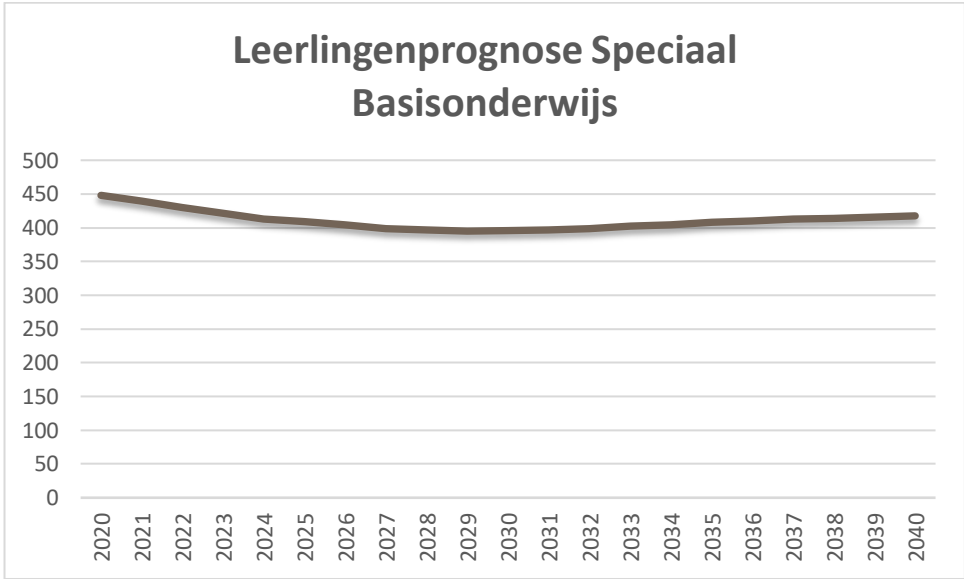
Grafiek 1:Leerlingenprognose PO

In de grafiek voor het VO (Grafiek 2) is op de lange termijn krimp zichtbaar. De leerlingenaantallen zullen vanaf 2023 gaan afnemen. Op de lange termijn zal het aantal leerlingen stabiliseren.

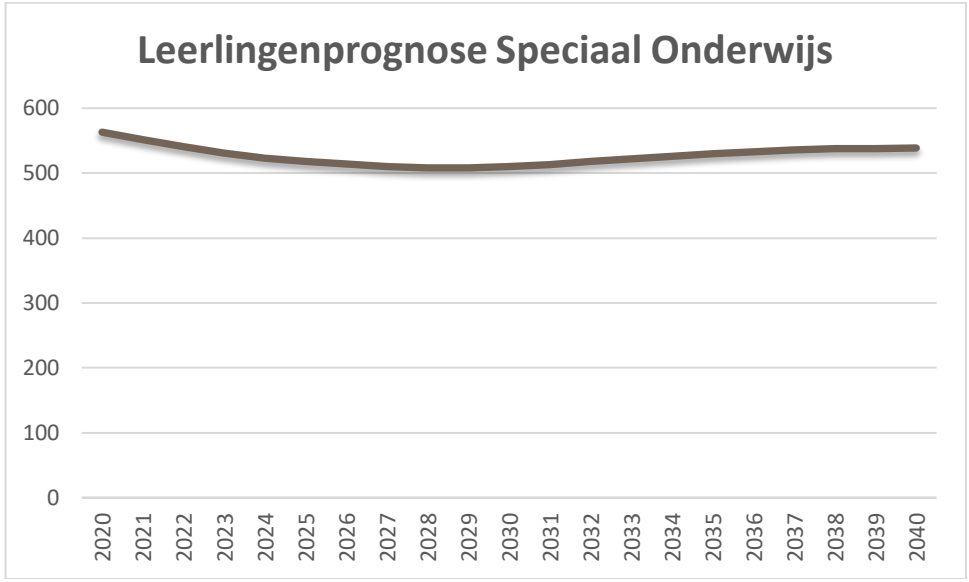
Grafiek 2: Leerlingenprognose VO

In de grafiek voor het SBO (Grafiek 3) is een vergelijkbare trend te zien als in het PO. De verwachting is dat het aantal leerlingen tot 2029 afneemt en vervolgens weer toeneemt.

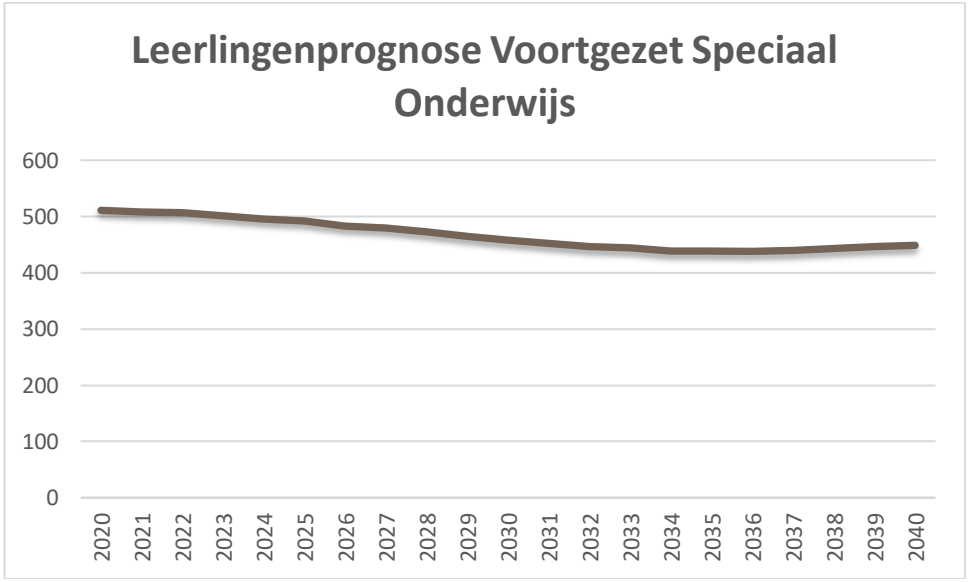
Grafiek 3: Leerlingenprognose SBO

In de leerlingenprognose van het SO (Grafiek 4) is er de komende jaren sprake van een daling. Deze daling zal in lijn met de leerlingenprognoses van het PO op de lange termijn licht toenemen en stabiliseren.

Grafiek 4: Leerlingenprognose SO

De leerlingenprognose van het VSO (Grafiek 5) toont in de toekomst een daling, vergelijkbaar met het VO. Op lange termijn wordt verwacht dat na een toename het aantal leerlingen zal stabiliseren.

Grafiek 5: Leerlingenprognose VSO

De ontwikkeling van leerlingenaantallen op de langere termijn is uiterst onzeker, en erg afhankelijk van de daadwerkelijke demografische ontwikkeling. De leerlingaantallen schommelen in de loop van de tijd; echter zien we dat er in de prognoses eerst een (beperkte) daling van het aantal leerlingen plaatsvindt, die in een latere periode herstel laat zien, onder meer op basis van een verwachte groei van het inwoneraantal in Enschede.

In het bepalen van de benodigde capaciteit voor de opgaven in het IHP is er daarom voor gekozen de daadwerkelijke leerlingaantallen per 1 oktober 2019 te hanteren. Bij de uitvoering van het IHP dient de daadwerkelijke ontwikkeling van leerlingenaantallen te worden gemonitord en meegenomen in de bepaling van de uiteindelijke projectomvang.

3. Wettelijke beleidskaders

Alvorens wordt ingegaan op de gezamenlijk geformuleerde beleidskaders wordt in dit hoofdstuk stilgestaan bij de wettelijke beleidskaders voor het IHP; de wettelijke taak van de gemeente en schoolbesturen op het gebied van onderwijshuisvesting en relevante ontwikkelingen.

3.1. Zorgplicht

Gemeenten hebben op het gebied van onderwijshuisvesting de zogeheten zorgplicht. De onderwijswetgeving stelt dat een gemeente dient te voorzien in voldoende en adequate huisvesting voor het primair onderwijs (PO), (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) en voortgezet onderwijs (VO). De voorzieningen in de huisvesting waarvoor de gemeente verantwoordelijk is zijn vastgelegd in de wetgeving. Daarbij gaat het onder andere om (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding en herstel van constructiefouten. Het onderhoud (binnen- en buitenkant) en de exploitatie van schoolgebouwen is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Renovatie is (vooralsnog) niet wettelijk geregeld.

3.2. Verordening

De uitvoering van de zorgplicht wordt geregeld via een juridisch instrument, de verordening. Op grond van de Gemeentewet (artikel 149), de Wet op het Primair Onderwijs (artikel 102), de Wet op de Expertisecentra (artikel 100) en de Wet op het Voortgezet Onderwijs (artikel 76) is de gemeenteraad verplicht bij verordening een regeling vast te stellen. De verordening bevat de basis van het onderwijshuisvestingsbeleid en regelt uitgangspunten voor onder andere de voorzieningen die schoolbesturen jaarlijks kunnen aanvragen bij een gemeente, criteria voor het toetsen van deze aanvragen en procedurele afspraken. De Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs gemeente Enschede is voor het laatst vastgesteld op 15 december 2015 en in werking getreden op 1 januari 2016. Inhoudelijk sluit de verordening aan op de modelverordening van de VNG.

In maart 2018 heeft de VNG geadviseerd om de normbedragen voor nieuwbouw e.d. te verhogen met 40%. De aangekondigde verhogingen gelden vanaf 2019. De reden hiervoor is dat de jaarlijkse indexering van de normbedragen over de afgelopen jaren de werkelijke prijsontwikkelingen in de markt niet goed blijkt te hebben gevolgd.

3.3. Eigendom

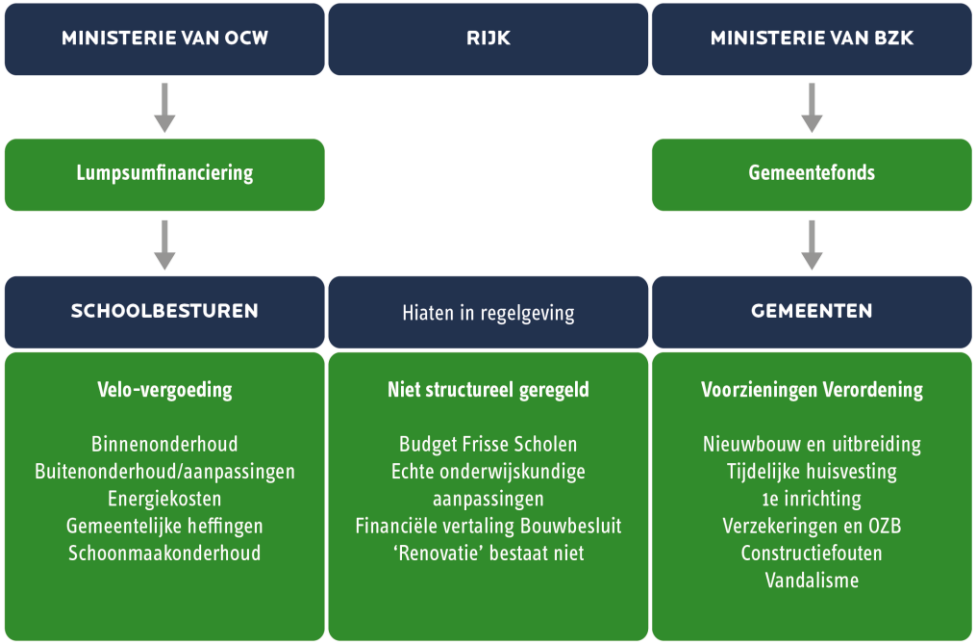
Schoolbesturen hebben het *juridisch eigendom*, dit houdt in dat een schoolbestuur als eigenaar van een schoolgebouw en ondergrond juridisch aansprakelijk is. Wanneer een schoolbestuur geen gebruik meer maakt van het gebouw valt het gebouw in juridisch eigendom terug aan de gemeente. De reden hiervoor is dat de gemeente gebouw en ondergrond heeft bekostigd. De gemeente heeft dus het *economisch claimrecht.* Schoolbesturen kunnen vanwege hun positie een gedeelte van het gebouw in medegebruik (voor andere culturele, maatschappelijke of recreatieve doeleinden) geven aan instellingen die uit de openbare kas worden bekostigd met een ideëel doel of verhuren (commerciële partij), indien de gemeente daar toestemming voor geeft.

3.4. Doordecentralisatie

Er wordt in de wetgeving een mogelijkheid geboden om af te wijken van het bovenstaande. Gemeenten kunnen met één of meerdere schoolbesturen overeenkomen dat het schoolbestuur zelf geheel verantwoordelijk is voor de onderwijshuisvesting, dus ook nieuwbouw en uitbreiding (artikel 76 Wet op het Primair Onderwijs en artikel 111 Wet op het Voortgezet Onderwijs). Met andere woorden, de taken en verantwoordelijkheden worden van de gemeente overgedragen aan het schoolbestuur. Daarvoor ontvangt een schoolbestuur dan jaarlijks een bedrag van de gemeente. Dit wordt doordecentralisatie genoemd. De gemeente behoudt hierbij wel de zorgplicht. De gemeente behoudt de verantwoordelijkheid voor de realisatie van voldoende (zowel kwantitatief als kwalitatief) onderwijshuisvesting.
Gemeenten en schoolbesturen maken dan afspraken over de manier waarop zij de gemaakte afspraken monitoren en hoe ze verantwoording afleggen.

In 2014-2015 heeft Gemeente Enschede de optie van doordecentralisatie in samenspraak met de schoolbesturen verkend. Naar aanleiding van deze verkenning is er toen voor gekozen om deze optie niet verder te onderzoeken.
Het huidige IHP kan voor schoolbesturen en gemeente echter aanleiding zijn om de gesprekken over en verkenning van de mogelijkheden van doordecentralisatie weer op te starten.

3.5. Weeffouten in het stelsel

De huidige rolverdeling (waarbij gemeenten verantwoordelijk zijn voor nieuwbouw en schoolbesturen verantwoordelijk zijn voor onderhoud, aanpassing en exploitatie) vertoont gebreken. Het stelsel biedt beide partijen theoretisch de mogelijkheid om de eigen uitgaven onverantwoord te beperken:

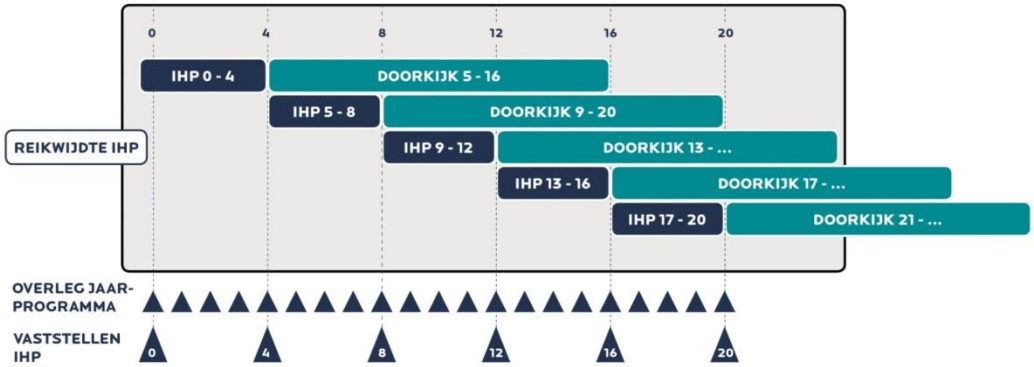
- Gemeenten kunnen eigen uitgaven beperken door relatief goedkope gebouwen neer te zetten, met als gevolg hoge onderhouds- en exploitatiekosten.
- Schoolbesturen kunnen de eigen uitgaven beperken door weinig te investeren in onderhoud en eerder nieuwbouw aan te vragen bij de gemeente.

Daarbij komt dat een aantal zaken, zoals bekostiging als gevolg van aangescherpte eisen in het Bouwbesluit en maatschappelijk wenselijke voorzieningen, waaronder op het gebied van duurzaamheid, en de voorziening renovatie niet wettelijk geregeld zijn.

3.6. Wetsvoorstel weeffouten in het stelsel

Op 15 december 2016 hebben de PO-raad, de VO-raad en de VNG een gezamenlijk voorstel gestuurd aan toenmalig staatssecretaris Sander Dekker om de tekortkomingen in het huidige stelsel voor onderwijshuisvesting op te lossen. Het uitgangspunt van dit voorstel is dat gemeenten en schoolbesturen een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben voor de (kwaliteit van de) huisvesting van scholen. Op 9 mei 2018 is het verder uitgewerkte voorstel gepubliceerd door de PO-raad, de VO-raad en de VNG. Inmiddels is het voorstel ook formeel door de VNG goedgekeurd en formeel aan de huidige minister aangeboden.

Het voorstel pleit voor aanpassing van het stelsel om een aantal van de geconstateerde tekortkomingen op te heffen. Daarbij worden de nadelen van de scheiding van de financiële middelen zoveel mogelijk opgeheven. Gemeenten en schoolbesturen komen in een meer gelijkwaardige positie ten opzichte van elkaar. Belangrijke elementen uit het voorstel zijn:

- De in de wet beschreven jaarcyclus voor aanvragen onderwijshuisvesting wordt vervangen door een langere periode, waarin gemeenten na overleg met betrokken schoolbesturen het huisvestingsbeleid en het investeringsprogramma voor een periode van 4 of 5 jaar vastleggen in een meerjarenprogramma (IHP), met een doorkijk tot ten minste het 16e jaar.

- De mogelijkheid om renovatie als volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw in te kunnen zetten. Renovatie (lees: vernieuwbouw) moet worden opgenomen als voorziening in de wet. Renovatie dient daarbij te leiden tot een startsituatie (of startconditie) die in functioneel en kwalitatief opzicht gelijkwaardig is aan nieuwbouw en gericht is op levensduurverlenging van *ten minste* 25 jaar.
- Het investeringsverbod voor het PO en SO wordt in het wetsvoorstel zodanig aangepast dat het overeenkomt met de betreffende bepalingen uit de Wet op het Voortgezet Onderwijs (de positie van het VO). PO- en SO-besturen krijgen daarmee een vergelijkbare mogelijkheid om in huisvesting te investeren als VO-besturen.

De concretisering van het Huisvestingsvoorstel van de sectorraden en de VNG gaat uit van het handhaven van de huidige financieringsstromen. Aanvullend kan de versoepeling van het investeringsverbod leiden tot een gezamenlijke financiering die de kwaliteit van onderwijshuisvesting kan vergroten dan wel het moment van investeren kan vervroegen.

Met de ontwikkeling van dit IHP lopen de gemeente Enschede en de schoolbesturen, binnen de kaders van de vigerende wetgeving, vooruit op dit wetsvoorstel. Dit betekent wel dat er rekening wordt gehouden met het nog geldende investeringsverbod voor het PO en SO.

3.7. Coalitieakkoord Enschede 2018-2022

'We willen dat Enschede in 2050 klimaatneutraal is.'

'De gemeente neemt het voortouw door het gemeentelijke vastgoed zo snel mogelijk, maar uiterlijk in 2040, energieneutraal te maken, met respect voor onze monumentale panden.'

'Met onze schoolbesturen blijven wij voortdurend in gesprek, omdat scholen een steeds belangrijkere rol in wijken en buurten spelen. Ook de verwachte afname van leerlingenaantallen in de regio zal daarbij een onderwerp moeten zijn.'

'Wij vinden het belangrijk om samen met de scholen en andere kennisinstellingen de visie op de veranderende toekomst van het onderwijs vorm te geven. Dat doen we in samenhang met onze samenleving. Daarbij wordt ook de onderwijshuisvesting betrokken.'

Het IHP geeft invulling aan de bovenstaande ambitie uit het Coalitieakkoord. Dit gebeurt in een open bestuursstijl. Er is sprake van intensieve afstemming met schoolbesturen.

4. Inhoudelijke beleidskaders

Dit hoofdstuk bespreekt de beleidskaders van de gemeente en de schoolbesturen op het gebied van onderwijs en onderwijshuisvesting. Deze zijn in de 1e fase van het IHP vastgesteld.

4.1. Inhoudelijke ambitie onderwijs

De gemeente Enschede en de betrokken schoolbesturen willen met elkaar vanuit de inhoudelijke ambities van het onderwijs door middel van het IHP toewerken naar een toekomstbestendig scholenlandschap in Enschede. Scholen staan in deze visie niet op zichzelf, maar in verbinding met de maatschappij; onderwijs is bij uitstek wijk- of gebiedsgericht. Scholen gaan daarbij steeds meer de samenwerking en verbinding aan met partners.

De schoolbesturen en hun samenwerkingspartners hebben tot doel om kinderen in Enschede en omstreken de best mogelijke kansen te bieden in hun ontwikkeling en voorbereiding op de toekomst. Zij richten zich daarbij op een breed en voor alle kinderen toegankelijk onderwijsaanbod dat inspeelt op ontwikkelingen in en aansluit op de vraag van de maatschappij.

Het onderwijsaanbod is daarbij voortdurend in beweging en ontwikkeling. Veranderingen in onderwijsvisies en –concepten en samenwerkingen maken ook dat steeds meer flexibiliteit gevraagd wordt van de scholen en hun schoolgebouwen om hier op in te kunnen spelen. Voor een toekomstbestendig scholenlandschap in Enschede is het dan ook van cruciaal belang dat de schoolgebouwen flexibel zijn in het gebruik, om goed op de veranderingen in te kunnen spelen.

Naast de inhoudelijke ambities op onderwijs speelt de ambitie op het gebied van duurzaamheid en het Klimaatakkoord een belangrijk rol in de totstandkoming van het IHP. De gemeente Enschede wil in 2040 energieneutraal zijn. Daarnaast gaat duurzaamheid ook over een fris en gezond leer- en werkklimaat en exploitatievriendelijke schoolgebouwen.

4.2. Bouwsteen 1: maatwerk vanuit inhoudelijke ambitie

Vertrekpunt zijn de inhoudelijke uitgangspunten en ambitie met betrekking tot het aanbod, samenwerking en de spreiding van het onderwijs.

4.2.1 Wijkgerichte aanpak PO

Elke wijk heeft zijn specifieke kenmerken, doelgroepen en behoeften. De schoollocaties in de wijk staan in verbinding met de maatschappij en andersom. Het IHP houdt hier rekening mee en zorgt daarbij voor maatwerk in de scenariovorming.

PO-scholen zijn bij voorkeur dicht bij het woonadres van de leerling gelegen (thuisnabij). Dit voorkomt onnodige verkeersbewegingen en versterkt de binding van de leerling en de ouders met de wijk en andersom, de binding van de wijkbewoners met de school. Dit laat onverlet dat er redenen zijn om niet voor de wijkschool te kiezen, bijvoorbeeld omdat kinderen op speciaal onderwijs zijn aangewezen, of omdat ouders om levensbeschouwelijke gronden of onderwijsconcept kiezen voor een bepaalde school die niet in de wijk staat. Gemeente en schoolbesturen respecteren deze vrijheid van schoolkeuze.

4.2.2 Samenwerking

Voor het IHP kan samenwerking betekenen dat scholen gebouwen delen, met elkaar of met samenwerkende partners (bijvoorbeeld kinderopvang en overige maatschappelijke partners). Samenwerking kan zowel inhoudelijk als gebouwelijk worden vormgegeven, waarbij gebouwelijke samenwerking altijd volgt op de inhoudelijke samenwerking. Inhoudelijke samenwerking biedt voordelen op het gebied van uitwisseling van kennis en expertise, terwijl gebouwelijke samenwerking de inhoudelijke samenwerking kan faciliteren en exploitatievoordelen en synergie kan opleveren (delen van ruimten). Verschillende vormen van samenwerking zijn besproken en worden hier toegelicht.

Scholen onderling

Schoolbesturen staan open voor samenwerking tussen scholen onderling. Daarbij zijn enkele randvoorwaarden en uitgangspunten geformuleerd:

- Inhoudelijke samenwerking staat voorop, samenwerking op het gebied van gebouwen en faciliteiten volgt de inhoudelijke samenwerking.
- Samenwonen/clusteren van meerdere PO-scholen in een gebouw biedt flexibiliteit in tijden van groei en krimp. Voor de schoolbesturen is het denkbaar dat twee of drie scholen onder één dak geclusterd worden.
- Er wordt bij clustering rekening gehouden met identiteit, doelgroepen en onderwijsconcept.
- De samenwerking richt zich in basis op het delen van faciliteiten en het efficiënt inzetten van ruimten.
- Heldere afspraken over beheer, eigendom en verhuur zijn noodzakelijk. Zeker wanneer er ook andere organisaties in het gebouw worden gehuisvest.
- Er dient rekening te worden gehouden met de omvang van een schoollocatie; de schaalgrootte moet geen problemen veroorzaken ten aanzien van veiligheid en bereikbaarheid in de wijk.
- De schoolbesturen in het VO prefereren kleinschalige schoollocaties. Tegelijk speelt het gewenste brede aanbod ook een rol, dat is moeilijker te organiseren bij kleinschaligheid. Gemiddeld genomen is de ideale omvang van een VO-locatie 500 - 1.500 leerlingen. Voor specifieke onderwijssoorten, zoals ISK en PRO onderwijs gaat dit echter niet op.

IKC-ontwikkeling en basisvoorziening 0-18 jaar

Een IKC is een voorziening voor kinderen van 0 tot en met 13 jaar, waar zij gedurende de dag komen om te leren, spelen, ontwikkelen en ontmoeten. De omgeving biedt een totaalpakket op het gebied van educatie, opvang en ontwikkeling, dat is afgestemd op de wensen en behoeften van ouders en kinderen in de wijk. Alle activiteiten in het IKC worden in samenhang aangeboden en er wordt gewerkt vanuit één educatieve en pedagogische visie. De ontwikkelingsbehoefte van het kind staat centraal.

De schoolbesturen en Gemeente Enschede stimuleren de vorming van integrale kindcentra (IKC's). In 2013 hebben de gemeente en schoolbesturen in het kader van de harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk een beleidskader “Samen op weg naar kindcentra 0-13” vastgesteld. Hierin zijn uitgangspunten opgenomen ten aanzien van de ontwikkeling van kindcentra in Enschede. De gemeente en de schoolbesturen verkennen samen hoe hier vervolg aan kan worden gegeven.

Schoolbesturen zien in relatie tot IKC-vorming tevens kansen in de samenwerking binnen het funderend onderwijs (PO, (V)SO, VO (zie ook kopje “School 10-14”). Het IHP houdt rekening met de uitkomsten van dit traject, waarbij het creëren van een basisvoorziening van 0-18 jaar als vertrekpunt geldt.

Schoolbesturen en kinderopvang zetten daarmee in op het behouden en uitbreiden van samenwerking tussen het PO, (V)SO, VO, peuteropvang, kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en in IKC’s:

- De samenwerking tussen PO en kinderopvangpartners kan verschillende vormen aannemen. Er zijn verschillende vormen van integratie tussen onderwijs en kinderopvang. Het IHP formuleert uitgangspunten voor de huisvesting van het onderwijs, maar biedt ruimte om per project maatwerk te leveren, passend bij de lokale situatie.
- Maatschappelijk wordt de voorschool/peuteropvang steeds meer gekoppeld aan de basisschool. Er dient bij basisscholen nadrukkelijk rekening te worden gehouden met ruimte voor de voorschoolse voorziening.
- De vorming van een IKC impliceert niet dat alle deelnemende partijen per sé in hetzelfde gebouw gehuisvest dienen te worden. Samenwerking in een IKC kan ook plaats vinden als de partijen van verschillende gebouwen gebruik maken.

- Onderwijscapaciteit kan alleen worden ingezet voor IKC-doeleinden als de capaciteit (tijdelijk) niet nodig is voor het onderwijs. Dit gebeurt via verhuur en medegebruik.
- Structurele leegstand in bestaande onderwijshuisvesting kan duurzaam worden ingezet voor IKC-vorming, door deze te onttrekken aan de onderwijsbestemming.
- In (ver)nieuwbouwsituaties kan ervoor worden gekozen om de onderwijscapaciteit uit te breiden met capaciteit voor IKC-doeleinden.
  Voorwaarde hierbij is dat:
    - De gemeente alle gemaakte kosten voor de aanvullende IKC-huisvesting kan verrekenen met het schoolbestuur of de betrokken IKC partner.
    - Er een aanvaardbaar exploitatierisico is voor zowel gemeente als schoolbestuur.

Passend Onderwijs en Onderwijs Jeugdhulp Arrangementen (OJA)
Het IHP Enschede maakt ruimte voor inclusief onderwijs. Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- Het streven is dat zoveel mogelijk kinderen in de basisschoolleeftijd thuisnabij naar school kunnen. Het is echter moeilijk om in iedere wijk het volledige aanbod te kunnen bieden, onder andere vanwege schoolgroottes. Het IHP beschouwt in de scenario-vorming het onderwijsaanbod daarom gebiedsgericht.
- De mate van inclusie van een school is afhankelijk van de onderwijsvisie van de betreffende school en de afspraken hierover met het samenwerkingsverband. De verwachting is dat het speciaal (basis)onderwijs (SBO, SO en VSO) voorlopig nog een eigen plek heeft in Enschede. Wel proberen de schoolbesturen kinderen steeds meer binnen het reguliere PO en VO te houden.
- Samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in Onderwijs Jeugdhulp Arrangementen (OJA) moet zorgdragen voor een passende en betaalbare ondersteuning voor ieder kind, in nabijheid van kind en ouder. In Enschede is de pilot OJA bijna afgerond, maar is de intentie om deze samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp voort te zetten.
- Als scholen ervoor kiezen om aanvullend aanbod te bieden aan kinderen in het kader van Passend Onderwijs of OJA dan kan het zijn dat daar ook aanvullende of aangepaste fysieke ruimte voor nodig is in de huisvesting, afgestemd op de specifieke doelgroep(en).
  Voorwaarde hierbij is dat:
    - De gemeente alle gemaakte kosten voor de aanvullende of aangepaste huisvesting kan verrekenen met de betrokken jeugdhulp partner.
    - Er een aanvaardbaar exploitatierisico is voor zowel gemeente als schoolbestuur.

- Het IHP houdt rekening met de toegankelijkheid en voorzieningen in de schoolgebouwen, zodat zoveel mogelijk gebouwen geschikt zijn of zijn te maken voor Passend Onderwijs.

School 10 - 14
Schoolbesturen zien de mogelijkheden in samenwerking tussen PO en VO onderling. Daarbij zijn enkele randvoorwaarden en uitgangspunten geformuleerd:

- Samenwerking tussen PO en VO kan bijdragen aan een betere overgang tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs.
- Deze versterking kan bijvoorbeeld gerealiseerd worden door het realiseren van een doorgaande leerlijn voor leerlingen van bijvoorbeeld 10-14 jaar. Dit wordt ook wel een tienerschool genoemd. In de Lokale Educatieve Agenda is vastgesteld dat Enschede streeft naar tienerscholen op PO- en VO-locaties.
- Er wordt rekening gehouden met identiteit, onderwijsconcept en doelgroepen.
- Schoolbesturen zien kansen in het onderlinge gebruik van ruimten, zoals speciale techniekokalen op VO-scholen.

Door de schoolbesturen is uitgesproken dat verkenning in samenwerking tussen PO en VO gewenst is. Het is bij de vorming van het IHP nog niet duidelijk in welke projecten deze samenwerking tot uiting komt. Bij de uitvoering van het IHP is daarom nadere verdieping in de samenwerking tussen PO en VO vereist.

4.3. Bouwsteen 2: aanbod en spreiding

Deze bouwsteen geeft aan welk aanbod de gemeente en schoolbesturen nastreven. Het gewenste aanbod van onderwijs is bepalend voor de huisvestingsoplossingen.

4.3.1 Capaciteit in relatie tot krimp en leegstand en gemeentelijke plannen

Het IHP Enschede houdt rekening met de krimpende leerlingenaantallen, door in de scenariovorming te streven naar het wegwerken van leegstand en naar slimme clustering die aansluit op de inhoudelijke ambities en gemeentelijke plannen. Het is in de uitvoering van het IHP daarom essentieel dat schoolbesturen en gemeente het gesprek blijven voeren om te zorgen voor integratie van de inhoudelijke ambities met de gemeentelijke plannen.

De volgende uitgangspunten zijn daarbij geformuleerd:

- De krimp noodzaakt om gezamenlijk op wijkniveau de benodigde capaciteit te bepalen, waarbinnen scenario's worden geformuleerd.
- Krimp is een gegeven, maar niet bepalend voor de scenario's. Scenario's worden bepaald op basis van de inhoudelijke ambities.
- Eenzijdige focus op krimpende leerlingenaantallen moet worden voorkomen. De scenario's moeten voldoende flexibiliteit bieden om fluctuaties in de leerlingenaantallen te kunnen opvangen binnen de verschillende schoollocaties.
- Een tweede leven voor een gebouw kan ook een oplossing zijn voor een krimpscenario en voor de dynamiek binnen onderwijs. De herinzetbaarheid van schoolgebouwen is daarom een belangrijk speerpunt van het IHP.

4.3.2 Onderwijssoorten

Omdat de uitgangspunten, randvoorwaarden en aspecten per onderwijsveld (PO, VO en (V)SO) verschillen, is in fase 2 van het IHP voor elk van deze onderwijsvelden een apart traject doorlopen om te komen tot scenariovorming. Echter, tussen de verschillende onderwijsvelden gelden ook ambities op het gebied van samenwerking. Waar deze samenwerking van toepassing is, zijn de verschillende onderwijsvelden in de scenariovorming daarom ook weer bij elkaar gebracht.

Primair onderwijs

- De analyse en scenario-ontwikkeling in het IHP richt zich voor het PO op het kern- en wijkniveau. Specifieke denominaties, onderwijsvormen en samenwerking met speciaal en voortgezet onderwijs kunnen vragen om een analyse of scenario op regionaal niveau.
- Het streven is vitale en toekomstbestendige scholen.
- Het aantal leerlingen van een reguliere basisschool is bij voorkeur niet lager dan de lokale opheffingsnorm. Daarbij heeft de lokale opheffingsnorm een signaalfunctie. Voor de gemeente Enschede is deze opheffingsnorm 142. Echter, keuzes rondom identiteit of diversiteit kunnen bepalen dat in specifieke gevallen van deze norm wordt afgeweken. Ook geografische spreiding kan een rol spelen. Zo kan het zijn dat in kleine kernen bewust wordt afgeweken van de opheffingsnorm, om het gewenste onderwijsaanbod te behouden.
- Volgens de regelgeving is de voor een leerling aanvaardbare afstand tot een basisschool 2 km in de stad en 4 km in de kleine kernen. De schoolbesturen en gemeente streven echter naar thuisnabij onderwijs, wat kortere afstanden impliceert.
- Er is tevens aandacht voor de afstand tot en bereikbaarheid van gymzalen. Indien een school niet beschikt over een gymzaal in het gebouw, dient de gymzaal bij voorkeur tot maximaal 1 km, gemeten langs de kortste voor de leerling begaanbare weg bereikbaar te zijn.

Voortgezet onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs

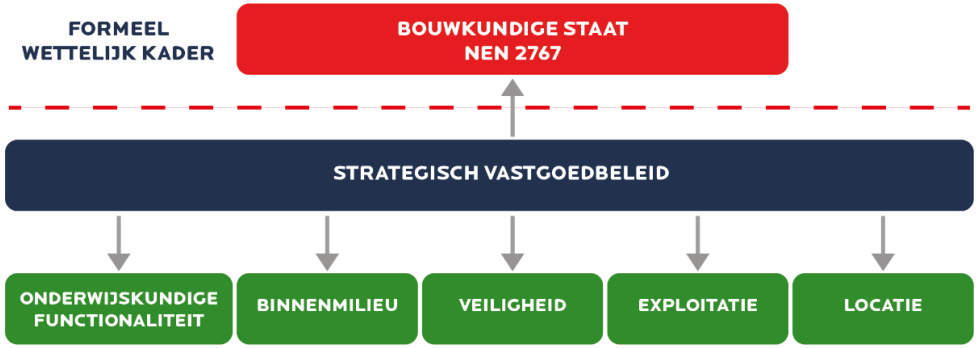
- De analyse en scenario-ontwikkeling in het IHP richt zich voor het VO en (V)SO op het regionale niveau. Leerlingen zijn afkomstig uit de gemeente Enschede en de directe omgeving.
- Het streven is vitale en toekomstbestendige scholen. Voor het VO is er een verschil in wenselijke omvang per onderwijsniveau. Hoewel de gewenste schaalgrootten niet altijd realiseerbaar zijn, kunnen er in het IHP mogelijk kansen worden benut om dit te realiseren.
- Het aantal leerlingen per onderwijsniveau is bij voorkeur niet lager dan de nationale opheffingsnorm. De nationale opheffingsnormen per onderwijsniveau hebben een signaalfunctie.
- Er is tevens aandacht voor de afstand tot en bereikbaarheid van gymzalen. Indien een school niet beschikt over een gymzaal in het gebouw, dient de

gymzaal bij voorkeur binnen 1 km hemelsbreedte, maar maximaal binnen 2 km gemeten langs de kortste voor de leerling begaanbare weg bereikbaar te zijn.

4.4. Bouwsteen 3: criteria voor prioritering

Om de vernieuwingsopgave in het IHP goed te prioriteren is een gezamenlijk beeld ontwikkeld van de status quo van de schoolgebouwen. Schoolbesturen en de gemeente zijn van mening dat de verordening-systematiek een té nauwe definitie geeft van de kwaliteit van schoolgebouwen. Er was daarom behoefte aan een breder geformuleerd en beleidsrijk kwaliteitskader.

In de beoordeling ten behoeve van prioritering van de vernieuwingsopgave van de schoolgebouwen gaat daarom ook aandacht naar het gebruik (onderwijs) en de exploitatie en duurzaamheid van de gebouwen. Het is immers niet de vraag of een pand een goed gebouw is, maar of een pand een goed en toekomstbestendig schoolgebouw is. Naast de formele capaciteitsbeoordeling en bouwkundige staat worden ook onderwijskundige functionaliteit, exploitatie, binnenmilieu, veiligheid en locatie beoordeeld.

4.4.1 Bouwkundige staat

De uitgangspositie wordt bepaald door de leeftijd van het schoolgebouw. In de praktijk blijkt gemiddeld genomen dat de oudste gebouwen de meeste problemen geven. Toch is dit niet altijd het geval. Onderhoud en investeringen moeten daarom in samenhang worden afgewogen.

Het is wenselijk om desinvesteringen in de bestaande schoolgebouwen te voorkomen. De bouwkundige staat wordt daarom niet alleen beoordeeld op basis van de NEN 2767-systematiek, maar betrekt ook de meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) van de schoolbesturen in de beoordeling. De vervangingstermijnen in de onderhoudscyclus en de technisch-economische levensduur (afschrijvingstermijn) van het gebouw zijn aan elkaar gekoppeld in de beoordeling. Eventueel uitgevoerde levensduurverlengende renovaties zijn ook meegewogen. Daarnaast speelt een eventuele monumentenstatus een rol in de beoordeling.

4.4.2 Onderwijskundige functionaliteit

De Onderwijskundige functionaliteit speelt een net zo grote rol als de bouwkundige staat. Immers, een schoolgebouw moet het onderwijs zo goed mogelijk faciliteren.

Onderwijskundige visies en identiteiten verschillen, waarmee ook verschillen kunnen bestaan ten aanzien van de functionaliteit van een schoolgebouw voor een bepaalde school of schooltype. Ook zijn onderwijskundige visies gedurende de leeftijd van een schoolgebouw aan verandering onderhevig. Het is daarom van belang om ook de flexibiliteit van het schoolgebouw om zich aan te kunnen passen aan de veranderingen mee te wegen in de beoordeling van de onderwijskundige functionaliteit.

4.4.3 Binnenmilieu en duurzaamheid

Het binnenklimaat in bestaande schoolgebouwen is een punt van aandacht. Sommige oude schoolgebouwen presteren op dit vlak beter dan andere schoolgebouwen. Door dit aspect mee te laten wegen in de beoordeling en prioritering van de schoolgebouwen is het mogelijk de meest problematische scholen op dit aspect een hogere prioriteit te geven.

Tevens is van belang om te bepalen in hoeverre een schoolgebouw te verbeteren is op het gebied van binnenmilieu en duurzaamheid. Bij duurzaamheid speelt dan in ieder

geval een rol welke kansen er liggen om een schoolgebouw energiezuinig te maken in termen van (bijna) energieneutraliteit ((B)ENG).

4.4.4 Veiligheid

Een schoolgebouw moet in de basis veilig zijn. Toch zijn er verschillen tussen bestaande schoolgebouwen op dit vlak. Deze worden als signaalfunctie meegenomen in de beoordeling van de schoolgebouwen.

4.4.5 Exploitatie

Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de exploitatie (onderhoud, energie, schoonmaak) van de schoolgebouwen. Om de IHP-opgave als een gezamenlijke opgave te kunnen beschouwen is het van belang om de investeringen van de gemeente en schoolbesturen optimaal af te stemmen.
Bestaande schoolgebouwen kennen vaak een tekort op het gebied van exploitatie. De exploitatie van sommige schoolgebouwen overschrijdt de velo-vergoeding met meer dan 50%. Door dit inzichtelijk te maken en mee te laten wegen in de prioritering krijgen de meest energie-slurpende gebouwen een hogere prioriteit.

4.4.6 Locatie: planologische ontwikkelingen, ligging en bereikbaarheid

De maatschappelijke rol van een school in de wijk of omgeving is van belang. De plek die een school heeft in een wijk bepaalt mede het succes van de school. De uitstraling van het gebouw wordt daarom meegenomen in de beoordeling.
Ook kunnen planologische ontwikkelingen een rol spelen bij de toekomst-mogelijkheden van een locatie. Locatieaspecten, zoals bereikbaarheid, verkeer, parkeren, speelterrein en verbinding met de wijk, maar ook de planologische ontwikkelingen spelen daarom een rol in de scenariovorming.

4.5. Bouwsteen 4: kwaliteit en duurzaamheid

Deze bouwsteen geeft aan welke duurzaamheids- en kwaliteitsambitie de gemeente en schoolbesturen nastreven op het gebied van onderwijshuisvesting.

1. De gemeente en schoolbesturen zien het realiseren van kwalitatief goede en duurzame huisvesting als een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Een kwalitatief goed en duurzaam gebouw heeft een positief effect op het onderwijs én op het leefklimaat voor de toekomstige generaties. Scholen leiden leerlingen op tot bewuste wereldburgers.

2. Het IHP sluit aan bij de duurzaamheidseisen op het gebied van energie die gesteld worden vanaf 1 januari 2021. Vanwege de klimaatdoelstelling in het Coalitieakkoord om in 2040 klimaatneutraal te zijn, is de doelstelling van de vernieuwingsopgave van het IHP om energieneutrale gebouwen (ENG) te realiseren, die tevens gasloos zijn. Bij renovatie (lees: vernieuwbouw) wordt onderzocht of deze eisen gerealiseerd kunnen worden. Indien dit niet het geval is, kan om die reden worden gekozen voor vervangende nieuwbouw om de doelstellingen toch te behalen.

3. Gemeente en schoolbesturen streven naar een kwaliteitsambitie van Frisse Scholen klasse B. Daarbij is de kwaliteit van het binnenmilieu (naast luchtkwaliteit, ook temperatuur, licht en geluid) van groot belang.

4. Duurzaamheidsprincipes worden toegepast bij nieuwbouw/renovatie van schoolgebouwen. Daarbij bieden de principes van Trias Energetica houvast:
    a. Voorkomen van onnodig energieverbruik (bijvoorbeeld isolatie).
    b. Gebruik van duurzame energiebronnen (bijvoorbeeld zonnepanelen).
    c. Indien nodig, efficiënt gebruik van fossiele brandstoffen (bijvoorbeeld gas).

5. De maatregelen zijn, ten behoeve van het educatieve aspect van duurzaamheid, bij voorkeur zichtbaar in het interieur en exterieur van de schoolgebouwen. De scholen en schoolgebouwen hebben een voorbeeldfunctie naar leerlingen en in de wijk. Duurzame schoolgebouwen

zorgen ervoor dat kinderen en hun ouders kennis maken met duurzaamheid. Voorbeelden van (zichtbare) duurzaamheidsmaatregelen zijn:

a. Het tonen van de opbrengst van duurzame opwekking van energie (bijvoorbeeld opbrengst zonnepanelen).
b. Groene gevels en daken.
c. Groene schoolpleinen.
d. Duurzame mobiliteitsfaciliteiten (elektrische laadpalen, deelauto's etc.).

6. Het is van belang dat de duurzaamheid op projectniveau goed wordt afgestemd op de mogelijkheden in de wijk en omgeving. Daarbij is te denken aan geothermie, restgebruik van warmte of het toevoegen van extra zonnepanelen voor het leveren van energie aan omliggende woningen.

7. Het IHP geeft de schoolbesturen inzicht in de vervangingstermijn van hun gebouwen. Schoolbesturen zijn door het IHP in staat om onderhoud en duurzaamheidsmaatregelen af te stemmen op het moment van nieuwbouw of renovatie en te koppelen aan terugverdientijden.

8. Het faciliteren van verandering in onderwijsconcepten is in de huidige praktijk vaak lastig vanwege het statische karakter van de schoolgebouwen. Om te zorgen dat de schoolgebouwen in de toekomst toch een ander onderwijsconcept kunnen faciliteren zetten de gemeente en de schoolbesturen in op flexibiliteit van het gebouw. Hierbij gaat het om interne flexibiliteit, maar ook om transformatiemogelijkheden van het vastgoed.

9. Tijdelijke huisvesting wordt zoveel mogelijk voorkomen, er is in de scenariovorming van het IHP gestreefd naar duurzame permanente huisvesting. Een prognoseperiode van 15 jaar geldt hiertoe als criterium. Duurzame permanente huisvesting kan, naast met traditionele bouwmethoden, ook worden gerealiseerd met vormen systeembouw zoals industrieel, flexibel en demontabel bouwen (IFD-bouw). De scholen/schoolbesturen hebben de vrijheid om met de gelden voor de tijdelijke huisvesting duurzame permanente huisvesting te realiseren.

4.6. Bouwsteen 5: renovatie en vervangende nieuwbouw

Deze bouwsteen geeft aan hoe gemeente en schoolbesturen omgaan met renovatie en vervangende nieuwbouw.

1. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor nieuwbouw, schoolbesturen zijn in alle situaties verantwoordelijk voor het goed onderhouden en exploiteren van gebouwen.

2. Renovatie (lees: vernieuwbouw) is wettelijk nog niet geregeld. Renovatie kan een duurzamere oplossing zijn dan nieuwbouw. Ten aanzien van renovatie wordt aangesloten op het voorstel van de PO-raad, VO-raad en VNG:
    a. Renovatie wordt behandeld als voorziening. In de huidige situatie zijn gemeenten alleen verantwoordelijk voor nieuwbouw wanneer een gebouw aan het einde van zijn levensduur is (artikel 2 verordening). Door renovatie te beschouwen als voorziening ontstaat de mogelijkheid om bij een gebouw dat aan het einde van zijn levensduur is ook renovatie toe te passen.
    b. Renovatie is daarbij een integrale levensduurverlengende ingreep in het gebouw, waarmee de levensduur van het gebouw met ten minste 25 jaar, maar bij voorkeur 40 jaar, wordt verlengd.
    c. Uitgangspunt bij renovatie is dat de aanpassingen die leiden tot een levensduurverlenging van ten minste 25 jaar voor rekening komen van de gemeente, waarbij op basis van Total Cost of Ownership een investeringsbijdrage van het schoolbestuur aan de dekking van de renovatie wordt toegevoegd.

3. Bij investeringsopgaven in het kader van het IHP wordt de mogelijkheid van renovatie onderzocht. Daarbij wordt onderzocht of de gedefinieerde duurzaamheidseisen (ENG, gasloos en kwaliteitseisen (Frisse Scholen klasse B) gerealiseerd kunnen worden middels renovatie. Indien dit niet het geval is, of indien de kosten van renovatie hoger zijn dan de kosten van nieuwbouw, wordt gekozen voor vervangende nieuwbouw.

4. Per situatie wordt een afweging gemaakt (bijvoorbeeld in een haalbaarheidsonderzoek) of nieuwbouw of renovatie de beste oplossing is

voor de betreffende school. Daarbij worden de volgende aspecten meegenomen in de afweging:

a. Er wordt rekening gehouden met een goede bezetting van gebouwen na renovatie. Er wordt niet gerenoveerd voor leegstand.
b. Er wordt bij renovatie rekening gehouden met de onderwijskundige functionaliteit van de gebouwen.
c. Er wordt bij renovatie rekening gehouden met de culturele en maatschappelijke waarde.
d. Er wordt onderzocht of bij renovatie de gestelde duurzaamheidsambities (zie punt 3) kunnen worden bereikt.
e. De kosten en mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting worden meegenomen in de afweging voor nieuwbouw of renovatie.

4.7. Bouwsteen 6: gezamenlijke regie IHP

Deze bouwsteen geeft aan hoe gemeente en schoolbesturen met elkaar samenwerken op het gebied van onderwijshuisvesting. Gemeente en schoolbesturen hebben daartoe spelregels vastgesteld voor de toekomstige organisatie en financiering van de onderwijshuisvesting.

1. De gemeente en de schoolbesturen voeren samen de regie op schoolgebouwen. Gemeenten zijn onder andere verantwoordelijk voor nieuwbouw en uitbreidingen. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud, aanpassing en de exploitatie van schoolgebouwen. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderwijsaanbod en de diversiteit daarvan. In het OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg) vindt de afstemming van deze verantwoordelijkheden plaats door middel van gezamenlijk overleg. Deze samenwerking overstijgt de samenwerking op basis van de verordening onderwijshuisvesting. Voor het onderwijs-huisvestingsbeleid wordt daarom in eerste instantie voor alle betrokken partijen het IHP leidend, voordat er wordt teruggevallen op de verordening. Deze wijze van samenwerking kan, in afwachting van de wettelijke regeling, juridisch vastgelegd worden.

2. Het IHP is in lijn met het voorstel van de PO-raad, VO-raad en VNG om IHP's in de wetgeving te verankeren. Het IHP geldt voor een periode van 35 jaar (gelijk de vernieuwingsopgave in Enschede), verdeeld in 6 blokken van 5 jaar, en wordt om de 5 jaar geactualiseerd. Ieder jaar wordt in het OOGO de voortgang van het IHP besproken.

3. Schoolbesturen en gemeente gaan bij de opgaven van het IHP uit van de principes van Total Cost of Ownership (TCO). Bij TCO dragen schoolbesturen bij aan een deel van de stichtingskosten van een nieuwbouw- of renovatieopgave. Deze investering komt de duurzaamheid van het gebouw op het gebied van onderhoud en exploitatie ten goede. Schoolbesturen maken daarvoor gebruik van de vergoeding voor materiële instandhouding die zij ontvangen van het Rijk. Met de schoolbesturen is verkend dat en op welke manier TCO een plek krijgt in het IHP. In het IHP wordt rekening gehouden met het op dit moment nog geldende investeringsverbod voor het PO.

4. De prognoses waar overeenstemming over is vormen het uitgangspunt voor berekeningen van capaciteitsbehoefte van het PO en VO. Deze prognoses worden opgesteld door Pronexus en jaarlijks geactualiseerd. De ontwikkeling van de leerlingenaantallen van het (V)SO is erg beleidsafhankelijk, waarmee prognoses moeilijk zijn op te stellen. De uitgangspunten worden voor het (V)SO worden daarom in overleg tussen gemeente en schoolbestuur bepaald en geactualiseerd.

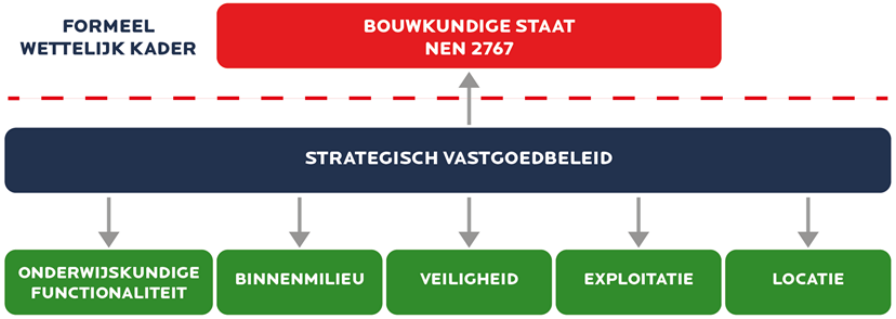
5. Vanwege veranderende omstandigheden in het onderwijsveld, vooral op het gebied van leerlingenaantallen of andere omstandigheden, worden opgaven op het moment van uitvoering/beschikking opnieuw geanalyseerd en getoetst aan de dan geldende prognoses.

5. Methoden

Dit hoofdstuk behandelt de gehanteerde methoden voor de gebouwanalyse en scenario-ontwikkeling van het IHP.

5.1. Beoordeling en prioritering schoolgebouwen

Zoals in de beleidskaders (hoofdstuk 4) is geformuleerd, gaat in de beoordeling ten behoeve van prioritering van de vernieuwingsopgave van de schoolgebouwen ook aandacht naar het gebruik (onderwijs) en de exploitatie en duurzaamheid van de gebouwen. Het is immers niet de vraag of een pand een goed *gebouw* is, maar of een pand een goed en toekomstbestendig *schoolgebouw* is. Om tot een overzicht van de waarde voor het onderwijs van alle gebouwen te komen, zijn de gebouwen aan een breder kader getoetst. HEVO heeft daarvoor de methodiek van de 'Waardenwijzer' ontwikkeld.
Naast de formele capaciteitsbeoordeling en bouwkundige staat zijn ook onderwijskundige functionaliteit, exploitatie, binnenmilieu, veiligheid en locatie/uitstraling beoordeeld.

De totaalscore geeft op uniforme wijze richting aan de mate van urgentie tot een levensduurverlengende ingreep in relatie tot de gebouwkwaliteit:

- Bij < 57 punten: binnen 0-5 jaar (rood).
- Bij 57 - 63 punten: binnen 5-10 jaar (oranje).
- Bij 63 - 69 punten: binnen 10-20 jaar (lichtgroen).
- Bij 69 > punten: over meer dan 20 jaar (donkergroen).

De scores – met bijbehorende bandbreedte en kleurcodering – geeft daarbij een indicatie van de mogelijke toekomstperspectieven van het betreffende schoolgebouw.

Doordat alle gebouwen op deze wijze zijn beoordeeld, ontstaat een eenduidig totaaloverzicht, de ‘fundering’ onder het IHP. Dit overzicht maakt prioritering voor eenieder inzichtelijk. Het totaaloverzicht is opgenomen in Bijlage 1. Totaaloverzicht beoordeling schoolgebouwen..

5.2. Capaciteitsanalyse

Als onderdeel van de gebouwbeoordeling is ook de capaciteit van de schoolgebouwen geanalyseerd in relatie tot de omvang van de scholen die er gebruik van maken. De capaciteitsanalyse maakt een formeel ruimtetekort of -overschot per gebouw inzichtelijk. De ruimtebehoefte van een school wordt bepaald door de leerlingentelling en de prognose te vertalen naar ruimtebehoefte (op basis van de criteria in de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs). Deze ruimtebehoefte wordt vergeleken met het aantal vierkante meters dat beschikbaar is: de brutovloeroppervlakte (bvo).

Opmerking: dit is een genormeerde ruimtebehoefteberekening. In de praktijk zijn er efficiënte en minder efficiënte gebouwen. Wanneer een school bijvoorbeeld veel gangen heeft, of een grote aula, kan er een genormeerd ruimteoverschot zijn, terwijl dit niet zo wordt ervaren. Er is relatief immers minder effectieve onderwijsruimte. Ook wordt in de praktijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot medegebruik of verhuur van ruimten. In het IHP is vanwege het beleidsrijke karakter ruimte voor nuance op de resultaten uit deze ruimtebehoefteberekeningen.

Naast het inzichtelijk maken van eventuele ruimtetekorten is de capaciteitsanalyse van belang omdat een eventueel ruimteoverschot de schoolbesturen geld kost voor exploitatie en onderhoud. Schoolbesturen ontvangen een vergoeding voor materiële instandhouding op basis van het aantal leerlingen en niet op basis van het aantal m² in een school. Bovendien vormen ruimteoverschotten een risico voor de gemeente. Wanneer een gebouw geheel leeg komt te staan, zal de eigenaar (het schoolbestuur) dit terug willen geven aan de gemeente. Daarnaast dient de gemeente (op basis van de VVHO) te voorzien in oplossingen voor ruimtetekorten, waarmee kan worden verwezen naar leegstand.

5.3. Scenariovorming en strategische gebouwenplanning

Wanneer en hoe een schoolgebouw daadwerkelijk opgenomen is in het IHP als te slopen, te vervangen of te renoveren, hangt naast de gebouwbeoordeling en -prioritering ook af van de keuzes die gemaakt zijn op basis van de Bouwstenen van Beleid (hoofdstuk 4: beleidskaders), ruimtetekorten of overschotten, de scenario-ontwikkeling en de toetsing van de scenario's aan het financiële kader uit de Zomernota 2019.

Samen met de gemeente Enschede en de schoolbesturen zijn in een aantal bijeenkomsten met de werkgroepen PO, VO (V)SO verschillende scenario's ontwikkeld ten aanzien van de strategische gebouwenplanning. Hoewel de scenario-ontwikkeling wordt gevoed met eenduidige informatie - voornamelijk uit de gebouwbeoordeling - maakt juist het strategische karakter van het IHP dat keuzes worden gemaakt op basis van visie en beleidskaders. In de scenario-bijeenkomsten heeft het gesprek hierover plaatsgevonden aan de hand van kaarten van het scholenlandschap, met daarin de informatie uit de gebouwbeoordeling en capaciteitsanalyse.

Daarbij speelden de volgende criteria een nadrukkelijke rol in de gesprekken over de scenario's.

1. Maatwerk vanuit inhoudelijke ambitie:
    a. Aansluiting op inhoudelijke ambitie en behoefte doelgroep (waaronder Passend Onderwijs, regio-/wijkfunctie etc.).
    b. Samenwerking met andere partijen (10-14 onderwijs, IKC, Passend Onderwijs en OJA)
2. Aanbod en spreiding:
    a. Wegwerken leegstand (door slimme clustering).
    b. Gewenste schaalgrootte.
    c. Aantal leerlingen bij voorkeur niet onder opheffingsnorm.
    d. Afstand en bereikbaarheid voor leerlingen.
    e. Afstand en bereikbaarheid van gymzalen.
3. Uitkomst brede beoordeling schoolgebouwen.
4. Haalbaarheid planning (in relatie tot visievorming, bedrijfsvorming, uitvoerbaarheid).
5. Omgeving / parkeren / speciaal vervoer / routing rondom school.

5.4. Gebieds- en wijkindeling

Deze paragraaf bespreekt de gebieds- en wijkindeling die wordt gehanteerd in het IHP voor de rapportage van de scenario's. Deze zijn tot stand gekomen in samenspraak met de schoolbesturen en de gemeente Enschede.

In de volgende paragrafen worden per gebied de kaarten met gegevens van scholen en de voorkeursscenario's benoemd. De volgende indeling wordt gehanteerd:

- **Binnensingelgebied**
- **Noord**
    - Twekkelerveld
    - Enschede noord
    - Lonneker
- **Oost**
    - Stokhorst
    - Glanerbrug
    - Velve Lindenhof, Wooldrik en Hogeland
- **Zuid**
    - Enschede zuid
- **West**
    - Stadsveld en Boswinkel
    - Boekelo

De scenario's worden onderbouwd aan de hand van de criteria zoals benoemd in paragraaf 5.3, waaronder de inhoudelijke ambities, ideeën over aanbod en spreiding, scores van de gebouwbeoordeling (bijlage 1) en het financiële kader.

Er is gekozen om de voorkeursscenario's voor de komende 20 jaar te omschrijven in dit IHP. Voorkeursscenario's met een planningshorizon van meer dan 20 jaar zijn niet nader omschreven in het rapport, maar wel opgenomen in de planning van de opgaves (hoofdstuk 7 en bijlage 3).

5.5. Weergave kaarten

Weergave onderwijssoort

In de kaarten zijn labels zichtbaar die bij een stip in de kaart horen. Waar nodig zijn de labels door middel van een lijn gekoppeld aan de stip in de kaart. De stip in de kaart vertegenwoordigt de locatie van de school. De stip van de locatie van de school kan uit een vijftal kleuren bestaan. Deze kleuren staan voor de onderwijssoort van de betreffende school. In de kaarten zijn vijf verschillend gekleurde stippen te onderscheiden. De bijbehorende onderwijssoorten zijn in de afbeelding hiernaast weergegeven.

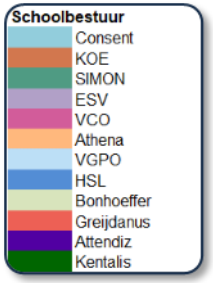

Weergave schoolbestuur

De kleur van de naamregel van de labels in de kaarten geven aan onder welk schoolbestuur de school valt. De legenda van de schoolbesturen staat weergegeven op de kaarten.

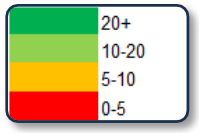
Voorbeeld: In onderstaande afbeelding is zichtbaar dat het gaat om De Troubadour, welke valt onder schoolbestuur KOE.

De Troubadour			
	2020	2025	2030
Leerlingen	190	155	151
BVO	1625	1625	1625
Ruimtebehoefte	1156	980	960
Tekort/Overschot	469	645	665

Weergave gebouwscores

Naast het schoolbestuur en het onderwijssoort, wordt de theoretische vervangingstermijn op basis van de gebouwscore in de kaart inzichtelijk gemaakt. De vervangingstermijnen zijn weergeven in de afbeelding hier onder. De kleuren zijn conform de kleuren in het totaaloverzicht in paragraaf 6.2.

Leerlingenprognoses, capaciteit en ruimtebehoefte

In het label is in de regel “leerlingen” leerlingenprognose voor de jaren 2025 en 2030 opgenomen, naast de telling van 1 oktober 2020. Het aantal leerlingen is gekoppeld aan een ruimtebehoefte in m2, eveneens zichtbaar gemaakt in het label.

De Troubadour			
	2020	2025	2030
Leerlingen	190	155	151
BVO	1625	1625	1625
Ruimtebehoefte	1156	980	960
Tekort/Overschot	469	645	665

Het BVO is het bruto vloeroppervlak van het schoolgebouw, dat wil zeggen de totale oppervlakte van de vloervelden gemeten langs de buitenomtrek van het pand. De genormeerde ruimtebehoefte op basis van het aantal leerlingen wordt ook uitgedrukt in vierkante meters BVO.

Het BVO van het schoolgebouw minus de genormeerde ruimtebehoefte leidt tot een formeel tekort of overschot, terug te zien in het label.

In de tabel wordt een overschot weergegeven door getallen in het groen, een tekort wordt weergegeven door getallen in het rood. Dat betekent niet dat een groen getal per definitie positiever is dan een rood getal. Grote ruimtetekorten of ruimteoverschotten zijn beiden problematisch. Een eventueel ruimteoverschot kost de schoolbesturen geld voor exploitatie en onderhoud.

Belangrijke kanttekening bij de genormeerde ruimtebehoefte is dat er in de praktijk efficiënte en minder efficiënte gebouwen zijn. Wanneer een school bijvoorbeeld veel gangen heeft, of een grote aula, kan er een genormeerd ruimteoverschot zijn, terwijl dit niet zo wordt ervaren.

Ook wordt in de praktijk gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot medegebruik of verhuur van ruimten, waardoor het ruimteoverschot duurzaam wordt ingezet voor IKC-vorming.

6. Scenario’s

Dit hoofdstuk geeft een beschrijving van de scenario’s die per wijk/deelgebied zijn ontwikkeld, in samenspraak met de schoolbesturen.

6.1. Binnensingelgebied

Het Binnensingelgebied vormt het centrum van Enschede en bestaat uit één voedingsgebied. Het gebied wordt gekenmerkt door een verscheidenheid aan PO scholen die verschillende onderwijssoorten aanbieden. Een aantal scholen in het Binnensingelgebied hebben een regiofunctie en daarmee een relatief groot voedingsgebied.

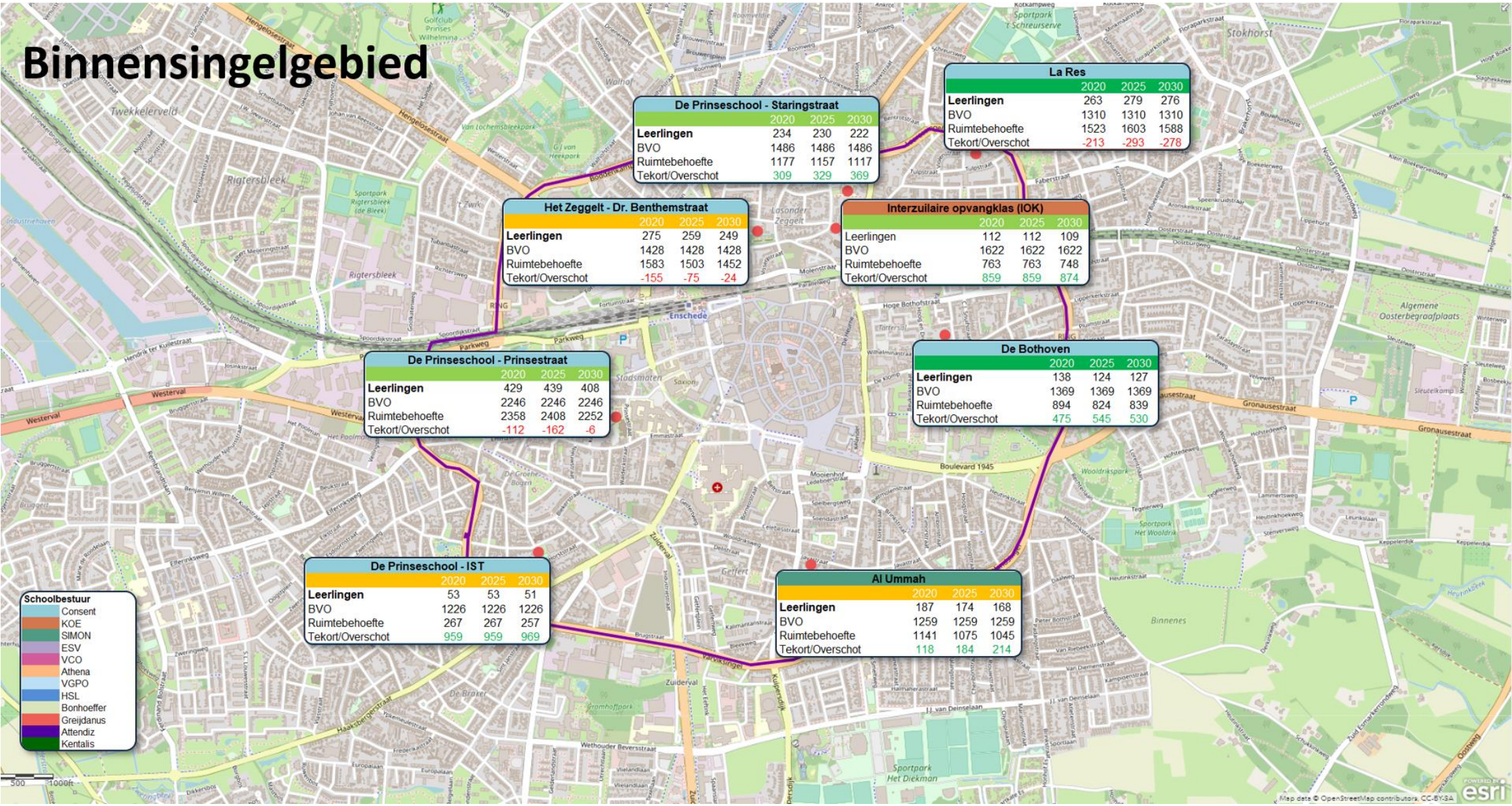
6.1.1 Strategische vraagstukken Binnensingelgebied

De verschillende onderwijssoorten die aangeboden worden maken dat er geen behoefte is aan intensieve samenwerking of clustering. Wel geldt bij alle opgaven dat er bij de uitvoering van het IHP aandacht moet zijn voor eventuele IKC-vorming.

Capaciteitsvraagstuk

Er ligt een capaciteitsvraagstuk voor enkele PO scholen in Enschede noord op de grens van Stokhorst, het Binnensingelgebied en voedinsgebied Enschede noord. Er dient in dat kader een strategische visie ontwikkeld te worden waarin de volgende scholen betrokken worden: Anna van Buren, Zeggelt Meeuwenstraat, La Res en Park Stokhorst.

Binnensingelgebied

6.1.2 Opgaven Binnensingelgebied.

Het Binnensingelgebied in Enschede bevat alleen PO scholen. De opgaven worden per vervangingstermijn behandeld.

6-10 jaar

- Al Ummah: vervangende nieuwbouw of renovatie op een nader te bepalen locatie. De planning van deze opgave sluit aan bij de score van het huidige gebouw. Er dient echter nog gezocht te worden naar een geschikte locatie. Het schoolbestuur heeft een voorkeur voor een locatie in Enschede Zuid omdat een groot deel van de doelgroep in dat gebied woont. Uit onderzoek moet blijken of het huidige gebouw van Al Ummah geschikt is en herinzetbaar blijft voor onderwijs. Om een tijdige start van de benodigde onderzoeken (waaronder locatie- en haalbaarheidsonderzoeken) mogelijk te maken wordt een voorbereidingskrediet opgenomen in de periode 0-5 jaar.
- Prinseschool IST: verplaatsing of unielocatie met voortgezet onderwijs of hoger onderwijs (universiteit). De planning sluit aan op de score van het huidige gebouw.

11-20 jaar

- Prinseschool Staringstraat: vervangende nieuwbouw of renovatie. De planning van deze opgave sluit aan bij de score van het huidige gebouw.
- Prinseschool Prinsestraat: vervangende nieuwbouw of renovatie. De planning van deze opgave sluit aan bij de score van het huidige gebouw.
- Het Zeggelt – Dr. Benthemstraat: vervangende nieuwbouw of renovatie. Consent heeft deze opgave omgewisseld met de opgave van Het Zeggelt – Meeuwenstraat. Het voorbereidingskrediet van deze opgave is opgenomen in de periode 6-10 jaar.

De gebouwen van Bothoven, La Res en IOK de Globe zijn in dusdanige staat dat ze opgenomen zijn in de opgaven na 20 jaar. La Res wordt wel betrokken in het onderzoek naar het capaciteitsvraagstuk in Enschede noord (zie paragraaf 6.4).

6.2. Noord

Noord bestaat uit vier verschillende voedingsgebieden in Enschede. De betreffende voedingsgebieden zijn:

- Twekkelerveld
- Enschede noord
- Lonneker

6.2.1 Strategische vraagstukken Noord

10-14 onderwijs

Door de schoolbesturen is tijdens de scenario werksessies aangegeven dat er in ieder deelgebied in Enschede aandacht moet zijn voor de vorming van 10-14 onderwijs, zo ook in deelgebied Noord. Een concrete kans die hiervoor is benoemd is de mogelijke koppeling van Het Greijdanus (VO) met De Fontein (PO). Vanwege de specifieke identiteit van beide scholen is het wenselijk dat ook andere kansen worden onderzocht.

IKC

Bij alle opgaven in het PO geldt dat er bij de uitvoering van het IHP aandacht moet zijn voor IKC-vorming.

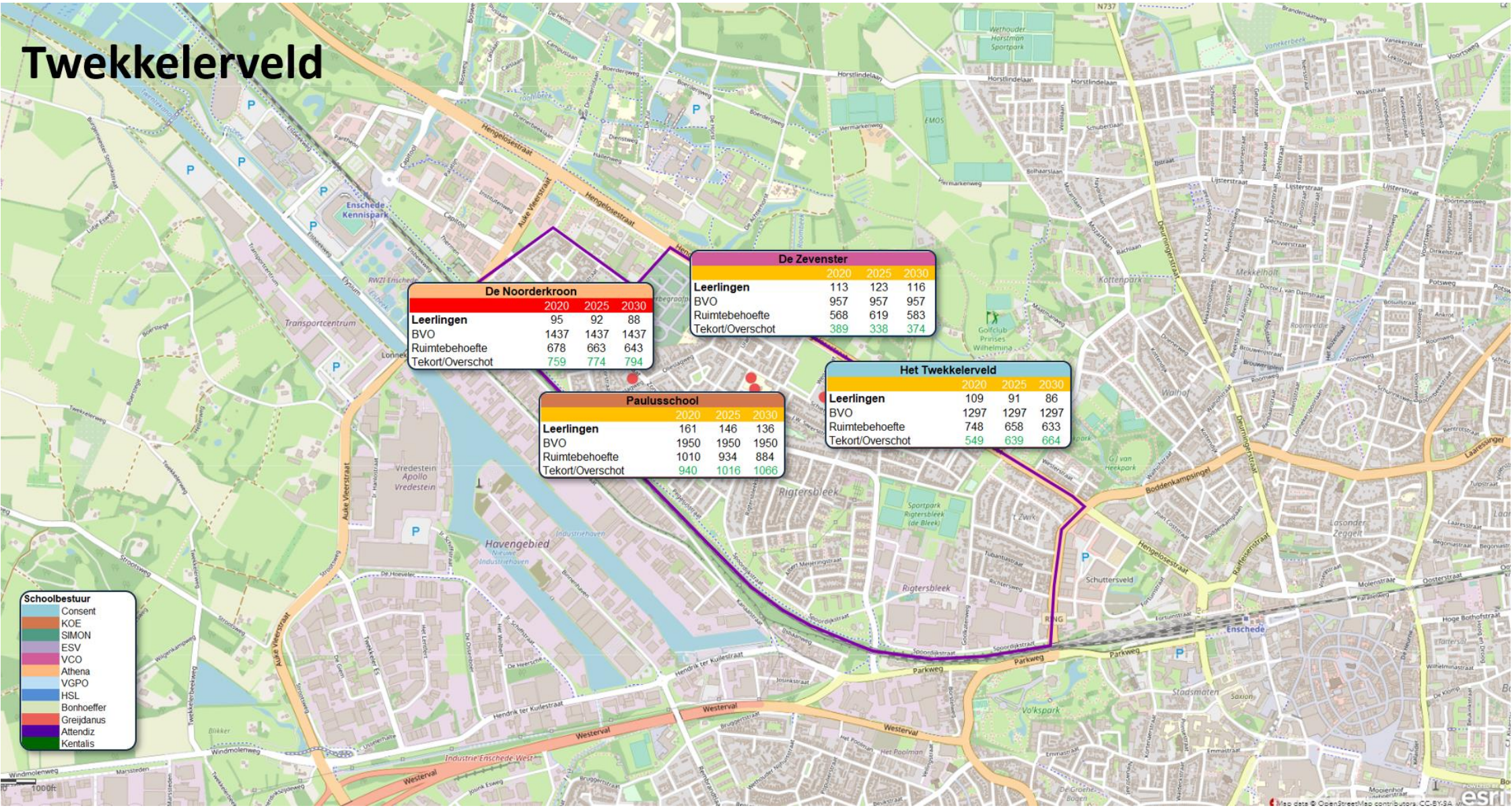
Samenwerking in het kader van Passend Onderwijs

Van samenwerking tussen het VSO en VO in Enschede noord is al sprake, bijvoorbeeld in de samenwerking tussen het Panta Rhei en Kottenpark. Onderzocht moet worden of dergelijke samenwerkingen uitgebreid kunnen worden of vaker opgezocht kunnen worden.

Capaciteitsvraagstuk

Er ligt een capaciteitsvraagstuk voor enkele PO scholen in Enschede noord op de grens van Stokhorst, het Binnensingelgebied en voedingsgebied Enschede noord. Er dient in dat kader een strategische visie ontwikkeld te worden waarin de volgende scholen betrokken worden: Anna van Buren, Zeggelt Meeuwenstraat, La Res en Park Stokhorst.

Twekkelerveld

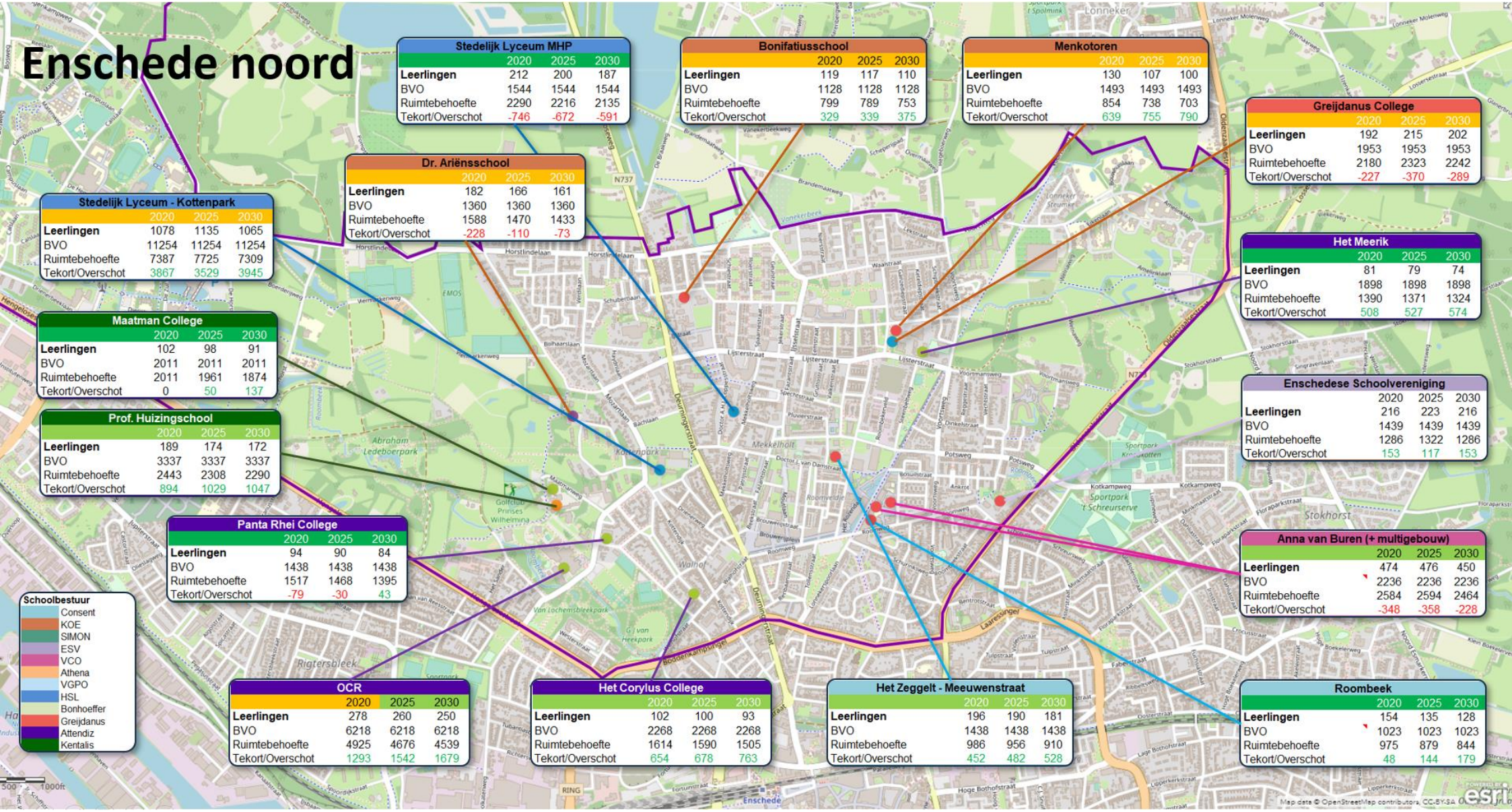
6.2.2 Opgaven Twekkelerveld

Het Twekkelerveld in Enschede ligt ten noordwesten van het centrum. Het Twekkelerveld bevat alleen PO scholen. In het gebied is er in samenspraak met de woningcorporaties sprake van een gebiedsontwikkeling, waarin ook plannen voor de vervanging van de schoolgebouwen is opgenomen. De duurzame ambities voor het gebied komen ook aan bod in de nieuwe plannen voor de huisvesting van scholen.

0-5 jaar

- De Noorderkroon: vervangende nieuwbouw of renovatie op een nader te bepalen locatie. De planning sluit aan op de score van het huidige gebouw. Gezien de slechte staat van het gebouw en de locatieonafhankelijkheid van de school (vrije school met regiofunctie), is verplaatsing van de school een goede mogelijkheid. Het schoolbestuur heeft aangegeven een voorkeur te hebben voor Enschede Noord. Om de toekomstige locatie te bepalen moet er nader onderzoek plaatsvinden. Reeds benoemde locaties zijn: Zaanstraat en de Paus Joannesschool.
- De Paulusschool, de Zevenster en het Twekkelerveld: vervangende nieuwbouw of renovatie, waarbij de mogelijkheden worden verkend voor clustering op een unielocatie. De opgave komt in de eerste periode van het IHP aan bod in verband met de reeds in gang gezette en gevorderde plannen rondom de gebiedsontwikkeling.

Enschede noord

6.2.3 Opgaven Enschede noord

Enschede Noord is een omvangrijk gebied, ten noorden van het centrum van Enschede dat wordt gekenmerkt door een grote verscheidenheid aan scholen, schoolbesturen en denominaties. In het gebied bevinden zich:

- 7 PO scholen
- 3 VO scholen
- 5 VSO scholen
- 2 SO scholen
- 1 SBO school

Toelichting bij kaart

Op de locatie van het OCR bevindt zich zowel SO als VSO onderwijs. Het gebouw bevat een nieuw en een oud deel, met verschillende gebouwscores.
Voor Het Stedelijk Lyceum Mekkelholtspad is het aantal leerlingen samen genomen met de Dotterbloemstraat (zie kaart Stokhorst), gezien het om hetzelfde brin-nummer gaat. De wens van het schoolbestuur is om beide locaties op den duur samen te voegen.
Van het schoolgebouw van de Enschedese Schoolvereniging (ESV) is geen gebouwscore bepaald, omdat hiervoor geen input beschikbaar was. Wel heeft de school aangegeven dat ze tevreden is over het schoolgebouw waarin zij is gehuisvest. Bij een herijking van het IHP moet worden bekeken of en wanneer vervangende nieuwbouw of renovatie voor de ESV aan de orde is.

6-10 jaar

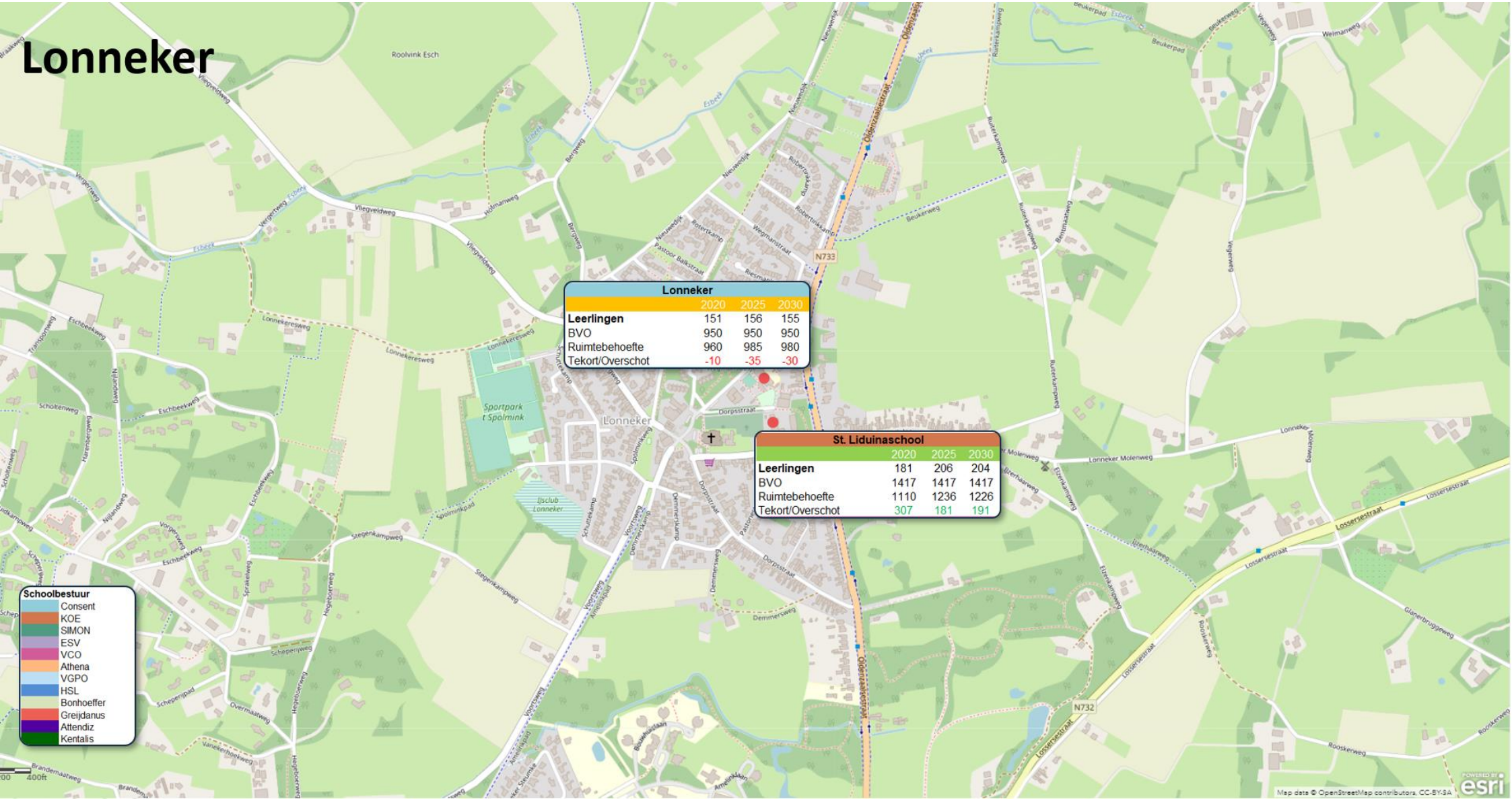
- Het Greijdanus en de Fontein: vervangende nieuwbouw of renovatie waarbij de mogelijkheden voor een unielocatie onderzocht worden. Dit onderzoek zal plaatsvinden in de eerste termijn. De gebouwscore van De Fontein zou vervangende nieuwbouw/renovatie in de 1e termijn van het IHP betekenen. De betrokken schoolbesturen hebben echter aangegeven tijd nodig te hebben om de mogelijkheden van samenwerking te verkennen en een visie op de opgave te formuleren. Deze opgave is naar aanleiding hiervan naar de tweede termijn verschoven. In de 1e termijn (0-5) wordt een voorbereidingskrediet opgenomen om te kunnen starten met onderzoeken en de planvorming.
- Het Stedelijk Lyceum Kottenpark: volgens de gebouwscore is vervangende nieuwbouw of renovatie aan de orde in deze termijn. In verband met de staat van het schoolgebouw is voortvarende planvorming echter van groot belang. In het gemeenschappelijke overleg met gemeente en schoolbesturen is daarom besloten om in de eerste termijn een voorbereidingskrediet op te nemen, zodat een start kan worden gemaakt met de planvorming.
- OCR oud en de Huifkar: Attendiz heeft plannen om de leerlingen van De Huifkar te verplaatsen naar de locatie OCR. De huisvesting van OCR is hiervoor momenteel niet geschikt. Het oude deel van OCR komt volgens de gebouwscore in termijn 11-20 aan bod voor vervangende nieuwbouw/renovatie. Vanuit de inhoudelijke ambitie met betrekking tot verschuiving van doelgroepen is het echter gewenst deze opgave een termijn naar voren te halen. In het gemeenschappelijke overleg is in dat kader besloten om in de eerste termijn een voorbereidingskrediet op te nemen, zodat in deze termijn een start kan worden gemaakt met de planvorming.
- Bonifatiusschool en Menkotoren: vervangende nieuwbouw of renovatie, waarbij de mogelijkheden voor een unielocatie voor deze twee scholen worden onderzocht.
- Het Zeggelt Meeuwenstraat: vervangende nieuwbouw of renovatie. Consent heeft deze opgave omgewisseld met Het Zeggelt - Dr. Benthemstraat.

11-20 jaar

- Dr. Ariënsschool en Prof. Huizingschool: vervangende nieuwbouw of renovatie waarbij de mogelijkheden voor een unielocatie worden onderzocht. Gezien de inhoudelijke ambitie van de schoolbesturen wordt de Prof. Huizingschool meegenomen in de opgave van de Dr. Ariënsschool.
- Op basis van de gebouwscore komt het gebouw van Het Corylus College deze termijn aan bod voor vervangende nieuwbouw of renovatie. Attendiz heeft plannen om de leerlingen van Het Corylus College te verplaatsen naar een andere locatie, bijvoorbeeld het Expertisecentrum van Bonhoeffer College. Te zijner tijd dient te worden bepaald of het gebouw van Het Corylus College nog aan de orde komt voor een ingreep.

Het Stedelijk Lyceum Mekkelholtspad, het Meerik, OBS Roombeek, Anna van Buren, Panta Rhei en het Maatman College zijn in dusdanige staat dat ze worden opgenomen in de opgaven na 20 jaar. Gezien het Maatman College gekoppeld is aan de Prof. Huizingschool, moet betrokkenheid in deze opgave onderzocht worden.

Lonneker

Lonneker
2020 2025 2030
Leerlingen 151 156 155
BVO 950 950 950
Ruimtebehoefte 960 985 980
Tekort/Overschot -10 -35 -30
St. Liduinaschool
2020 2025 2030
Leerlingen 181 206 204
BVO 1417 1417 1417
Ruimtebehoefte 1110 1236 1226
Tekort/Overschot 307 181 191
Schoolbestuur
Consent
KOE
SIMON
ESV
VCO
Athena
VGPO
HSL
Bonhoeffer
Greijdanus
Attendiz
Kentalis
Roolvink Esch
Sportpark t Spolmink
IJsclub Lonneker
N733
N732
Dorpsstraat
Lonneker Molenweg
Lossersestraat
Oldenzaalsestraat
Map data © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA
esri

6.2.4 Opgaven Lonneker

Lonneker is een dorp in het noorden van de gemeente Enschede waar twee PO scholen gesitueerd zijn. Voor de eerste perioden van opgaven in het IHP zal het voedingsgebied Lonneker niet aan bod komen.

11-20 jaar

- Lonnekerschool en St. Liduinaschool: vervangende nieuwbouw of renovatie, waarbij onderzocht wordt of een unielocatie met gymzaal en maatschappelijke voorzieningen tot de mogelijkheden behoort. Gezien de inhoudelijke ambitie van clustering van beide scholen wordt de St. Liduinaschool in de opgave van de Lonnekerschool meegenomen. Er vindt al samenwerking tussen de scholen in Lonneker plaats en de wens is dat deze samenwerking uitgebreid wordt. Een unielocatie kan een toekomstbestendige oplossing bieden.

6.3. Oost

Oost bestaat uit twee voedingsgebieden in Enschede. De betreffende voedingsgebieden zijn:

- Stokhorst
- Glanerbrug
- Velve Lindenhof, Wooldrik en Hogeland

6.3.1 Strategische vraagstukken Oost

10-14 onderwijs

Door de schoolbesturen is tijdens de scenario werksessies aangegeven dat er in ieder deelgebied in Enschede aandacht moet zijn voor de vorming van 10-14 onderwijs, zo ook in deelgebied Oost.

IKC

Bij alle opgaven in het PO geldt dat er bij de uitvoering van het IHP aandacht moet zijn voor IKC-vorming.

Verschuivingen binnen locaties (V)SO.

Attendiz wil op termijn de leerlingen van de Huifkar gaan verplaatsen naar het OCR, waardoor het gebouw van De Huifkar vrij komt. Deze locatie is dan mogelijk inzetbaar als tijdelijke huisvesting.
De eventuele vorming van een expertisecentrum op de locatie Spinnerstraat (huidige Stadsveld Pathmos) kan invloed hebben op het aantal leerlingen dat gehuisvest is op SO locatie het Sloepje – het Reliëf.

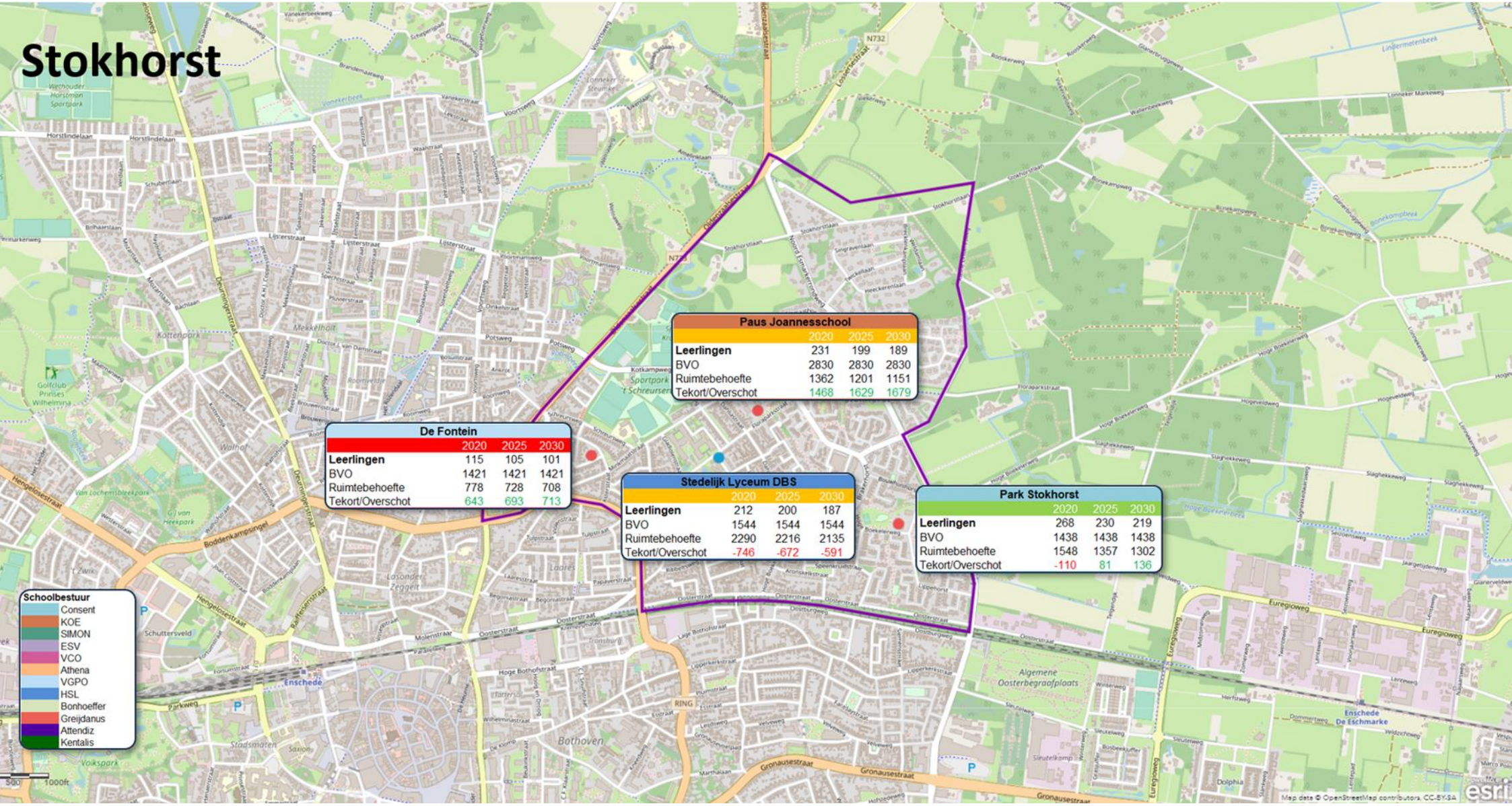
Verschuivingen binnen VO locaties

De schoolbesturen hebben aangegeven dat de huidige situatie ten aanzien van de scholen die samen zijn gehuisvest in het schoolgebouw aan de Wethouder Beversstraat vraagt om nader onderzoek ten aanzien de doelgroepen op die locaties. Dit onderzoek kan mogelijk leiden tot een schuifoperatie, waarbij scholen wisselen van locatie.

Capaciteitsvraagstuk

Er ligt een capaciteitsvraagstuk voor enkele PO scholen in Enschede noord op de grens van Stokhorst, het Binnensingelgebied en voedingsgebied Enschede noord. Er dient in dat kader een strategische visie ontwikkeld te worden waarin de volgende scholen betrokken worden: Anna van Buren, Zeggelt Meeuwenstraat, La Res en Park Stokhorst.

Stokhorst

Paus Joannesschool
2020 2025 2030
Leerlingen 231 199 189
BVO 2830 2830 2830
Ruimtebehoefte 1362 1201 1151
Tekort/Overschot 1468 1629 1679
De Fontein
2020 2025 2030
Leerlingen 115 105 101
BVO 1421 1421 1421
Ruimtebehoefte 778 728 708
Tekort/Overschot 643 693 713
Stedelijk Lyceum DBS
2020 2025 2030
Leerlingen 212 200 187
BVO 1544 1544 1544
Ruimtebehoefte 2290 2216 2135
Tekort/Overschot -746 -672 -591
Park Stokhorst
2020 2025 2030
Leerlingen 268 230 219
BVO 1438 1438 1438
Ruimtebehoefte 1548 1357 1302
Tekort/Overschot -110 81 136
Schoolbestuur
Consent
KOE
SIMON
ESV
VCO
Athena
VGPO
HSL
Bonhoeffer
Greijdanus
Attendiz
Kentalis
Enschede
Bothoven
Algemene Oosterbegraafplaats
Euregioweg
Gronausestraat
Map data © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA
esri

6.3.2 Opgaven Stokhorst

Stokhorst is een klein voedingsgebied grenzend aan het centrum van Enschede waarvan scholen te maken krijgen met gebiedsoverstijgende scenario's. In het gebied bevinden zich:

- 3 PO scholen
- 1 VO school

Toelichting bij kaart

De Paus Joannesschool heeft veel leegstand. Het oude deel van de Paus Joannesschool is geschikt als onderwijslocatie maar moet gerenoveerd worden. In het nieuwe deel is het binnenmilieu beter. Onderzoek moet uitwijzen of het leegstaande deel van het gebouw geschikt gemaakt kan worden voor herhuisvesting van een andere school. Dit biedt mogelijk kansen voor een andere school, bijvoorbeeld de Noorderkroon.

Voor Het Stedelijk Lyceum Dotterbloemstraat is het aantal leerlingen samen genomen met het Mekkelholtspad, gezien het om hetzelfde brin-nummer gaat. De wens van het schoolbestuur is om beide locaties op den duur samen te voegen.

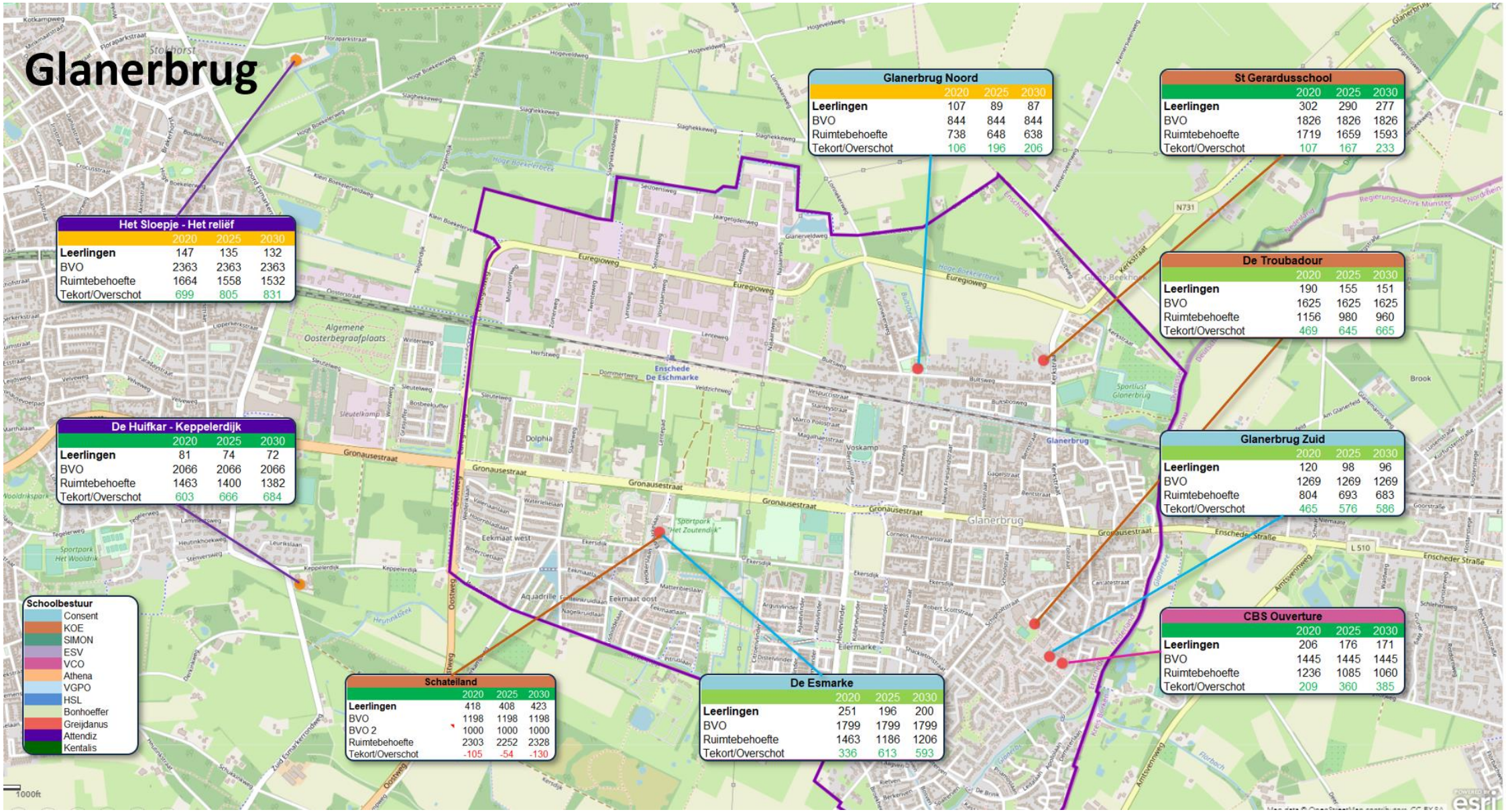
6-10 jaar

- De Fontein en Het Greijdanus: vervangende nieuwbouw of renovatie waarbij de mogelijkheden voor een unielocatie onderzocht worden. Dit onderzoek zal plaatsvinden in de eerste termijn. De gebouwscore van De Fontein zou vervangende nieuwbouw/renovatie in de 1e termijn van het IHP betekenen. De betrokken schoolbesturen hebben echter aangegeven tijd nodig te hebben om de mogelijkheden van samenwerking te verkennen en een visie op de opgave te formuleren. Deze opgave is naar aanleiding hiervan naar de tweede termijn verschoven. In de 1e termijn (0-5) wordt een voorbereidingskrediet opgenomen om te kunnen starten met onderzoeken en de planvorming.

11-20 jaar

- ISK locatie Dotterbloemstraat: vervangende nieuwbouw of renovatie. De planning van deze opgave sluit aan op de gebouwscore van het huidige gebouw, maar is vanwege het financiële kader een termijn naar achteren geschoven.
- Paus Joannesschool: vervangende nieuwbouw of renovatie. De planning van dit scenario sluit aan op de gebouwscore van het huidige gebouw, maar is vanwege het financiële kader een termijn naar achteren geschoven. Zoals hierboven omschreven kan onderzocht worden of de opgave van De Noorderkroon kan worden gekoppeld aan deze opgave.

Glanerbrug

Glanerbrug Noord
2020 2025 2030
Leerlingen 107 89 87
BVO 844 844 844
Ruimtebehoefte 738 648 638
Tekort/Overschot 106 196 206
St Gerardusschool
2020 2025 2030
Leerlingen 302 290 277
BVO 1826 1826 1826
Ruimtebehoefte 1719 1659 1593
Tekort/Overschot 107 167 233
Het Sloepje - Het reliëf
2020 2025 2030
Leerlingen 147 135 132
BVO 2363 2363 2363
Ruimtebehoefte 1664 1558 1532
Tekort/Overschot 699 805 831
De Troubadour
2020 2025 2030
Leerlingen 190 155 151
BVO 1625 1625 1625
Ruimtebehoefte 1156 980 960
Tekort/Overschot 469 645 665
De Huifkar - Keppelerdijk
2020 2025 2030
Leerlingen 81 74 72
BVO 2066 2066 2066
Ruimtebehoefte 1463 1400 1382
Tekort/Overschot 603 666 684
Glanerbrug Zuid
2020 2025 2030
Leerlingen 120 98 96
BVO 1269 1269 1269
Ruimtebehoefte 804 693 683
Tekort/Overschot 465 576 586
Schoolbestuur
Consent
KOE
SIMON
ESV
VCO
Athena
VGPO
HSL
Bonhoeffer
Greijdanus
Attendiz
Kentalis
Schateiland
2020 2025 2030
Leerlingen 418 408 423
BVO 1198 1198 1198
BVO 2 1000 1000 1000
Ruimtebehoefte 2303 2252 2328
Tekort/Overschot -105 -54 -130
De Esmarke
2020 2025 2030
Leerlingen 251 196 200
BVO 1799 1799 1799
Ruimtebehoefte 1463 1186 1206
Tekort/Overschot 336 613 593
CBS Ouverture
2020 2025 2030
Leerlingen 206 176 171
BVO 1445 1445 1445
Ruimtebehoefte 1236 1085 1060
Tekort/Overschot 209 360 385
Euregioweg
Gronausestraat
Glanerbrug
Enschede
De Eschmarke
Algemene Oosterbegraafplaats
Sportpark Het Wooldrik
Sportpark "Het Zoutendijk"
Eekmaat west
Eekmaat oost
Keppelerdijk
Oostweg
Enscheder Straße
L 510
N731
Brook
1000ft

6.3.3 Opgaven Glanerbrug

Glanerbrug is een dorp in de gemeente Enschede dat grenst aan Duitsland. In Glanerbrug zijn 7 PO scholen gesitueerd.

Toelichting bij kaart

In het voedingsgebied zijn de Huifkar en het Sloepje / het Reliëf ook meegenomen. Deze SO scholen hebben een groter voedingsgebied dan PO scholen en kunnen meegenomen worden in gebiedsoverstijgende scenario's. Deze scenario's worden ook hier benoemd.

6-10 jaar

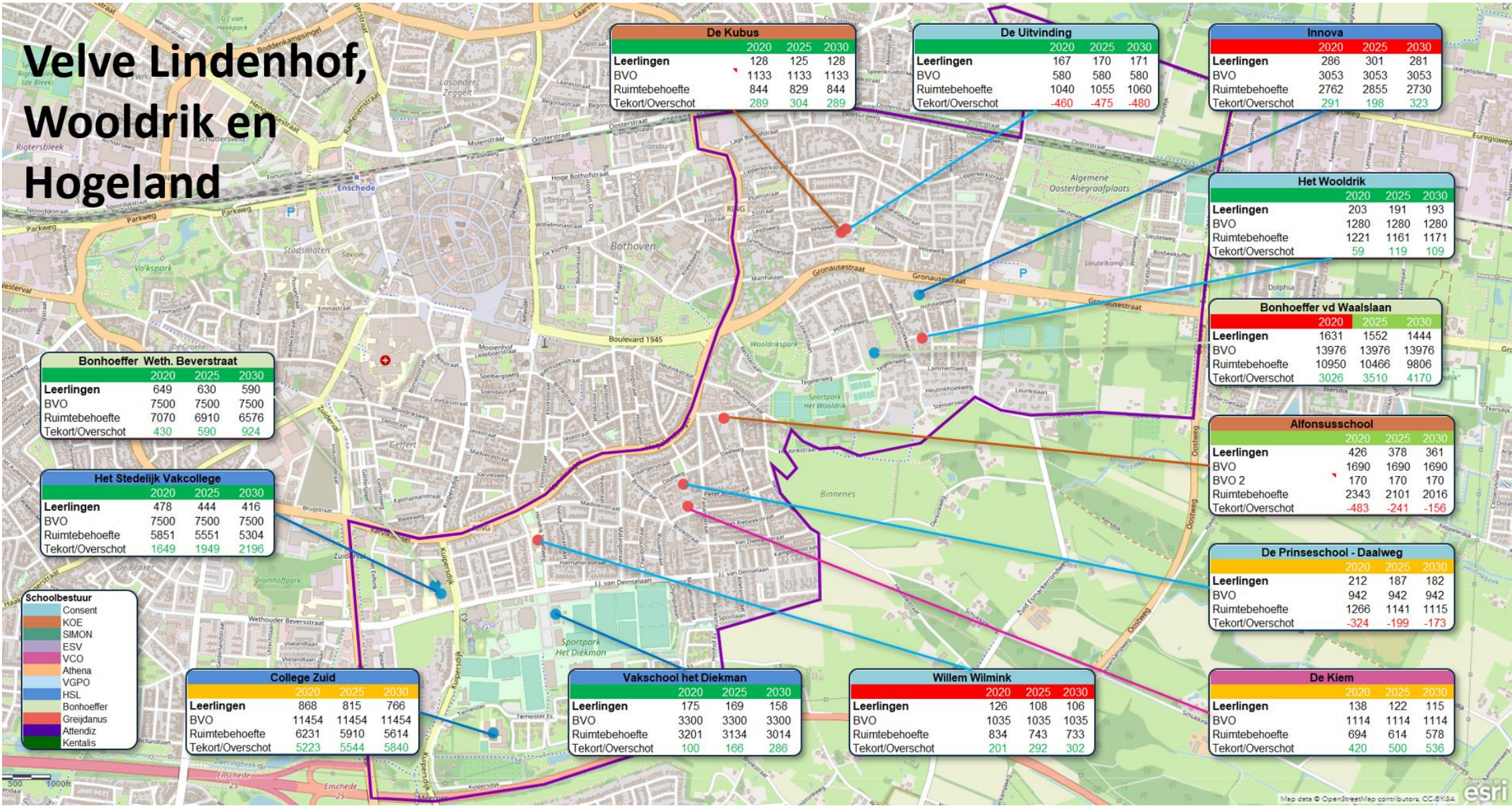
- De Huifkar en OCR oud: Attendiz heeft plannen om de leerlingen van De Huifkar te verplaatsen naar de locatie OCR, zie verder opgave OCR in Enschede Noord.
- Glanerbrug noord: verplaatsing, vervangende nieuwbouw of renovatie. Deze opgave sluit aan bij de gebouwscore van Glanerbrug noord. Onderzoek moet mogelijkheden voor verplaatsing of samenwerking met of naar andere scholen uitwijzen.

11-20 jaar

- Het Sloepje - het Reliëf: vervangende nieuwbouw of renovatie. De planning van deze opgave sluit aan bij de score van het huidige gebouw van het Sloepje / het Reliëf, maar vanwege het financiële kader is de opgave een termijn naar achteren geschoven.
- Glanerbrug zuid, de Troubadour en CBS Ouverture: vervangende nieuwbouw of renovatie waarbij de mogelijkheden voor een unielocatie worden onderzocht. Gezien de inhoudelijke ambitie van clustering wordt CBS Ouverture meegenomen in de opgave van Glanerbrug zuid en de Troubadour.
- De Esmarke en Schateiland: vervangende nieuwbouw of renovatie op een unielocatie. Gezien de inhoudelijke ambities van clustering wordt Schateiland meegenomen in de opgave van de Esmarke.

De St. Gerardusschool is in dusdanige staat dat het wordt opgenomen in de opgaven na 20 jaar.

Velve Lindenhof, Wooldrik en Hogeland

6.3.4 Opgaven Velve Lindenhof, Wooldrik en Hogeland

Velve Lindenhof, Wooldrik en Hogeland is een omvangrijk voedingsgebied, grenzend aan het centrum van Enschede. Er is een grote verscheidenheid in kwaliteit en bouwjaren van de gebouwen. In het gebied bevinden zich:

- 7 PO scholen
- 6 VO scholen

0-5 jaar

- Bonhoeffer van der Waalslaan 100-200-300: vervangende nieuwbouw of renovatie voor het oude deel. Deze planning sluit aan op de gebouwscore van het Bonhoeffer van der Waalslaan (oud). Het nieuwbouwgedeelte (circa 10 jaar oud) van het pand komt niet in deze periode aan de orde.
- Het Stedelijk Lyceum Innova: renovatie, volgens reeds verstrekte beschikking Het traject voor de opgave van Innova is reeds in gang gezet.
- Willem Wilmink, de Kiem, Prinseschool Daalweg: vervangende nieuwbouw of renovatie waarbij de mogelijkheden voor een unielocatie onderzocht worden. Gezien de inhoudelijke ambitie worden de Kiem en de Prinseschool Daalweg meegenomen in de opgave van Willem Wilmink.

6-10 jaar

- College Zuid: vervangende nieuwbouw of renovatie voor Het Stedelijk Lyceum College Zuid. De planning van deze opgave sluit aan op de score van het huidige gebouw.

11-20 jaar

- Bonhoeffer van der Waalslaan 400-500: vervangende nieuwbouw of renovatie. De planning van deze opgave sluit aan op de score van dit deel van het pand.
- Alfonsusschool: vervangende nieuwbouw of renovatie. De planning van deze opgave sluit aan op de score van het gebouw.

De gebouwen van Bonhoeffer College locatie Wethouder Beversstraat, het Stedelijk Vakcollege, vakschool het Diekman, het Wooldrik, de Uitivinding en de Kubus zijn in dusdanige staat dat ze worden opgenomen in de opgaven na 20 jaar.

6.4. Zuid

Zuid bestaat uit één voedingsgebied in Enschede. Het betreffende voedingsgebied is:

- Enschede zuid

6.4.1 Strategische vraagstukken Zuid

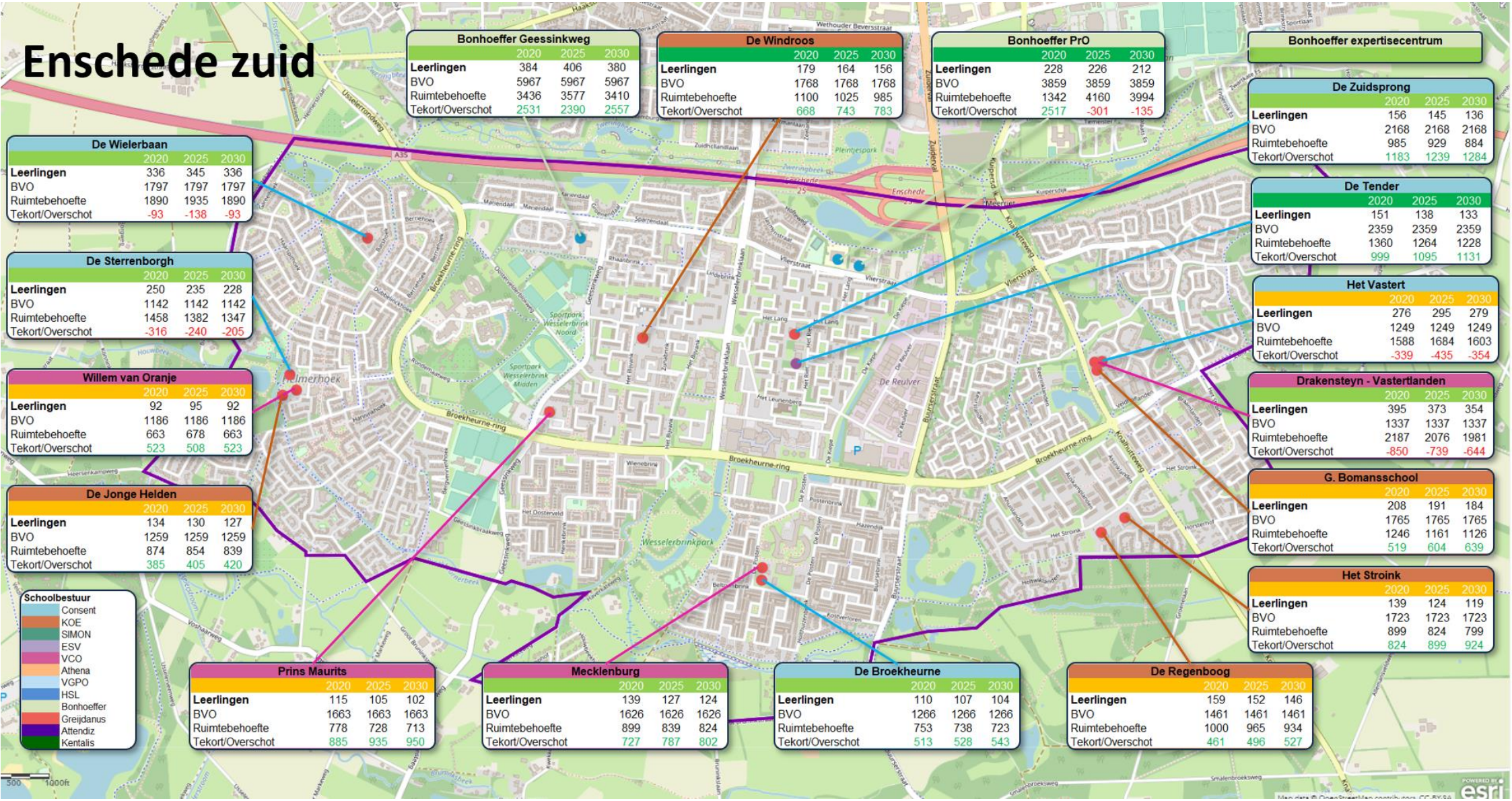
10-14 onderwijs

Door de schoolbesturen is tijdens de scenario werksessies aangegeven dat er in ieder deelgebied in Enschede aandacht moet zijn voor de vorming van 10-14 onderwijs, zo ook in deelgebied Zuid.

IKC

Bij alle opgaven in het PO geldt dat er bij de uitvoering van het IHP aandacht moet zijn voor IKC-vorming.

Enschede zuid

6.4.2 Opgaven Enschede zuid

Enschede zuid is een omvangrijk voedingsgebied ten zuiden van de snelweg (A35). Er is een grote verscheidenheid in kwaliteit en bouwjaren van de gebouwen. In het gebied bevinden zich:

- 14 PO scholen
- 3 VO scholen
- 1 SBO school

.

0-5 jaar

- Willem van Oranje, de Jonge Helden, de Sterrenborgh: vervangende nieuwbouw of renovatie op unielocatie. Gezien de inhoudelijke ambitie van clustering worden de Jonge Helden en de Sterrenborgh meegenomen in de opgave van Willem van Oranje. Op dit moment staan de drie scholen enkele tientallen meters uit elkaar. Een unielocatie kan een toekomstbestendige oplossing bieden.

6-10 jaar

- De Regenboog en het Stroink: vervangende nieuwbouw of renovatie waarbij de mogelijkheden voor een unielocatie onderzocht worden. Gezien de inhoudelijke ambitie van clustering wordt het Stroink meegenomen in de opgave van de Regenboog. Op dit moment staan de twee scholen enkele tientallen meters uit elkaar. Een unielocatie kan een toekomstbestendige oplossing bieden.

11-20 jaar

- De Bomansschool, het Vastert en Drakensteyn: vervangende nieuwbouw of renovatie op unielocatie. Gezien de inhoudelijke ambitie van clustering wordt Drakensteyn meegenomen in de opgave van de Bomansschool en het Vastert. De drie scholen bevinden zich op dit moment al onder hetzelfde dak. Nieuwbouw of renovatie kan een toekomstbestendige oplossing bieden.
- Prins Maurits en Mecklenburg: vervangende nieuwbouw of renovatie waarbij de mogelijkheden voor een unielocatie onderzocht worden. Gezien de inhoudelijke ambitie wordt Mecklenburg opgenomen in de opgave van Prins Maurits. Een unielocatie kan een toekomstbestendige oplossing bieden.
- De Wielerbaan: vervangende nieuwbouw of renovatie. De planning van deze opgave sluit aan op de score van het huidige gebouw.

Het Bonhoeffer College Geessinkweg, de Windroos, het Bonhoeffer College PrO, het Bonhoeffer College expertisecentrum, de Zuidsprong, de Tender en de Broekheurne zijn in dusdanige staat dat ze worden opgenomen in de opgaven na 20 jaar. Attendiz onderzoekt de mogelijkheden van het gebouw van het Bonhoeffer College Expertisecentrum voor specifieke doelgroepen.

6.5. West

West bestaat uit twee voedingsgebieden in Enschede. De betreffende voedingsgebieden zijn:

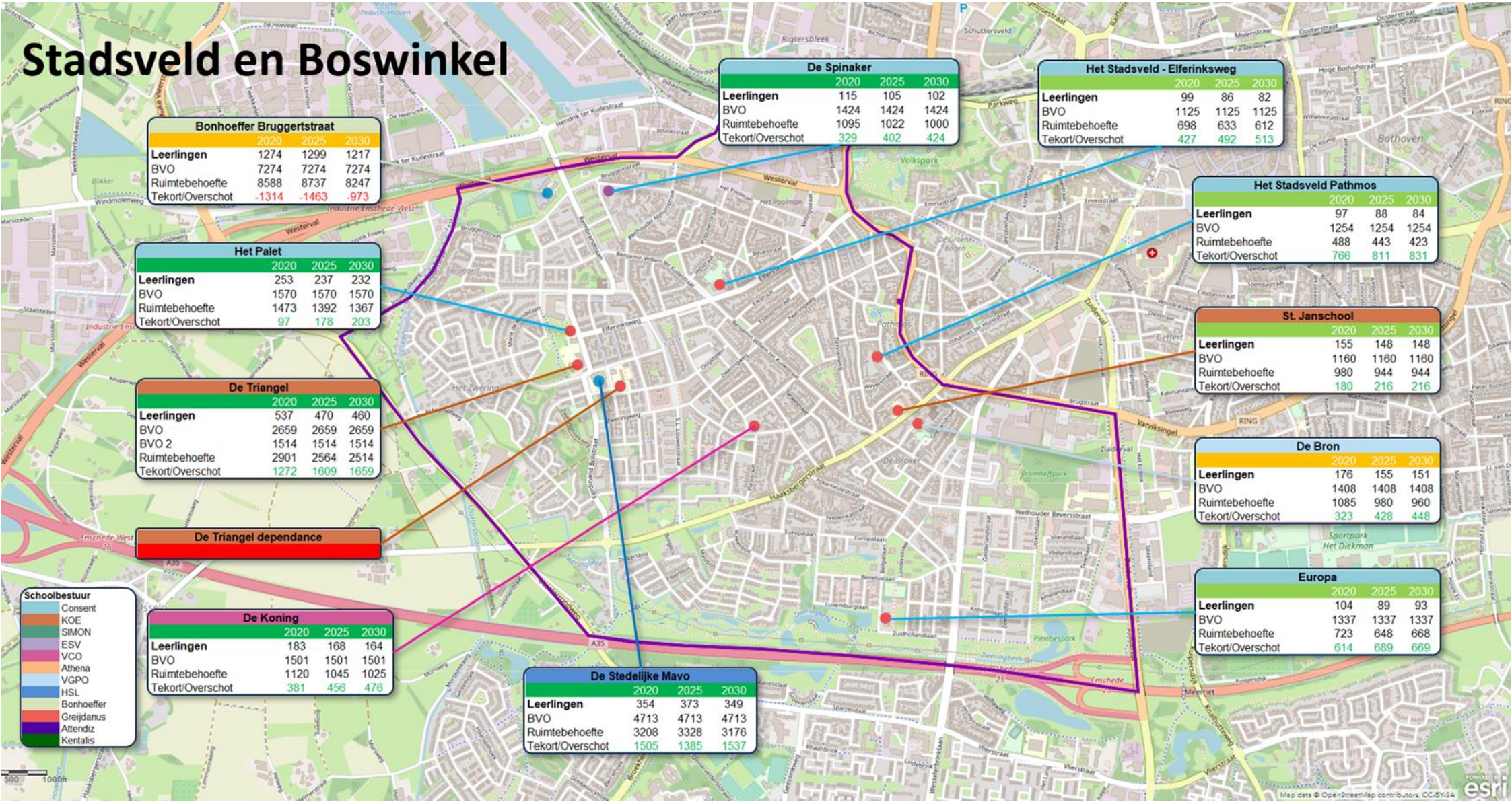
- Stadsveld en Boswinkel
- Boekelo

6.5.1 Strategische vraagstukken West

Samenwerking in het kader van Passend Onderwijs
Door de betrokken schoolbesturen is de totstandkoming van een expertisecentrum op de locatie van Stadsveld Pathmos (Spinnerstraat) besproken. Het ontstaan van dit expertisecentrum kan verschillende SO en SBO locaties vrijspelen. Concretisering van deze plannen moet gebeuren aan de hand van nader onderzoek.

IKC
In Boekelo bevindt zich alleen PO onderwijs. Op de lange termijn moet er gekeken worden naar de situatie van Molenbeek Usselo. Gezien de kleinschaligheid van deze locatie is het op den duur wenselijk om deze te betrekken in de opgave van Boekelo. Bij alle opgaven in het PO geldt dat er bij de uitvoering van het IHP aandacht moet zijn voor IKC-vorming.

Stadsveld en Boswinkel

6.5.2 Opgaven Stadsveld en Boswinkel

Stadsveld en Boswinkel is een voedingsgebied ten zuidwesten van het centrum van Enschede, boven de snelweg (A35). Er is een grote verscheidenheid in kwaliteit en bouwjaren van de gebouwen. In het gebied bevinden zich:

- 9 PO scholen
- 2 VO scholen
- 1 SBO school

De schoolbesturen hebben de ambitie uitgesproken om een expertisecentrum te creëren op de Spinnerstraat (locatie Stadsveld Het Pathmos). De mogelijkheden en consequenties hiervan moeten nader worden onderzocht. Het ontstaan van dit expertisecentrum kan verschillende SO en SBO locaties vrijspelen.

0-5 jaar

- De Triangel dependance: vanwege de slechte staat van het gebouw van de dependance van De Triangel dient onderzocht te worden of het mogelijk is dit gebouw op termijn af te stoten, en leerlingen te verplaatsen naar de hoofdlocatie of te verwijzen naar leegstand in de omgeving. Voorkeur heeft het samenvoegen met de hoofdlocatie, maar wel zodanig dat IKC vorming met de kinderopvangpartner mogelijk blijft. Afgesproken is dat gemeente met de kinderopvangpartner onderzoekt of zij willen investeren in eventuele noodzakelijke uitbreiding van de hoofdlocatie, dan wel willen huren tegen een kostendekkend en marktconform huurtarief.

6-10 jaar

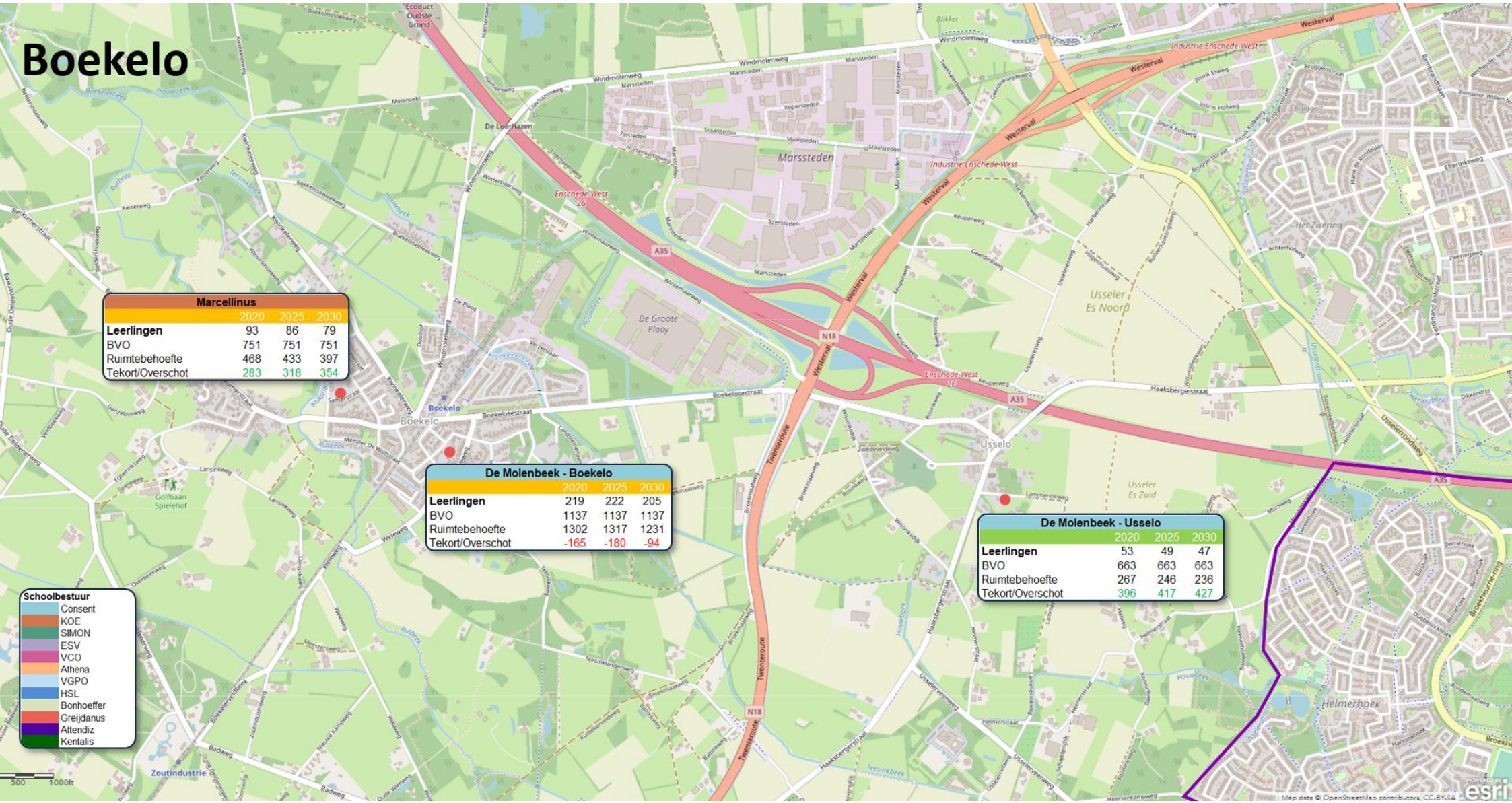
- De Bron: vervangende nieuwbouw of renovatie van De Bron. De planning van deze opgave sluit aan op de gebouwscore van De Bron.

11-20 jaar

- Het Bonhoeffer College Bruggertstraat: vervangende nieuwbouw of renovatie. De planning van deze opgave sluit aan op de gebouwscore van het Bonhoeffer College Bruggertstraat, maar is vanwege het financiële kader een termijn naar achteren geschoven.
- Europa en St. Jan: vervangende nieuwbouw of renovatie waarbij de mogelijkheden voor een unielocatie onderzocht worden. Gezien de inhoudelijke ambitie van clustering wordt St. Jan meegenomen in de opgave van Europa. Een unielocatie kan een toekomstbestendige oplossing bieden.
- Het Stadsveld Pathmos (Spinnerstraat) en het Stadsveld Elferinksweg: vervangende nieuwbouw of renovatie, waarbij de mogelijkheden van een unielocatie voor beide scholen wordt onderzocht. De samenhang van deze opgave met de ambitie om op locatie Spinnerstraat een expertisecentrum te ontwikkelen, dient nader te worden verkend.

De Spinaker, de Stedelijke MAVO, de Koning, de Triangel en het Palet zijn in dusdanige staat dat ze worden opgenomen in de opgaven na 20 jaar.

Boekelo

Marcellinus
2020 2025 2030
Leerlingen 93 86 79
BVO 751 751 751
Ruimtebehoefte 468 433 397
Tekort/Overschot 283 318 354
De Molenbeek - Boekelo
2020 2025 2030
Leerlingen 219 222 205
BVO 1137 1137 1137
Ruimtebehoefte 1302 1317 1231
Tekort/Overschot -165 -180 -94
De Molenbeek - Usselo
2020 2025 2030
Leerlingen 53 49 47
BVO 663 663 663
Ruimtebehoefte 267 246 236
Tekort/Overschot 396 417 427
Schoolbestuur
Consent
KOE
SIMON
ESV
VCO
Athena
VGPO
HSL
Bonhoeffer
Greijdanus
Attendiz
Kentalis
Boekelo
Usselo
Marssteden
Enschede West
Twenteroute
Westerval
Industrie Enschede-West
Het Zwering
Usseler Es Noord
Usseler Es Zuid
De Groote Plooy
Helmerhoek
Zoutindustrie
Golfbaan Spelehof
De Loerhazen
A35
N18
500 1000ft
Map data © OpenStreetMap contributors, CC-BY-SA
esri

6.5.3 Opgaven Boekelo

Boekelo is een dorp in het westen van de gemeente Enschede. Tussen Boekelo en Enschede ligt het dorp Usselo. Boekelo en Usselo vormen het voedingsgebied dat inzichtelijk is gemaakt in voorgaande kaart. In het voedingsgebied zijn 3 PO scholen.

11-20 jaar

- Marcellinus en Molenbeek Boekelo: vervangende nieuwbouw of renovatie, waarbij de mogelijkheden van een unielocatie worden onderzocht. Een unielocatie kan een toekomstbestendige oplossing bieden.

De Molenbeek Usselo is in dusdanige staat dat deze wordt opgenomen in de opgaven na 20 jaar. Vanuit de wens van geografische nabijheid van basisscholen is de opgave van de Molenbeek Usselo vooralsnog niet meegenomen in de opgave van Marcellinus en Molenbeek Boekelo. Wanneer dit gebouw ook in aanmerking komt voor vervangende nieuwbouw/renovatie kan worden onderzocht of wordt aangesloten bij de locatie in Boekelo waar Marcellinus en Molenbeek Boekelo zijn gevestigd.

7. Financiële uitgangspunten en vertaling

De in hoofdstuk 6 gepresenteerde scenario's voor de opgaven van het IHP worden in dit hoofdstuk voorzien van een financiële vertaling. Basis voor de financiële vertaling is het financiële kader zoals bepaald in fase 1 van het IHP en vastgesteld in de Zomernota 2019. Dit hoofdstuk grijpt terug op die kaders en vertaald deze in de planning van het IHP.

7.1. Stichtingskosten en bijdrage schoolbesturen

7.1.1 Stichtingskosten op basis van kengetallen

Met behulp van de nieuwbouwkostenconfiguratoren van HEVO (door PO-raad en VO-raad erkende instrumenten ter bepaling van de bouwkosten) zijn in fase 1 van het IHP de geldende stichtingskostenniveaus per vierkante meter bruto vloeroppervlak (BVO) bepaald, in aansluiting op het bepaalde kwaliteitsniveau.

De bepaling van de stichtingskosten leidt tot de hiernaast weergegeven investeringsbedragen per m² BVO, prijspeil januari 2019 en inclusief btw. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen de sectoren Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs en wordt rekening gehouden met schaaleffecten van de gebouwen. De schaaleffecten in het Primair Onderwijs vindt plaats op het aantal leerlingen (bandbreedte 100 – 400 en meer leerlingen) en in het Voortgezet Onderwijs in categorieën gebouwomvang, respectievelijk 5.000, 8.000 en 13.000 m2. De stichtingskosten voor voorzieningen van het Speciaal Onderwijs worden per m2 BVO gelijkgesteld aan die van voorzieningen in het Primair Onderwijs.

In de overzichten van de stichtingskostenniveaus zijn twee subtotalen weergegeven. Het eerste subtotaal betreft de "Normatieve Kwaliteit"; dit is de kwaliteit die ten minste moet worden gerealiseerd om te komen tot een onderwijsvoorziening die voldoet aan eisen uit huidige wet- en regelgeving. De "Bovennormatieve Kwaliteit" is de aanvullende kwaliteit om te komen tot – in dit geval – energieneutraliteit, het voldoen aan Frisse Scholen kwaliteit B en ingrepen op het gebied van exploitatiegericht bouwen en kwaliteitsverhoging t.b.v. flexibiliteit.

Stichtingskosten Primair Onderwijs

Leerlingenaantal PO	100	200	300	400
Bouwbesluit 2015	€ 2.243	€ 2.052	€ 1.847	€ 1.811
Marsh eisen (gemeentelijke eisen)	€ 27	€ 27	€ 27	€ 27
Normatieve Kwaliteit	**€ 2.270**	**€ 2.079**	**€ 1.874**	**€ 1.838**
Aanvullende kosten ENG	€ 315	€ 287	€ 241	€ 227
Kosten Frisse Scholen	€ 28	€ 23	€ 22	€ 20
Kosten exploitatiegericht bouwen	€ 64	€ 63	€ 64	€ 63
Kosten vergroten kwaliteit	€ 170	€ 143	€ 131	€ 125
Bovennormatieve Kwaliteit	**€ 577**	**€ 516**	**€ 458**	**€ 435**
Bovennormatieve Kwaliteit (%)	**25%**	**25%**	**24%**	**24%**
Totale Kosten	**€ 2.847**	**€ 2.595**	**€ 2.332**	**€ 2.273**

Stichtingskosten Voortgezet Onderwijs

BVO VO	5.000	8.000	13.000
Bouwbesluit 2015	€ 1.777	€ 1.615	€ 1.567
Marsh eisen (gemeentelijke eisen)	€ 23	€ 19	€ 19
Normatieve Kwaliteit	**€ 1.800**	**€ 1.634**	**€ 1.586**
Aanvullende kosten ENG	€ 199	€ 178	€ 182
Kosten Frisse Scholen	€ 16	€ 14	€ 12
Kosten exploitatiegericht bouwen	€ 55	€ 54	€ 53
Kosten vergroten kwaliteit	€ 99	€ 95	€ 92
Bovennormatieve Kwaliteit	**€ 369**	**€ 341**	**€ 339**
Bovennormatieve Kwaliteit (%)	**21%**	**21%**	**21%**
Totale Kosten	**€ 2.169**	**€ 1.975**	**€ 1.925**

Bovenstaande overzichten en verdeling in het normatieve en bovennormatieve deel, sluiten aan op de huidige wet- en regelgeving. Vanaf 1 januari 2021 wordt het normatieve deel verhoogd, door de verplichtstelling van maatregelen om te komen tot Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG). Hierdoor neemt het totale kostenniveau niet toe (het kwaliteitsniveau in Enschede wordt immers al gesteld op energieneutraliteit), echter verschuift een deel van de kosten van het bovennormatieve naar het normatieve deel. Dit is van belang voor de bepaling van de gemeentelijke

zorgplicht en de mogelijke bandbreedte waarin gemeente met schoolbesturen kan komen tot cofinanciering op basis van TCO (Total Cost of Ownership), die zich richt op het boven-normatieve deel. De overzichten hieronder geven de situatie aan bij verplicht stellen van BENG, echter wel op het prijspeil januari 2019, aansluitend bij het financiële kader van de Zomernota 2019.

Stichtingskosten Primair Onderwijs

Leerlingenaantal PO	100	200	300	400
Bouwbesluit 2015	€ 2.243	€ 2.052	€ 1.847	€ 1.811
Marsh eisen (gemeentelijke eisen)	€ 27	€ 27	€ 27	€ 27
BENG 1	€ 240	€ 212	€ 166	€ 152
Normatieve Kwaliteit	**€ 2.510**	**€ 2.291**	**€ 2.040**	**€ 1.990**
Aanvullende kosten ENG	€ 75	€ 75	€ 75	€ 75
Kosten Frisse Scholen	€ 28	€ 23	€ 22	€ 20
Kosten exploitatiegericht bouwen	€ 64	€ 63	€ 64	€ 63
Kosten vergroten kwaliteit	€ 170	€ 143	€ 131	€ 125
Bovennormatieve Kwaliteit	**€ 337**	**€ 304**	**€ 292**	**€ 283**
Bovennormatieve Kwaliteit (%)	**13%**	**13%**	**14%**	**14%**
Totale Kosten	**€ 2.847**	**€ 2.595**	**€ 2.332**	**€ 2.273**

Stichtingskosten Voortgezet Onderwijs

BVO VO	5.000	8.000	13.000
Bouwbesluit 2015	€ 1.777	€ 1.615	€ 1.567
Marsh eisen (gemeentelijke eisen)	€ 23	€ 19	€ 19
BENG 1	€ 124	€ 103	€ 107
Normatieve Kwaliteit	**€ 1.924**	**€ 1.737**	**€ 1.693**
Aanvullende kosten ENG	€ 75	€ 75	€ 75
Kosten Frisse Scholen	€ 16	€ 14	€ 12
Kosten exploitatiegericht bouwen	€ 55	€ 54	€ 53
Kosten vergroten kwaliteit	€ 99	€ 95	€ 92
Bovennormatieve Kwaliteit	**€ 245**	**€ 238**	**€ 232**
Bovennormatieve Kwaliteit (%)	**13%**	**14%**	**14%**
Totale Kosten	**€ 2.169**	**€ 1.975**	**€ 1.925**

7.1.2 Bijdrage schoolbesturen op basis van Total Cost of Ownership

Het geformuleerde kwaliteitsniveau leidt tot meer duurzame, flexibele en onderhoudsarme gebouwen, en leidt daarmee ook tot exploitatievoordelen. Schoolbesturen kunnen op basis van Total Cost of Ownership (TCO) een deel van de stichtingskosten van een nieuwbouw- of renovatieopgave financieren, binnen de kaders van wet- en regelgeving op basis van de kapitalisatie van de verwachte exploitatievoordelen. Daarbij kunnen schoolbesturen gebruik maken van de vergoeding voor materiële instandhouding (mi-vergoeding) die zij ontvangen van het Rijk. In het Primair Onderwijs moet in de TCO benadering rekening worden gehouden met het zogeheten investeringsverbod.

De uitgangspunten ter bepaling van de bandbreedte TCO die zijn toegepast in het financieel rekenmodel ter bepaling van het financieel kader, zijn de volgende:

- De onderhoudsvergoeding voorafgaand aan de oplevering van een nieuwbouw, wordt gedurende 4 jaar teruggebracht naar storingsonderhoud en calamiteiten. Hiermee wordt gemiddeld een investeringsbijdrage bereikt van € 100,= per m2 BVO;
- Het te bereiken voordeel uit energie wordt berekend over een gebruiksperiode van 20 jaar ten opzichte van de energievergoeding (deel mi-vergoeding) die de schoolbesturen ontvangen. Hiermee wordt gemiddeld een investeringsbijdrage bereikt van € 110,= per m2 BVO. De beperking tot 20 jaar wordt toegepast om daarmee aan te sluiten op de kaders van de “redelijke termijn”, die zijn geformuleerd in het rapport “concretisering huisvestingsvoorstellen” van de PO-raad, VO-raad en de VNG en geeft daarmee invulling van de zogeheten “coulance-regeling” van Staatssecretaris Dekker ten aanzien van het investeringsverbod in het Primair Onderwijs.

Afhankelijk van de sector en de schaalniveaus van de te bouwen voorzieningen, leidt dit tot een bandbreedte in mogelijke bijdragen door de schoolbesturen van 7.5 tot 9.5% van de stichtingskosten. Deze bandbreedte bevindt zich binnen de bandbreedten die bepaald zijn voor het boven-normatieve deel van de investering, en treedt daarmee dus niet in de gemeentelijke zorgplicht.

Citaat verklaring schoolbesturen Enschede (april 2019):

"De schoolbesturen PO en VO verklaren zich akkoord met betrekking tot het leveren van een bijdrage aan het IHP bij de stichtingskosten van nieuwbouw- of renovatie van schoolgebouwen de komende jaren. Deze bijdrage zal ten goede komen aan maatregelen op het gebied van duurzaamheid van het gebouw en het terugdringen van structurele lasten op het gebied van onderhoud en exploitatie.

De schoolbesturen onderschrijven de lijn die voorgesteld wordt door het adviesbureau van de gemeente (HEVO) om deze middelen vrij te spelen. Zij hebben kennis genomen van de onderliggende rekensystematiek van HEVO en de door hen geprognotiseerde besparingen. De schoolbesturen zijn bereid zich te binden aan de voorgestelde bandbreedte van het percentage, zodra deze besparingen ook daadwerkelijk kunnen worden vastgesteld op basis van toetsing in de situatie van Enschede."

7.1.3 Prijspeil, risico's bouwkosten en andere randvoorwaarden

De investeringsniveaus zijn bepaald op prijspeil januari 2019, inclusief btw, aansluitend bij het financiële kader van de Zomernota 2019. Niet opgenomen zijn eventuele kosten of baten van grondverwerving of grondexploitatie bij vrijkomende terreinen, dan wel het aankopen of verkopen van gebouwen.

Risico's ten aanzien van de bouwkosten zijn ook te vinden in de algemene prijsontwikkeling van bouwprojecten in Nederland en de regio Enschede. Het is zaak om - bij behoud van ambitie - de investeringsramingen voortdurend te relateren aan de feitelijke toekomstige ontwikkeling van de bouwkosten. De BDB-index vormt daarvoor een goede basis.

7.2. Bouwvolumes

7.2.1 Bepaling omvang bouwvolumes

De bepaling van de benodigde bouwvolumes vindt plaats op basis van de benodigde normatieve metrages op basis van leerlingaantallen. De bepaling daarvan heeft – in lijn met de data uit G4net – plaatsgevonden op basis van:

- Leerlingaantallen per 1 oktober 2019. De leerlingaantallen schommelen in de loop van de tijd; echter zien we dat er in de prognoses eerst een (beperkte) daling van het aantal leerlingen plaatsvindt, die in een latere periode herstel laat zien, onder meer op basis van een verwachte groei van het inwoneraantal in Enschede. Gezien deze schommeling is gekozen voor toepassing van de leerlingaantallen per 1 oktober 2019;
- Het benodigde metrage is berekend conform de modelverordening van de VNG; dit betekent dat bij het te realiseren bouwvolume rekening is gehouden met het oplossen van huidige leegstandsproblematiek. Daar waar nu ruimtetekorten zijn worden deze in het IHP eveneens geacht te worden opgelost. Het gebruikte metrage sluit aan op de metrages uit G4net.

7.2.2 Volumes op basis van vervanging

In bijlage 2 zijn de bouwvolumes en stichtingskosten per schoolgebouw opgenomen. Zowel de in het financiële model opgenomen volumes als de gebruikte bouwkostenniveaus, gaan uit van de vervanging van de onderwijshuisvesting door vervangende nieuwbouw. Gezien de beoogde kwaliteitsniveaus – en mogelijke overmaat van bestaande gebouwen – zal renovatie slechts in een beperkt aantal gevallen leiden tot een haalbare businesscase op objectniveau. In de uitvoeringsprogramma's van het IHP zal meer exact kunnen worden aangegeven welke objecten in aanmerking komen voor renovatie in plaats van vervanging. Aan de in de bijlage opgenomen investeringskosten kunnen dan ook geen rechten worden ontleend. In de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's en beschikkingen zullen deze bedragen worden aangepast aan de dan geldende kaders en uitgangspunten, actuele ontwikkeling van bouwkosten en uitkomsten van de businesscase op objectniveau.

7.3. Planning opgaven schoolgebouwen

De tabel in bijlage 3 geeft de financiële vertaling van de opgaven van het IHP weer. Dit is de vertaling op basis van de uitgangspunten zoals verwoord in de voorgaande paragrafen en sluit aan op de scenario-ontwikkeling. De kosten zijn geraamd op basis van nieuwbouw. De definitieve afweging tussen nieuwbouw of renovatie zal op projectniveau worden gemaakt na vaststelling van het IHP. Er is rekenkundig rekening gehouden met het gemiddelde percentage voor TCO (8.5%) ten aanzien van de bijdrage van de schoolbesturen, maar dit wordt zoals omschreven project specifiek bepaald. Er zal immers pas in de ontwerpfase duidelijk worden of en hoeveel exploitatievoordeel er behaald kan worden in een specifiek project.

Naast de bepaling van de investeringen in vervangende nieuwbouw voor PO, SO en VO, wordt ook rekening gehouden met:

- Investeringen in gymzalen. Deze investeringen worden apart bij de betreffende opgaven weergegeven, zijn gebaseerd op een opgave van de gemeente Enschede en sluiten aan op de bouwkostenniveaus die volgen uit de modelverordening van de VNG, per prijspeil 2019.
- Sloopkosten. De sloopkosten zijn bepaald op € 40,= per m2 BVO op prijspeil 2019, inclusief BTW.
- Boekwaarde-vereffening. De mogelijke desinvesteringen op basis van resterende boekwaarden op het vervangingsmoment, zijn overgenomen uit de database van de gemeente Enschede.

De financiële vertaling is exclusief:

- Indexering.
- Locatie specifieke kosten.
- Eventuele kosten voor interim-voorzieningen.

7.4. Financiering t.b.v. IKC-vorming

Gemeente en schoolbesturen streven naar het verder versterken van de voorschoolse voorzieningen, de doorgaande ontwikkelingslijn en vorming van IKC's. Er zijn beleidsuitgangspunten geformuleerd voor de realisatie van kinderopvang bij nieuwbouw/renovatie, zie hoofdstuk 4.

Basisbeginsel is dat middelen voor onderwijshuisvesting ook voor dat doel worden ingezet; bij nieuwbouw of renovatie - zoals in dit IHP genoemd - kan de onderwijshuisvesting op initiatief van het schoolbestuur (of de schoolbesturen) worden aangevuld met niet-onderwijsfuncties die bijdragen aan de doelstellingen van een IKC. Deze aanvullende functies dienen ook te worden gefinancierd.

IKC-gerelateerde functies (bijvoorbeeld kinderdagopvang en buitenschoolse opvang) zullen bij nieuwbouw ten minste een marktconforme huur (conform de Wet Markt en Overheid) betalen voor het deel van het gebouw dat voor deze functie aan het bouwvolume van de school is toegevoegd door voorfinanciering van de gemeente, of zelf moeten investeren in deze nieuwbouw.

De marktconforme huur sluit aan bij de Wet Markt en Overheid en bestaat in basis uit een *gebruiksvergoeding*: de extra kosten die de verantwoordelijke voor onderhoud en exploitatie maakt als gevolg van de verhuur (ofwel exploitatiekosten) en een *vergoeding voor investeringslasten*: de jaarlijkse lasten die het gevolg zijn van het realiseren van de voorziening, bestaande uit rente en afschrijving, die kan worden verhoogd met een deel van de kosten van verzekering van het gebouw en de kosten van onroerendezaakbelasting. De vergoeding voor de investeringslasten gaat naar de investerende partij (tenzij dit uiteraard de kinderopvang zelf is).

Het toevoegen van bouwvolume ten behoeve van IKC-gerelateerde functies kan leiden tot hogere lasten voor de kinderopvangorganisaties ten opzichte van de huidige situatie. Daar staat tegenover dat het hun eigen ruimte is en dat de ruimten niet kunnen worden opgeëist voor onderwijs als de school groeit. Dit houdt in dat deze vierkante meters geen onderwijsbestemming hebben, en dus niet gevorderd kunnen worden door de gemeente bij een ruimtetekort voor onderwijs.

Het is wenselijk dat elke school (schoolbestuur) op inhoudelijke gronden een keus maakt voor een aanbieder van kinderopvang. Voorfinanciering brengt risico's met zich mee, bijvoorbeeld bij leegstand. Dit kan deels worden ondervangen door langjarige huurcontracten. De afspraken over risico-verdeling worden op projectniveau in een overeenkomst vastgelegd.

8. Aandachtspunten bij uitvoering IHP

Bij het uitvoeren van het IHP dient rekening gehouden te worden met een aantal aandachtspunten.

8.1.1 Verduurzaming schoolgebouwen

Door vaststelling van het IHP krijgen schoolbesturen zicht op de vervangingstermijnen van hun gebouwen. Dit stelt schoolbesturen in staat om vanuit hun verantwoordelijkheid voor onderhoud en exploitatie te investeren in duurzaamheid. Daarbij kan met name worden ingezet op duurzaamheidsmaatregelen waarbij de terugverdientijden de vervangingstermijn niet overschrijden. Zo gaan investeringen in duurzaamheid niet ten koste van middelen voor onderwijs. De tussentijdse verduurzaming van schoolgebouwen kan worden verwerkt in de meerjarenonderhoudingsplanning van de gebouwen. De gemeente kan mogelijk een rol spelen bij bijvoorbeeld het voorfinancieren van ingrepen die zich laten terugverdienen.

8.1.2 Actualisatie van projecten

Bij het opstarten van een in dit IHP gedefinieerd project, dient op dat moment het projectinitiatief getoetst te worden aan de dan geldende randvoorwaarden. De toetsing is bedoeld om te zorgen dat het project aansluit bij de dan geldende omstandigheden en vindt plaats in het uitvoeringsprogramma. Het gaat om actualisaties van bijvoorbeeld:

- De leerlingenprognose met een scope van 15 jaar. In dit IHP is uitgegaan van de leerlingentelling van 1 oktober 2019 en de bijbehorende ruimtebehoefte voor het ramen van de investeringsopgaven. Van belang is dat de definitieve leerlingenaantallen waarvoor gebouwd wordt in het uitvoeringsprogramma (definitieve planvorming) nader worden gedefinieerd.
- Een definitieve afweging tussen nieuwbouw of renovatie.
- De dan bekende bouwkostenniveaus en geïnventariseerde risico's.
- De TCO-benadering, waarbij er wordt bepaald welke investeringsbijdrage van het schoolbestuur wordt verwacht, op basis van exploitatievoordelen (onderhoud, energie) en extra kwaliteit voor het betreffende schoolbestuur.

8.1.3 Aansluiting op ontwikkelingen omgeving

Bij het opstarten van een project wordt aandacht besteed aan raakvlakken met de ontwikkelingen in de omgeving van het project.

8.1.4 Bouwheerschap

De schoolgebouwen zijn in principe het juridisch eigendom van de schoolbesturen. In de onderwijswetgeving is bepaald dat het bouwheerschap in principe bij de schoolbesturen rust. Dit sluit aan bij de eigendomsverhouding.
Conform de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs vindt bij ieder project overleg plaats over het bouwheerschap en de meest aangewezen eigendomsverhouding.

8.1.5 Herijking van het IHP

Dit IHP geeft een beleidsmatige doorkijk over een periode van 35 jaar. Om het IHP up-to-date te houden, is elke 5 jaar een herijking van het IHP wenselijk. Bij deze herijking kunnen de leerpunten van de evaluatie van het eerste 5-jaren tijdvak worden opgenomen en kan het IHP op onderdelen worden herzien en uitgebreid met een nieuwe scope van 35 jaar. Over herijking dient, net als over het voorliggende IHP, overeenstemming te zijn tussen gemeente en schoolbesturen.
Daarnaast voeren gemeente en schoolbesturen jaarlijks overleg over de voortgang van het IHP.

8.1.6 Aanpassingen bij wijzigingen wet- en regelgeving

Dit IHP is opgesteld onder de wet- en regelgeving zoals deze geldt op het moment van opstellen daarvan. Echter, wet- en regelgeving is onderhavig aan voortschrijdend inzicht; zo ook de wetgeving met betrekking tot het huisvestingsstelsel voor het funderend onderwijs in Nederland. Bij (substantiële) wijzigingen van bijvoorbeeld het genoemde stelsel, de Algemene Uitkeringen van het Gemeentefonds, de wijze van bepalen van normbedragen, wijzigingen ten aanzien van Bouwbesluit, energieakkoorden of enig andere substantiële ontwikkeling, kan het nodig zijn om dit IHP (op onderdelen) aan te passen aan de dan geldende realiteit en mogelijkheden.

9. BIJLAGEN

Bijlage 1: Totaaloverzicht beoordeling schoolgebouwen
Bijlage 2: Bouwvolumes en stichtingskosten
Bijlage 3: Investeringsplanning opgaven IHP

Bijlage 1: Totaaloverzicht beoordeling schoolgebouwen

Totaaloverzicht gebouwbeoordeling scholen Enschede				Uitstraling gebouw	Veiligheid	Exploitatie	Bouwkundige staat	Binnenmilieu	Onderwijs-kundige functionaliteit	Termijn
Type	**Schoolbestuur**	**Bouwjr.**	**Schoolnaam**	**1**	**1**	**2**	**3**	**2**	**3**	
VO	Carmel College	1960	Bonhoeffer van der Waalslaan 100-200-300	5,5	6	5,5	4	4	4	54,5
PO	Vrije Scholen Athena	1930	De Noorderkroon	7	5,5	4	4	5,5	4	55,5
VO	HSL	1957	Innova	5,5	6	5,5	4	5	4	56,5
PO	VGPO De Oosthoek	1930	De Fontein	7	5,5	4	4	6	4	56,5
PO	Consent	1953	OBS Willem Wilmink	5,5	6	5	4	5,5	4	56,5
PO	KOE	1955	Triangel Depedance	5,5	6	5	4	5,5	4	56,5
PO	VCO Oost Nederland	1985	Willem van Oranje	5,5	5,5	4	5	4	5	57,0
PO	KOE	1955	Paulus	5,5	6	4	4	5	5,5	58,0
PO	Simon	1905	Al Ummah	7	6	5	4	5,5	4	58,0
VO	Greijdanus	1964	Greijdanus	5,5	6	6	4	4	5	58,5
PO	VCO Oost Nederland	1955	De Kiem	6	6	5	4	4	5,5	58,5
VO	HSL	1957	Kottenpark College	5,5	6	6	4	4	5	58,5
PO	Consent	1930	Glanerbrug Noord	7	6	4	4	5,5	5	59,0
VO	HSL	1980	College Zuid	6	6	5	4	5	5	59,0
PO	VGPO De Oosthoek	1930	De Bron	7	5,5	4	4	5	5,5	59,0
PO	KOE	1966	Menkotoren	6	6	4	4	6	5	59,0
PO	KOE	1969	Bonifatius	6	6	4	4	6	5	59,0
PO	Consent	1955	Prinseschool Daalweg	5	5,5	5,5	4	5,5	5	59,5
PO	Consent	1985	IST	5,5	5,5	4	4	5,5	6	60,0
PO	KOE	1974	Regenboog	5,5	6	4	4	6	5,5	60,0
PO	KOE	1983	De Jonge Helden	5,5	6	4	4	6	5,5	60,0
PO	VCO Oost Nederland	1963	De Zevenster	5,5	6	5,5	5	4	5	60,5
PO	Consent	1956	Het Zeggelt	6	5,5	5,5	4	5,5	5	60,5
PO	Consent	1993	Twekkelerveld	6	5,5	4	6	5,5	4	60,5
VO	Carmel College	1964	Bonhoeffer Bruggertstraat	6	6	4	4	7	5	61,0
PO	KOE	1981	Marcellinus	5,5	6	5,5	4	5	5,5	61,0
SBO	KOE	1991	Dr. Ariensschool (SBO)	6	6	5	5,5	5,5	4	61,5
PO	Consent	1981	Lonnekersschool	6	6	5	4	5,5	5,5	61,5
PO	Consent	1984	Molenbeek Boekelo	5	6	5	4	6	5,5	61,5
SO	Attendiz	1978	Het Relief Het Sloepje (SO)	6	6	5	4	5	6	62,0
VSO	Attendiz	1967	OCR oud	5,5	5,5	6	4	6	5	62,0
PO	Consent	1974	Het Stroink	5,5	6	4	5,5	5,5	5	62,0
PO	KOE	1980	Bomans	6	6	4	5	6	5	62,0
VO	HSL	-	ISK Locatie DBS	5,5	6	4	4	5	7	62,5
PO	VCO Oost Nederland	1971	Prins Maurtis	7	6	4	5	6	5	63,0
PO	Consent	1980	Het Vastert	5,5	5,5	7	4	5,5	5	63,0
PO	KOE	1969	Paus Joannes	6	6	4	5,5	5	5,5	63,0
VO	Carmel College	1963	Bonhoeffer College Expertise	6	6	5,5	4	6	5,5	63,5
PO	Consent	1985	De Sterrenborgh	5,5	5,5	5	5	5,5	5,5	63,5
PO	VCO Oost Nederland	2005	Anna van Buren (Multigebouw)	6	6	4	7	5,5	4	64,0
VO	Carmel College	1960	Bonhoeffer van der Waalslaan 400-500	5,5	6	5,5	4	6	6	64,5
PO	Consent	1974	Park Stokhorst	6	6	5	5	5,5	5,5	64,5
PO	Consent	1988	Wielerbaan	6	6	5	5	5,5	5,5	64,5
PO	VCO Oost Nederland	2005	Anna van Buren	6	6	4	7	6	4	65,0
PO	Consent	1992	Europa	5,5	6	4	5,5	5,5	6	65,0
PO	Consent	1953	Prinseschool Staringstraat	6	6	6	4	5,5	6	65,0
PO	Consent	1923	Het Stadsveld Pathmos	7	6	4	5	5,5	6	65,0
PO	Consent	1976	Het Zeggelt Meeuwenstraat	5,5	6	4	6	5,5	5,5	65,0
SO	Kentalis	1974	Huizingschool (SO)	6	6	7	4	5,5	5,5	65,5
PO	Consent	1991	Molenbeek Usselo	5,5	6	5	5,5	5,5	5,5	65,5
PO	Consent	1970	Glanerbrug Zuid	6	6	5	6	7	4	66,0
PO	VCO Oost Nederland	1969	Meckelenburg	6	6	4	5	5	7	66,0
PO	KOE	1954	Alfonsus	6	6	7	4	6	5,5	66,5
PO	Consent	1999	De Esmarke	6	5,5	5,5	5,5	5,5	5,5	66,5
VSO	Attendiz	1933	Het Corylus College (VSO)	6	6	4	6	5,5	6	67,0
PO	Consent	1910	Prinseschool Prinsestraat	7	5,5	6	5,5	5,5	5	67,0
PO	KOE	1954	IOK de Globe	6	6	5	6	6	5	67,0
VO	Carmel College	1988	Bonhoeffer Geessinkweg	5,5	6	7	5	6	5	67,5
PO	VCO Oost Nederland	1979	Drakensteyn	6	5,5	7	5	6	5	67,5
PO	Consent	1969	De Broekheurne	6	6	4	5	6	7	68,0
PO	Consent	1990	Het Stadsveld	5,5	6	4	5,5	5,5	7	68,0
PO	KOE	1955	St. Liduinaschool	5,5	6	4	5,5	5,5	7	68,0
PO	KOE	1984	St. Jan	5,5	6	4	7	5,5	5,5	68,0
PO	KOE	1977	Troubadour	6	6	5	6	6	5,5	68,5
PO	Consent	1974	De Zuidsprong	6	6	4	5,5	5,5	7	68,5
VSO	Attendiz	2002-2010	OCR nieuw	7	6	6	5	7	5	69,0
VSO	Kentalis	1974	Maatman College (VSO)	6	6	7	4	5,5	7	70,0
VSO	Attendiz	1970	Panta Rhei (VSO)	6	6	5,5	5	5,5	7	70,0
SO	Attendiz	1967	De Huifkar (SO)	6	6	5	5	6	7	70,0
PO	Consent	1985	Het Wooldrik	6	6	7	5	5,5	6	70,0
PO	KOE	1964	Kubus	7	6	4	7	6	5,5	70,5
PO	Consent	1990	De Bothoven	5,5	6	4	6	6	7	70,5
SBO	Consent	1963	De Spinaker (SBO)	6	6	7	4	6	7	71,0
PO	VCO Oost Nederland	1953	De Koning	6	6	7	6	6	5	71,0
PO	Consent	2007	Roombeek	6	5,5	5	7	6	5,5	71,0
PO	Consent	1930	La Res	7	5,5	4	8	6	5	71,5
PO	VCO Oost Nederland	1980	Ouverture	6	6	5	6	5,5	7	72,0
VSO	Attendiz	1983	Het Meerik (VSO)	6	6	5,5	5,5	6	7	72,5
VO	Carmel College	2007	Bonhoeffer College PrO	6	6	5,5	7	6	5,5	72,5
PO	KOE	2002	Triangel	7	6	6	7	5,5	5,5	73,5
VSO	Attendiz	2011	Het Meerik uitbreiding (VSO)	6	6	5,5	6	6	7	74,0
PO	KOE	1998	Schateiland	6	6	7	6	6	6	74,0
SBO	Consent	1967	De Tender (SBO)	6	6	7	6	5,5	7	76,0
PO	Consent	2009	Harry Bannink	7	5,5	5	8	6	6	76,5
PO	KOE	2000	Gerardus	7	6	7	7	6	5,5	76,5
VO	Carmel College	2009	Bonhoeffer Wethouder Beversstraat	8	6	5	7	6	7	78,0
VO	HSL	2009	Het Stedelijk Vakcollege	8	6	5	7	6	7	78,0
VO	HSL	2005	De Stedelijke MAVO	7	6	7	7	6	6	78,0
PO	KOE	2009	Windroos	7	6	4	7	6	8	78,0
VO	HSL	1933	ISK Locatie MHP	7	6	7	7	5	7	79,0
VO	HSL	2009	Vakschool het Diekman	7	6	7	7	6	8	84,0
PO	Consent	2011	Het Palet	7	5,5	6	8	6	8	84,5
PO	Consent	2015	De Uitvinding	8	7	7	8	7	6	85,0

Bijlage 2: Bouwvolumes en stichtingskosten

Bijlage 2. Bouwvolumes en stichtingskosten

Bouwvolumes en stichtingskosten scholen Enschede

Type	Schoolbestuur	Bouwjr.	Schoolnaam	Gebouw-score	Leerlingen 1-10-2019	RMB 1-10-2019	Bedrag per m2 1-1-2019	Totale kosten 1-1-2019
VO	Carmel College	1960	Bonhoeffer van der Waalslaan 100-200-300	54,5	1.231	8.250	€ 1.976	€ 16.301.644
PO	Vrije Scholen Athena	1930	De Noorderkroon	55,5	95	678	€ 2.846	€ 1.929.588
VO	HSL	1957	Innova	56,5	286	2.762		€ 4.868.677
PO	VGPO De Oosthoek	1930	De Fontein	56,5	115	778	€ 2.595	€ 2.018.910
PO	Consent	1953	OBS Willem Wilmink	56,5	126	834	€ 2.595	€ 2.164.230
PO	KOE	1955	Triangel Depedance	56,5	0	0	€ -	€ -
					1.853	**13.302**	**10.012**	**€ 27.283.049**

Type	Schoolbestuur	Bouwjr.	Schoolnaam					
PO	VCO Oost Nederland	1985	Willem van Oranje	57,0	92	663	€ 2.846	€ 1.886.898
PO	KOE	1955	Paulus	58,0	161	1.010	€ 2.595	€ 2.620.950
PO	Simon	1905	Al Ummah	58,0	187	1.141	€ 2.595	€ 2.960.895
VO	Greijdanus	1964	Greijdanus	58,5	192	2.180	€ 2.169	€ 4.727.748
PO	VCO Oost Nederland	1955	De Kiem	58,5	138	894	€ 2.595	€ 2.319.930
VO	HSL	1957	Kottenpark College	58,5	1.078	7.387	€ 1.976	€ 14.596.376
PO	Consent	1930	Glanenburg Noord	59,0	107	738	€ 2.595	€ 1.915.110
VO	HSL	1980	College Zuid	59,0	868	6.231	€ 2.169	€ 13.515.950
PO	VGPO De Oosthoek	1930	De Bron	59,0	176	1.085	€ 2.595	€ 2.815.575
PO	KOE	1966	Menkotoren	59,0	130	854	€ 2.595	€ 2.216.130
PO	KOE	1969	Bonifatius	59,0	126	834	€ 2.595	€ 2.163.659
PO	Consent	1955	Prinseschool Daalweg	59,5	212	1.266	€ 2.332	€ 2.952.312
PO	Consent	1985	Prinsesschool IST	60,0	53	467	€ 2.846	€ 1.329.082
PO	KOE	1974	Regenboog	60,0	159	1.000	€ 2.595	€ 2.595.000
PO	KOE	1983	De Jonge Helden	60,0	134	874	€ 2.595	€ 2.268.030
PO	VCO Oost Nederland	1963	De Zevenster	60,5	113	768	€ 2.595	€ 1.992.960
PO	Consent	1956	Het Zeggelt	60,5	275	1.583	€ 2.332	€ 3.691.556
PO	Consent	1993	Twekkelerveld	60,5	109	748	€ 2.595	€ 1.941.060
VO	Carmel College	1964	Bonhoeffer Bruggertstraat	61,0	1.274	8.588	€ 1.976	€ 16.970.244
PO	KOE	1981	Marcellinus	61,0	93	668	€ 2.846	€ 1.901.128
SBO	KOE	1991	Dr. Ariensschool (SBO)	61,5	188	1.588	€ 2.595	€ 4.120.860
PO	Consent	1981	Lonnekersschool	61,5	151	960	€ 2.595	€ 2.491.200
PO	Consent	1984	Molenbeek Boekelo	61,5	219	1.302	€ 2.332	€ 3.036.264
SO	Attendiz	1978	Het Relief Het Sloepje (SO)	62,0	147	1.664	€ 2.595	€ 4.318.080
VSO	Attendiz	1967	OCR oud	62,0	139	2.463	€ 2.273	€ 5.597.263
PO	Consent	1974	Het Stroink	62,0	139	899	€ 2.595	€ 2.332.905
PO	KOE	1980	Bomans	62,0	208	1.246	€ 2.332	€ 2.905.672
VO	HSL	-	ISK Locatie DBS	62,5	212	2.290	€ 2.595	€ 5.942.965
PO	VCO Oost Nederland	1971	Prins Maurtis	63,0	115	778	€ 2.595	€ 2.018.910

Bijlage 2. Bouwvolumes en stichtingskosten

Bouwvolumes en stichtingskosten scholen Enschede				Gebouw-score	Leerlingen 1-10-2019	RMB 1-10-2019	Bedrag per m2 1-1-2019	Totale kosten 1-1-2019
PO	Consent	1980	Het Vastert	63,0	276	1.588	€ 2.332	€ 3.703.216
PO	KOE	1969	Paus Joannes	63,0	231	1.362	€ 2.332	€ 3.176.184
					7.702	**55.119**	**2.491**	**€ 127.024.111**

Type	Schoolbestuur	Bouwjr.	Schoolnaam					
VO	Carmel College	1963	Bonhoeffer College Expertise	63,5			€ -	€ -
PO	Consent	1985	De Sterrenborgh	63,5	250	1.458	€ 2.332	€ 3.400.056
VO	Carmel College	1960	Bonhoeffer van der Waalslaan 400-500	64,5	400	2.700	€ 2.169	€ 5.856.300
PO	Consent	1974	Park Stokhorst	64,5	268	1.548	€ 2.332	€ 3.609.936
PO	Consent	1988	Wielerbaan	64,5	336	1.890	€ 2.273	€ 4.295.970
PO	Consent	1992	Europa	65,0	104	723	€ 2.595	€ 1.876.185
PO	Consent	1953	Prinseschool Staringstraat	65,0	234	1.377	€ 2.332	€ 3.211.164
PO	Consent	1923	Het Stadsveld Pathmos Spinnestraat	65,0	97	488	€ 2.846	€ 1.388.848
PO	Consent	1976	Het Zeggelt Meeuwenstraat	65,0	196	1.186	€ 2.595	€ 3.077.670
SO	Kentalis	1974	Huizingschool (SO)	65,5	189	2.443	€ 2.595	€ 6.339.585
PO	Consent	1991	Molenbeek Usselo	65,5	53	467	€ 2.846	€ 1.329.082
PO	Consent	1970	Glanenburg Zuid	66,0	120	804	€ 2.595	€ 2.086.380
PO	VCO Oost Nederland	1969	Meckelenburg	66,0	139	899	€ 2.595	€ 2.332.905
PO	KOE	1954	Alfonsus	66,5	426	2.343	€ 2.273	€ 5.325.639
PO	Consent	1999	De Esmarke	66,5	251	1.463	€ 2.332	€ 3.411.716
VSO	Attendiz	1933	Het Corylus College (VSO)	67,0	102	1.614	€ 2.595	€ 4.188.330
PO	Consent	1910	Prinseschool Prinsestraat	67,0	429	2.358	€ 2.273	€ 5.359.734
PO	KOE	1954	IOK de Globe	67,0	112	763	€ 2.595	€ 1.979.985
VO	Carmel College	1988	Bonhoeffer Geessinkweg	67,5	384	3.436	€ 2.169	€ 7.453.508
PO	VCO Oost Nederland	1979	Drakensteyn	67,5	395	2.187	€ 2.273	€ 4.971.051
PO	Consent	1969	De Broekheurne	68,0	110	753	€ 2.595	€ 1.954.035
PO	Consent	1990	Het Stadsveld Elfrinkseweg	68,0	99	698	€ 2.846	€ 1.986.508
PO	KOE	1955	St. Liduinaschool	68,0	181	1.110	€ 2.595	€ 2.880.450
PO	KOE	1984	St. Jan	68,0	155	980	€ 2.595	€ 2.543.100
PO	KOE	1977	Troubadour	68,5	190	1.156	€ 2.595	€ 2.999.820
PO	Consent	1974	De Zuidsprong	68,5	156	985	€ 2.595	€ 2.556.075
VSO	Attendiz	2002-2010	OCR nieuw	69,0	139	2.463	€ 2.273	€ 5.597.263
					5.515	**38.292**	**2.397**	**€ 92.011.295**

Type	Schoolbestuur	Bouwjr.	Schoolnaam					
VSO	Kentalis	1974	Maatman College (VSO)	70,0	102	2.011	€ 2.595	€ 5.218.545
VSO	Attendiz	1970	Panta Rhei (VSO)	70,0	94	1.517	€ 2.846	€ 4.317.382
SO	Attendiz	1967	De Huifkar (SO)	70,0	81	1.463	€ 2.273	€ 3.325.399
PO	Consent	1985	Het Wooldrik	70,0	203	1.221	€ 2.332	€ 2.847.372

Bijlage 2. Bouwvolumes en stichtingskosten

Bouwvolumes en stichtingskosten scholen Enschede				Gebouw-score	Leerlingen 1-10-2019	RMB 1-10-2019	Bedrag per m2 1-1-2019	Totale kosten 1-1-2019
PO	Consent	1990	De Bothoven	70,5	138	894	€ 2.595	€ 2.319.930
SBO	Consent	1963	De Spinaker (SBO)	71,0	115	1.095	€ 2.595	€ 2.841.525
PO	VCO Oost Nederland	1953	De Koning	71,0	183	1.120	€ 2.595	€ 2.906.400
PO	Consent	1930	La Res	71,5	263	1.523	€ 2.332	€ 3.551.636
PO	VCO Oost Nederland	1980	Ouverture	72,0	206	1.236	€ 2.332	€ 2.882.352
VSO	Attendiz	1983	Het Meerik (VSO)	72,5	81	1.390	€ 2.846	€ 3.955.940
VO	Carmel College	2007	Bonhoeffer College PrO	72,5	228	4.184	€ 2.846	€ 11.907.152
PO	KOE	2002	Triangel	73,5	537	2.901	€ 2.273	€ 6.593.973
VSO	Attendiz	2011	Het Meerik uitbreiding (VSO)	74,0				
PO	KOE	1998	Schateiland	74,0	418	2.303	€ 2.273	€ 5.234.719
SBO	Consent	1967	De Tender (SBO)	76,0	151	1.360	€ 2.595	€ 3.529.200
PO	KOE	2000	Gerardus	76,5	302	1.719	€ 2.273	€ 3.907.287
VO	Carmel College	2009	Bonhoeffer Wethouder Beversstraat	77,0	649	7.069	€ 1.976	€ 13.968.344
VO	HSL	2009	Het Stedelijk Vakcollege	78,0	478	5.851	€ 2.169	€ 12.689.886
VO	HSL	2005	De Stedelijke MAVO	78,0	354	3.208	€ 2.169	€ 6.959.085
VO	HSL	1933	ISK Locatie MPH	79,0				
VO	HSL	2009	Vakschool het Diekman	84,0	175	3.201	€ 2.169	€ 6.941.885
PO	Consent	2011	Het Palet	84,5	253	1.473	€ 2.332	€ 3.435.036
PO	ESV	1974	Enschedese Schoolvereniging		216	1.286	€ 2.332	€ 3.000.071
					5.227	**48.025**	**2.417**	**€ 112.333.119**
					20.297	**154.737**		**€ 358.651.574**

Overzicht huurpanden

PO	VCO Oost Nederland	2005	Anna van Buren (Multigebouw)	64,0	474	2.584	€ -	€ -
PO	VCO Oost Nederland	2005	Anna van Buren	65,0			€ -	€ -
PO	KOE	2015	Kubus	70,5	128	844	€ -	€ -
PO	Consent	2009	Harry Bannink	76,5	132	864	€ -	€ -
PO	KOE	2009	Windroos	78,0	179	1.100	€ -	€ -
PO	Consent	2015	De Uitvinding	85,0	167	1.040	€ -	€ -

Bijlage 3: Investeringsplanning opgaven IHP

PERIODE 0-5 jaar: Jaren 2021, 2022, 2023, 2024 en 2025

	Omschrijving		Schoolnaam	Locatiecode	Investering	Inv. Gemeente	Afs.termijn		Sloopkosten	Afs.termijn	Rest boekwaarde 2024 (exclusief grond)
1	Vervangende NWB / Renovati	VO	Bonhoeffer van der Waalslaan 100-200-300	7535CN35	€ 16.301.644,00	€ 14.916.004,26	40		€ 419.280,00	40	€ 47.075,00
			Gymlokalen Vd Waalslaan (3x)		€ 3.252.064,00	€ 3.252.064,00	40				
2	Vervangende NWB / Renovati	PO	De Noorderkroon	7521JG138	€ 1.929.588,00	€ 1.765.573,02	40		€ 57.480,00	40	€ 315.744,00
3a*	Voorbereidingskrediet	PO	De Fontein	7531ZD7	€ 161.513,00	€ 147.784,40	40				
		VO	Gerijdanus	7523PB4	€ 378.220,00	€ 346.071,30	40				
4	Renovatie	VO	Innova incl. 1x gymlokaal		€ 4.868.677,00	€ 4.868.677,00	40				
5	Nieuwbouw	PO	OBS Willem Wilmink	7541XL44	€ 2.164.230,00	€ 1.980.270,45	40		€ 41.400,00	40	€ 90.382,00
		PO	De Kiem	7541BP9	€ 2.319.930,00	€ 2.122.735,95	40		€ 44.560,00	40	€ 201.608,00
		PO	Prinseschool Daalweg	7541AN32	€ 2.952.312,00	€ 2.701.365,48	40		€ 37.680,00	40	€ 6.176,00
			Vervanging gymlokaal JP Coenstraat (1x)	L4121	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 19.440,00	40	€ 9.638,38
6	Afstoten	PO	Triangel Depedance		€ -	€ -					
7	Capaciteits vraagstuk	PO	Anna van Buren, Zeggelt Meeuwenstraat, La Res en Park St.Horst		€ -	€ -					
8	Nieuwbouw	PO	Willem van Oranje	7546EA34	€ 1.886.898,00	€ 1.726.511,67	40		€ 47.440,00	40	€ 45.639,00
		PO	De Jonge Helden	7546EA38	€ 2.268.030,00	€ 2.075.247,45	40		€ 50.360,00	40	€ 124.339,00
		PO	De Sterrenborgh	7546EG5	€ 3.400.056,00	€ 3.111.051,24	40		€ 45.680,00	40	€ 54.949,00
			Vervanging gymzaal Helmerhoek (2x)	L4402	€ 2.168.042,00	€ 2.168.042,00	40		€ 44.400,00	40	€ 12.914,64
9	Nieuwbouw	PO	Paulus	7521DX8	€ 2.620.950,00	€ 2.398.169,25	40		€ 78.000,00	40	€ 525.648,00
		PO	De Zevenster	7521GN3	€ 1.992.960,00	€ 1.823.558,40	40		€ 38.280,00	40	€ 261.267,00
		PO	Twekkelerveld	7521DB30	€ 1.941.060,00	€ 1.776.069,90	40		€ 51.880,00	40	€ 107.571,00
			Vervanging gymlokaal Schietbaanweg (1x)	L4112	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 18.680,00	40	€ 10.015,69
10a	Voorbereidingskrediet	PO	Al Ummah	7512ZJ6	€ 236.872,00	€ 216.737,88	40				
11a	Voorbereidingskrediet	VO	Kottenpark College	7522GK30	€ 1.167.710,00	€ 1.068.454,65	40				
			Gymlokalen Kottenpark (2x)		€ 173.443,00	€ 173.443,00	40				
12a	Voorbereidingskrediet	SO	OCR Oud	7522AH33	€ 447.781,00	€ 409.719,62	40				
		SO	De Huifkar (SO)	7535PE2	€ 266.032,00	€ 243.419,28	40				
			Gymlokalen OCR (2x)		€ 173.443,36	€ 173.443,36	40				
					€ 55.239.497,36	**€ 51.632.455,55**			**€ 994.560,00**		**€ 1.812.966,71**

PERIODE 5-10 jaar: 2026, 2027, 2028, 2029 en 2030

	Omschrijving		Schoolnaam	Locatiecode	Investering	Inv. Gemeente	Afs.termijn		Sloopkosten	Afs.termijn	Rest boekwaarde 2029 (exclusief grond)
3*	Vervangende NWB / Renovati	PO	De Fontein	7531ZD7	€ 1.857.397,00	€ 1.699.518,26	40		€ 56.840,00	40	€ 150.531,00
		VO	Greijdanus	7523PB4	€ 4.349.528,00	€ 3.979.818,12	40		€ 78.120,00	40	€ 334.418,00
10	Vervangende NWB / Renovati	PO	Al Ummah	7512ZJ6	€ 2.724.023,00	€ 2.492.481,05	40		€ 50.360,00	40	€ 99.823,00
			Vervanging gymlokaal Varviksweg (1x)	L4114	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 21.960,00	40	€ 2.660,05
11	Vervangende NWB / Renovati	VO	Kottenpark College	7522GK30	€ 13.428.666,00	€ 12.287.229,39	40		€ 450.160,00	40	€ 429.057,04
			Gymlokalen Kottenpark (2x)		€ 1.994.599,00	€ 1.994.599,00	40				
12	Vervangende NWB / Renovati	SO	OCR oud	7522AH33	€ 5.149.482,00	€ 4.711.776,03	40		€ 120.000,00	40	€ 268.818,34
		SO	De Huifkar	7535PE2	€ 3.059.367,00	€ 2.799.320,81	40				
			Gymlokalen OCR (2x)		€ 1.994.598,64	€ 1.994.598,64	40				
13	Vervangende NWB / Renovati	PO	Bonifatius	7523HC10	€ 2.163.659,00	€ 1.979.747,99	40		€ 45.120,00	40	€ 148.096,00
		PO	Menkotoren	7523GD15	€ 2.216.130,00	€ 2.027.758,95	40		€ 59.720,00	40	€ 175.092,00
			Vervanging gymlokaal Dr. Coppestraat (1x)	L4110	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 19.800,00	40	€ 11.067,48
14	Vervangende NWB / Renovati	PO	Glanerbrug Noord	7532XJ170	€ 1.915.110,00	€ 1.752.325,65	40		€ 33.760,00	40	€ 118.758,00
15	Vervangende NWB / Renovati	VO	College Zuid	7541WG20	€ 13.515.950,00	€ 12.367.094,25	40		€ 458.160,00	40	€ 763.924,00
			Gymlokalen Zuid (2x)		€ 2.168.042,00	€ 2.168.042,00	40				
16	Vervangende NWB / Renovati	PO	De Bron	7545GA416	€ 2.815.575,00	€ 2.576.251,13	40		€ 56.320,00	40	€ 21.791,00
17	Unielocatie	PO	Prinsesschool IST	7513ZH30	€ 1.329.082,00	€ 1.216.110,03	40		€ 49.040,00	40	€ 80.123,00
18	Vervangende NWB / Renovati	PO	Regenboog	7542GT60	€ 2.595.000,00	€ 2.374.425,00	40		€ 58.440,00	40	€ 349.114,00
		PO	Het Stroink	7542GT66	€ 2.332.905,00	€ 2.134.608,08	40		€ 68.920,00	40	€ 434.062,00
			Vervanging gymlokaal Het Stroink (1x)	L4123	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 19.960,00	40	€ -
19a	Voorbereidingskrediet	PO	Het Zeggelt - Dr. Benthemstraat	7514CM14	€ 295.324,48	€ 270.221,90	40				
29	Vervangende NWB / Renovati	PO	Het Zeggelt Meeuwenstraat	7523XV4	€ 3.077.670,00	€ 2.816.068,05	40		€ 51.600,00	40	€ 186.186,55
					€ 72.234.171,12	**€ 66.894.057,30**			**€ 1.698.280,00**		**€ 3.573.521,47**

PERIODE 10-20 jaar: 2031 t/m 2040											
	Omschrijving		Schoolnaam	Locatiecode	Investering	Inv. Gemeente	Afs.termijn		Sloopkosten	Afs.termijn	Rest boekwaarde 2039 (exclusief grond)
20	Vervangende NWB / Renovati	VO	Bonhoeffer College Bruggertstraat	7545AX60	€ 16.970.244,00	€ 15.527.773,26	40		€ 290.960,00	40	€ -
			Gymlokalen Bruggertstraat (2x)		€ 2.168.042,00	€ 2.168.042,00	40				
21*	Unielocatie	PO	Marcellinus	7548CD30	€ 1.901.128,00	€ 1.739.532,12	40		€ 30.040,00	40	€ 15.139,00
		PO	Molenbeek Boekelo	7548AH1	€ 3.036.264,00	€ 2.778.181,56	40		€ 45.480,00	40	€ 80.712,00
			Sloop gymlokaal Diamantstraat	L4131					€ 19.600,00	40	€ -
22	Unielocatie	SBO	Dr. Ariensschool (SBO)	7522EN320	€ 4.120.860,00	€ 3.770.586,90	40		€ 54.400,00	40	€ -
		SO	Huizingschool (SO)	7522AN15	€ 6.339.585,00	€ 5.800.720,28	40		€ 111.640,00	40	€ 49.921,00
			Gymlokaal Huizingschool (1x)		€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40				
			Vervanging gymlokaal Park de Kotten (1x)	L4111	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 14.240,00	40	€ -
23	Unielocatie	PO	Lonnekersschool	7524CK104	€ 2.491.200,00	€ 2.279.448,00	40		€ 38.000,00	40	€ 51.003,00
		PO	St.Liduinaschool	7524CS8	€ 2.880.450,00	€ 2.635.611,75	40		€ 56.680,00	40	€ -
			Vervanging gymlokaal Scholten Reimer (1x)	L4119	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 18.240,00	40	€ -
24*	Vervangende NWB / Renovati	SO	Het Relief Het Sloepje	7531HX390	€ 4.318.080,00	€ 3.951.043,20	40		€ 86.960,00	40	€ 29.906,00
25	Unielocatie	PO	Bomans	7542LX92	€ 2.905.672,00	€ 2.658.689,88	40		€ 70.600,00	40	€ 233.710,00
		PO	Het Vastert	7542LR167	€ 3.703.216,00	€ 3.388.442,64	40		€ 49.960,00	40	€ -
		PO	Drakensteyn	7542LR169	€ 4.971.051,00	€ 4.548.511,67	40		€ 53.480,00	40	€ 80.015,00
			Vervanging gymzaal Vastert (2x)	L4403	€ 2.168.042,00	€ 2.168.042,00	40		€ 45.000,00	40	€ -
26*	Unielocatie	VO	ISK Locatie DBS	7531TB75	€ 5.942.965,00	€ 5.437.812,98	40		€ 44.320,00	40	€ 22.885,00
		VO	ISK Locatie MHP	7523DC4	€ -	€ -	40		€ 61.760,00	40	€ 277.902,39
27	Unielocatie Prins Maurits	PO	Prins Maurits	7544CW1	€ 2.018.910,00	€ 1.847.302,65	40		€ 66.520,00	40	€ 63.326,00
		PO	Meckelenburg	7544LR145	€ 2.332.905,00	€ 2.134.608,08	40		€ 65.040,00	40	€ 110.567,00
			Vervanging gymlokaal De Posten (1x)	L4113	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 19.480,00	40	€ -
28	Vervangende NWB / Renovati	PO	Paus Joannes	7531XG155	€ 3.176.184,00	€ 2.906.208,36	40		€ 113.200,00	40	€ 226.675,00
			Vervanging gymlokaal Floraparkstraat (1x)	L4105	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 19.480,00	40	€ -
19	Vervangende NWB / Renovati	PO	Het Zeggelt - Dr. Benthemstraat	7514CM14	€ 3.396.231,52	€ 3.107.551,84	40		€ 57.120,00	40	€ 7.442,92
30	Vervangende NWB / Renovati	PO	Park Stokhorst	7531EC135	€ 3.609.936,00	€ 3.303.091,44	40		€ 57.520,00	40	€ -
			Vervanging gymlokaal Hoge Boekelerweg (1x)	L4108	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 18.560,00	40	€ -
31	Vervangende NWB / Renovati	PO	Wielerbaan	7546LC5	€ 4.295.970,00	€ 3.930.812,55	40		€ 71.880,00	40	€ 150.678,00
32	Vervangende NWB / Renovati	VO	Bonhoeffer van der Waalslaan 400-500	7535CN35	€ 5.856.300,00	€ 5.358.514,50	40		€ 139.760,00	40	€ -
33	Unielocatie	PO	Europa	7543ZJ75	€ 1.876.185,00	€ 1.716.709,28	40		€ 53.480,00	40	€ -
		PO	St. Jan	7545GH255	€ 2.543.100,00	€ 2.326.936,50	40		€ 46.400,00	40	€ 29.029,00
			Vervanging gymlokaal Haaksbergerstraat (1x)	L4134	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 15.000,00	40	€ -
			Sloop gymlokaal Straatsburglaan	L4133					€ 20.000,00	40	€ -
34	Vervangende NWB / Renovati	PO	Prinseschool Staringstraat	7514DE15	€ 3.211.164,00	€ 2.938.215,06	40		€ 59.440,00	40	€ -
			Vervanging gymlokaal Zeggeltlaan (1x)	L4118	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 12.480,00	40	€ -
35*	Unielocatie	PO	Het Stadsveld Pathmos Spinnerstraat	7545TP29	€ 1.388.848,00	€ 1.270.795,92	40		€ 50.160,00	40	€ 24.125,00
		PO	Het Stadsveld Elfrinkseweg	7545KJ106	€ 1.986.508,00	€ 1.817.654,82	40		€ 45.000,00	40	€ -
			Vervanging gymlokaal Spinnerstraat (1x)	L4128	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 20.760,00	40	€ -
36	Vervangende NWB / Renovati	PO	Molenbeek Usselo	7546RD10	€ 1.329.082,00	€ 1.216.110,03	40		€ 26.520,00	40	€ 10.358,00
37	Unielocatie	PO	Glanerbrug Zuid	7534CP70	€ 2.086.380,00	€ 1.909.037,70	40		€ 50.760,00	40	€ 4.263,00
		PO	Troubadour	7534XC44a	€ 2.999.820,00	€ 2.744.835,30	40		€ 65.000,00	40	€ -
		PO	Ouverture	7534CP68	€ 2.882.352,00	€ 2.637.352,08	40		€ 57.800,00	40	€ 984.899,00
38	Vervangende NWB / Renovati	PO	Alfonsus	7535BZ10	€ 5.325.639,00	€ 4.872.959,69	40		€ 67.600,00	40	€ 13.374,00
			Vervanging gymlokaal Hogelandstraat (1x)	L4120	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 19.640,00	40	€ -
39	Unielocatie	PO	De Esmarke	7534JZ201	€ 3.411.716,00	€ 3.121.720,14	40		€ 71.960,00	40	€ 61.977,00
		PO	Schateiland	7534JZ207	€ 5.234.719,00	€ 4.789.767,89	40		€ 47.920,00	40	€ 77.889,00
			Vervanging gymzaal Esmarke (2x)	L4401	€ 2.168.042,00	€ 2.168.042,00	40		€ 50.600,00	40	€ -
40	Vervangende NWB / Renovati	VSO	Het Corylus College (VSO)	7522BD9	€ 4.188.330,00	€ 3.832.321,95	40		€ 41.120,00	40	€ 264.329,00
			Gymlokaal Corylus (1x)		€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40				
41	Vervangende NWB / Renovati	PO	Prinseschool Prinsestraat	7513AL10	€ 5.359.734,00	€ 4.904.156,61	40		€ 89.840,00	40	€ 173.692,00
			Vervanging gymlokaal Mina Kruseman (1x)	L4103	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 18.760,00	40	€ -
					€ 147.603.106,52	**€ 136.715.394,60**			**€ 2.650.160,00**		**€ 3.043.817,31**

PERIODE 20-35 jaar: 2041 t/m 2055

	Omschrijving		Schoolnaam	Locatiecode	Investering		Afs.termijn		Sloopkosten	Afs.termijn	Rest boekwaarde 2049 (exclusief grond)
42	Vervangende NWB / Renovati	PO	IOK de Globe	7514CM54	€ 1.979.985,00	€ 1.811.686,28	40		€ 64.880,00	40	€ -
43	Vervangende NWB / Renovati	VO	Bonhoeffer College Geessinkweg	7544ND100	€ 7.453.508,00	€ 6.819.959,82	40		€ 238.680,00	40	€ -
			Gymlokaal Geessinkweg (1x)		€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40				
44	Vervangende NWB / Renovati	PO	De Broekheurne	7544LR147	€ 1.954.035,00	€ 1.787.942,03	40		€ 50.640,00	40	€ -
45	Vervangende NWB / Renovati	PO	De Zuidsprong	7544XC78	€ 2.556.075,00	€ 2.338.808,63	40		€ 86.720,00	40	€ 9.849,00
			Vervanging gymlokaal Het Riet (1x)	L2906	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 23.160,00	40	€ 45.620,79
46	Vervangende NWB / Renovati	VSO	OCR nieuw	7522AH33	€ 5.597.263,00	€ 5.121.495,65	40		€ 120.000,00	40	€ 51.712,00
47	Vervangende NWB / Renovati	VSO	Maatman College (VSO)	7522AN17	€ 5.218.545,00	€ 4.774.968,68	40		€ 111.640,00	40	€ -
			Gymlokaal Maatman (1x)		€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40				
48	Vervangende NWB / Renovati	VSO	Panta Rhei (VSO)	7522AR58	€ 4.317.382,00	€ 3.950.404,53	40		€ 58.120,00	40	€ -
			Vervanging gymlokaal Savornin Lohman (1x)	L4136	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 17.560,00	40	€ -
49	Vervangende NWB / Renovati	PO	Het Wooldrik	7535DK10	€ 2.847.372,00	€ 2.605.345,38	40		€ 51.200,00	40	€ -
50	Vervangende NWB / Renovati	PO	De Bothoven	7511ZG15	€ 2.319.930,00	€ 2.122.735,95	40		€ 54.760,00	40	€ -
51	Vervangende NWB / Renovati	SBO	De Spinaker (SBO)	7545LR245	€ 2.841.525,00	€ 2.599.995,38	40		€ 61.280,00	40	€ -
			Vervanging gymlokaal Poolmansweg (1x)	L4109	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 15.000,00	40	€ -
52	Vervangende NWB / Renovati	PO	De Koning	7545WP27	€ 2.906.400,00	€ 2.659.356,00	40		€ 60.040,00	40	€ -
53	Vervangende NWB / Renovati	PO	La Res	7514ZR98	€ 3.551.636,00	€ 3.249.746,94	40		€ 52.400,00	40	€ -
			Vervanging gymlokaal Tulpstraat (1x)	L4116	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 28.680,00	40	€ -
54	Vervangende NWB / Renovati	VSO	Het Meerik (VSO)	7523ES117	€ 3.955.940,00	€ 3.619.685,10	40		€ 75.920,00	40	€ 43.030,00
			Gymlokaal Meerik (1x)		€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40				
55	Vervangende NWB / Renovati	VO	Bonhoeffer College PrO	7544GG75	€ 11.907.152,00	€ 10.895.044,08	40		€ 154.360,00	40	€ -
			Gymlokaal Praktijk (1x)		€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40				
56*	Vervangende NWB / Renovati	PO	Triangel	7545BV1	€ 6.593.973,00	€ 6.033.485,30	40		€ 106.360,00	40	€ 47.120,00
			Gymlokaal samen met Stedelijke MAVO (1x)		€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40				
57	Vervangende NWB / Renovati	SBO	De Tender (SBO)	7544XN2	€ 3.529.200,00	€ 3.229.218,00	40		€ 98.400,00	40	€ -
			Vervanging gymlokaal Leunenberg (1x)	L4122	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 19.440,00	40	€ -
58	Vervangende NWB / Renovati	PO	Gerardus	7532AS155	€ 3.907.287,00	€ 3.575.167,61	40		€ 73.040,00	40	€ 84.869,00
			Vervanging gymlokaal JC De Rijp (1x)	L4127	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 18.560,00	40	€ -
59*	Vervangende NWB / Renovati	VO	Bonhoeffer Wethouder Beversstraat	7543BK195	€ 13.968.344,00	€ 12.781.034,76	40		€ 300.000,00	40	€ -
60*	Vervangende NWB / Renovati	VO	Het Stedelijk Vakcollege	7541WL268	€ 12.689.886,00	€ 11.611.245,69	40		€ 300.000,00	40	€ 497.223,00
61*	Vervangende NWB / Renovati	VO	De Stedelijke MAVO	7545BN49	€ 6.959.085,00	€ 6.367.562,78	40		€ 188.520,00	40	€ -
			Gymlokaal Stedelijke MAVO (1x)		€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40				
62*	Vervangende NWB / Renovati	VO	Vakschool Het Diekman	7541PE32	€ 6.941.885,00	€ 6.351.824,78	40		€ 132.000,00	40	€ 12.976,00
63	Vervangende NWB / Renovati	PO	Het Palet	7545BV9	€ 3.435.036,00	€ 3.143.057,94	40		€ 62.800,00	40	€ 66.778,00
			Vervanging gymlokaal Gerard Terborhstraat (1x)	L4100	€ 1.084.021,00	€ 1.084.021,00	40		€ 22.800,00	40	€ 47.625,00
64	Vervangende NWB / Renovati	PO	ESV	7523AL7	€ 3.000.071,00	€ 2.745.064,97	40		€ 57.560,00	40	€ -
					€ 134.523.788,00	**€ 124.287.109,23**			**€ 2.704.520,00**		**€ 906.802,79**

TOTALE INVESTERING	**€ 409.600.563,00**	**€ 379.529.016,67**	**€ 8.047.520,00**	**€ 9.337.108,28**
Waarvan gymlokalen	**€ 50.948.988,00**			

	Huurpanden	PO	Anna van Buren (multigebouw)		0,00		40				
		PO	Anna van Buren		0,00		40				
		PO	OBS Roombeek		0,00		40				
	Huurpanden	PO	Kubus		0,00		40				
		PO	De Uitvinding		0,00		40				
	Huurpanden	PO	Harry Bannink		0,00		40				
		PO	Windroos		0,00		40				

*3 Greydanus maakt gebruik van de Deppenbroekhal. Als zij in Noord blijven dan kunnen ze hier gebruik van blijven maken
*21 Gymlokaal wordt gesloopt ivm MFA De Zweede
*24 Nieuwe gymlokaal voor het Relief wordt gebouwd in 2020, daarom niet opgenomen voor vervanging
*26 Maken gebruik van bestaande gymlokalen van Sportaal, Hoge Boekelerweg en Floraparkstraat
*35 1x vaste voet van 200 m2 gerekend
*56-61 Stedelijke Mavo heeft nu 2 gymlokalen. 1 voor de Mavo en 1 voor De Triangel
*59-60-62 Geen eigen gymlokaal, maken gebruik van De Diekmanhal

Gymlokaal gemeente
Eigen gymlokaal SO
Eigen gymlokaal VO

Colofon

Uitgave: HEVO B.V.
Datum: 21 april 2020

Contact

Statenlaan 8
5223 LA 's-Hertogenbosch

Postbus 70501
5201 CB 's-Hertogenbosch

T +31 (0)73 6 409 409
info@hevo.nl

www.hevo.nl

www.rpmbyhevo.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven